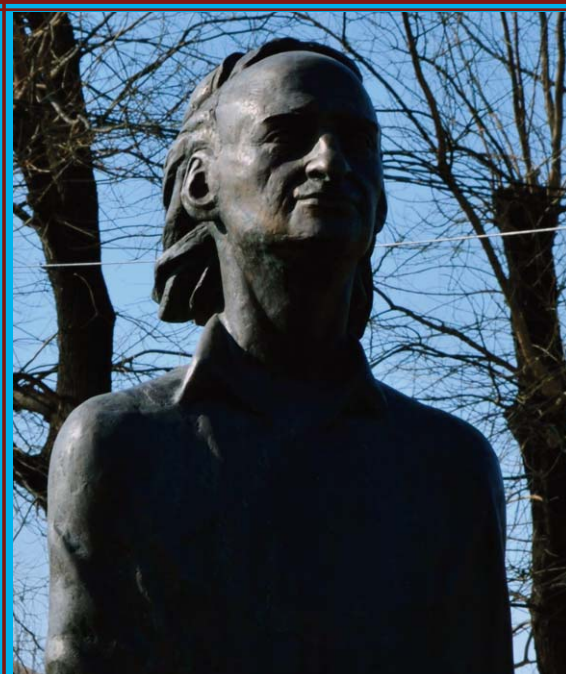
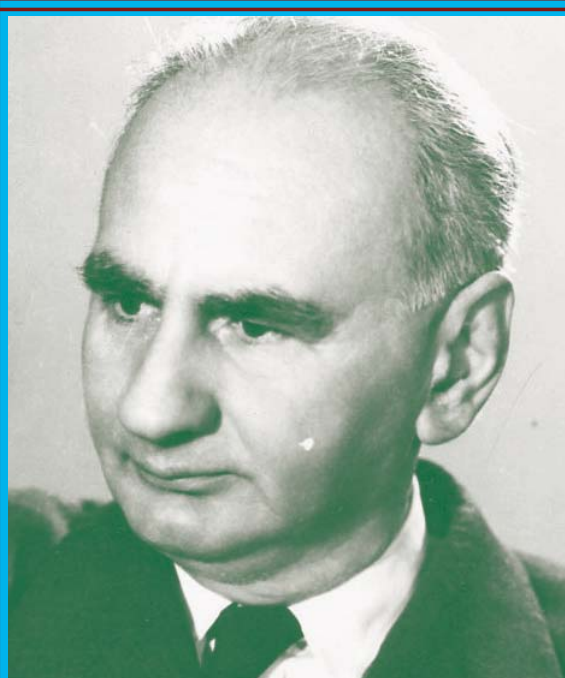


FEREASTRA

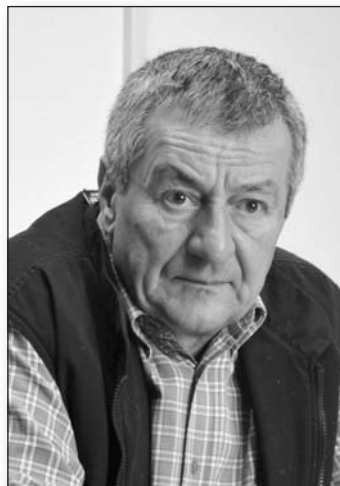
Revistă de cultură editată de
Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” - MIZIL
Nr. 2 (90), Anul XII - februarie 2015



Emil Proșcan

EDITORIAL

ICOANA FĂCĂTOARE DE MINUNI



Încerc să vorbesc despre femeie, despre rostul ei. Privesc pe fereastră la copacii împietriți de așteptare, la bucata de Cer de deasupra lor, apoi mă aflu în albul colii de hârtie scormonind prin viața mea trăirile, întâmplările și toate acele ipostaze care să mă ajute să mă apropiez de adevărul despre ea! Îmi aduc aminte de școală

și de momentele când mi se dădeau compuneri cu această temă. Nu știu ce reușeam să scriu, dar îmi amintesc că mă gândeam la mama mea, la felul ei bun de a se purta cu mine, la bucuria că o am, la lumina zilelor în care mă dezmieream în dragostea ei.

Mă uit pe fereastră la bucata de cer de deasupra copacilor! Mama mea este acum acolo, cu amintirile mele despre viață și despre ceea ce sunt! Înșușirile femeii sunt plămădite în tiparul simplității, al modestiei și orice scoatere a ei de aici deformează realitatea ancestrală din care Dumnezeu a plămădit-o, din dragoste pentru dragoste! Măreția femeii constă în simplitate, modestie, smerenie!

Pentru mine modelul femeii universale este ea, mama mea! În universul sufletului ei am cunoscut, simțit și învățat despre viață. La fel și modelul despre adevăr, dragoste, lumină. De aceea, acum când iar încerc să vorbesc despre femeie, socotesc că cele mai mari șanse de reușită în tentativa de a mă apropia de adevărul ce o definește, este să vorbesc despre mama mea! Adevărul suprem despre femeie este mama mea! Întreaga omenire este plămădită în pânțele ei! Mama pune în valoare adevăratele calități și însușiri ale omenirii. Este un sanctuar din care primim dragostea, iubirea și tot ce ne poate lumina sufletul. Știu foarte multe lucruri despre mama mea și totuși foarte puține. Dragostea ei pentru mine a fost și este uriașă, de nemăsurat, de necomparat. Este o altfel de dragoste decât toate celelalte sentimente botezate așa. Am simțit-o mereu ca pe un dar pe care nu am știut niciodată cum să-l recompensez fără să o stânjenesc, poate și pen-

tru faptul că mama mea nu a dorit niciodată, pentru ea, ceva. Dragostea ei pentru mine nu a fost un răspuns la dragostea mea! Asta este marea mea durere! Dragostea mea pentru ființa mamei mele nu are imensitatea simțămintelor pe care ea le-a avut pentru mine. Este un sentiment pe o altfel de lungime de undă și izvorât din cu totul alte conotații. Dragostea mamei mele pentru mine a fost necondiționată! Reciproca mea la dragostea mamei mele este altceva! Alte valențe, alte nuanțe, alt ritm, alt fel de consecvență, altă dimensiune... Și nu este o „reciprocă”! Nu este vorba despre un schimb de sentimente! Dragostea ei pentru mine a fost totală, a fost preocuparea ei de fiecare zi pentru ca eu să am ocrotire și parte de cât mai mult bine.

Dragostea mamei mele a fost rugăciunea ei de fiecare zi! Acum când nu o mai pot vedea, îmbrățișa, mângâia decât în amintiri, simt ceea ce, mereu grăbit, nu simțeam. Acum s-a desăvârșit în mine dragostea mea pentru ea. Este răspunsul la marele și totalul ei devotament pe care neîntrerupt l-a îndreptat cu grijă și dragoste către mine, dar cu siguranță și altceva, greu de definit. Ceva care își are obârșia în zilele când am învățat despre viață, acolo, în universul de la pieptul ei.

Dragostea mamei mele pentru mine a fost lumea ei aparte, dar și lumea mea în care mi-am desăvârșit menirea! O lume în care și-a pus năzuințele, speranțele, așteptările! O lume cu o singură fereastră dincolo de care, permanent, am fost eu, lumea sufletului ei bun dăruită mie!

„Tristețea numai din neînțelegere vine!”, spunea mama mea. „Este o stare disponibilă trăsăturilor de aur ale unui om! Dacă ajuți un om în neputință înseamnă că îl înțelegi, dacă ierți pe cineva înseamnă că-l înțelegi, dacă îți place un răsărit de



soare înseamnă că înțelegi... Înțelegerea este posibilitatea de a simți, de a respecta, de a iubi..." Spun toate astea și pentru voi cei cărora vă trăiesc mamele. Faceți ceva pentru a vă înțelege mama și a regreta mai puțin atunci când nu va mai fi! Nu vă mulțumiți doar cu faptul că există, că vă spune că e bine, sănătoasă și nu are nevoie de nimic. Faceți-vă timp și mergeți să vă priviți mama. Spuneți-i chiar așa: „Stai aici lângă mine vreau să te privesc și să-mi spui și mie despre tine..!”

Căutați-vă copilăria în privirea ei, în zâmbetul ei special! Priviți-i mâinile care v-au strâns la pieptul ei și v-au mângâiat! Simțiți-i singurătatea, neputințele, tăcerea! Apoi strâgeți-o într-o îmbrățișare nesfârșită fără să-i spuneți nimic! Sufletul ei va simți fericirea! Faceți asta acum când mama vă trăiește și veți avea șansa să o faceți fericită pentru că are importanță și există!

Acum când scriu sunt ultimile zile de iarnă! O iarnă tristă ca și sufletele oamenilor. Peste

câteva zile vom trece în anotimpul care ne va aduce zile călduroase, verdeața și multe flori. Ca un dar pentru femeile și mamele lumii. Natura și viața își urmează cursul firesc al dăinuirii și al respectului pentru dragostea ce noi ar trebui să o purtăm.

Simt o chemare spre locurile în care cerul își arată măreția necuprinderii, iar eu, copil fiind, înălțam zmeu sperând să ating și să simt locul unde noaptea veneau stelele să scліpească rugăciunile oamenilor și unde eu îmi culcușeam visele, speranțele și dorurile ce urmau să se nască... Parcă aud cum mama se apropie de grijile mele și mă strigă:

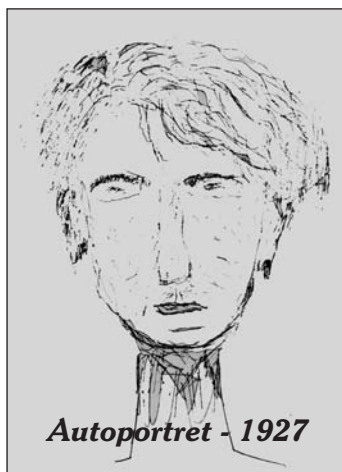
– Emil...! Emil!

Privesc bucata de Cer de deasupra copacilor împietriți de așteptare și scriu șoptit în albul zăpezilor de pretutindeni:

*La mulți ani mamelor lumii!
Ningă peste voi florile dalbe ale
primăverii și dragostea noastră!*

SEMN DE CARTE

**Geo Bogza –
107 ani de la naștere**



Autoportret - 1927

La colț

Cât am fost pus eu la colț, în genunchi:
Bogza Gheorghe, de ce taci, de ce

nu deschizi gura?

Treci la colț, în genunchi, pe coji de nuci!

E drept, nu prea învățam la istorie.

Și pe urmă istoria, cât m-a pus la colț!

Geo Bogza, de ce nu închizi gura?

Treci la colț, în genunchi, pe coji de nuci!

Și pe craniile de oameni

Și pe propriu-mi craniu.

□ R I □ N

*Via: o corabie nu s-a întors vreodată,
din mările Sudului sau de la Capricorn,
Atât de pură și elegantă fregată
cum se întorcea totdeauna.*

*Pute păduri învâsate n-a strălucit niciodată
Lumina lui albi. Nici peste pârâie de fâie.
Acestea și toate îl văd primăverii gloriind,
și cerul nu-și mai apleacă multe vreme stăpîn.*

*Octombrie urcă din nou peste grădini
Înălțele-i catarge cu vîrfuri de platine,
Și toate iarna, apoi, corabia de lumii,
'Jesupra lumii vîrșite se clătine.*

*Rege al constelațiilor din septentrion,
Mereu lunecînd peste lumi înghețate,
Are stîlchate noaptea Marea Orion,
Corabia lepărată în Eternitate.*

Geo Bogza

PROFUNZIMEA CLIPEI



Interviu realizat de Lucian Mănăilescu cu doamna Profesor universitar Dr. Lidia VIANU

– Stimată doamnă Profesor, dincolo de convenționala carte de vizită (profesor la Catedra de Engleză a Universității din București, director al programului masteral pentru traducerea textului literar contemporan - MTTLC, scriitor, critic literar, traducător, editor, etc), faceți parte dintre oamenii rari, care, acceptând sacrificiul și riscurile, se zidesc în temelia edificiului culturii. Ce a determinat opțiunea dumneavoastră?

– Mi-ar plăcea să vă pot spune că a fost o „opțiune”. De la bun început. Că am știut încotro mă îndrept. Am intrat la engleză la nici 18 ani. Prima mea limbă după română a fost franceza. Am învățat-o de la o franțuzoaică, orfană, crescută într-o mănăstire din Calais - la doi pași de Anglia -, rătăcită în România și prinsă în capcana comunismului. Nu comentez engleza ei. Mare noroc am avut că nu am încercat s-o învăț. Dar franceza era divină. Cu „r” roulé, cu vechile liaisons, ca la carte... Era o încântare s-o ascuți citind Corneille. Așa am citit eu secolele XVIII și XIX din literatura franceză. M-a învățat gramatică, istorie literară. Cu toate acestea, după 12 ani cu ea, nu m-am dus la franceză.

Profesori buni de engleză n-am avut. Nu înainte de a fi studentă. Încercam să prind la radio posturi în engleză, dar chiar sub apartamentul în care locuiam se afla un oficiu poștal cu o stație de bruiaj. Nu puteam prinde mai nimic pe „unde scurte”.

M-am trezit la engleză ca Gulliver în țara uriașilor. Am învățat cât am putut. Dar o limbă străină prinde numai dacă o iei de mic. E drept, tot coabitând cu ea, gândesc, scriu și comunic în engleză mai mult decât în românește. Până și proza și poezia le fac tot în engleză. E probabil reveria firească a

oricărui profesor de limbi străine. Nu vreau să-mi continui gândul întrebându-mă ce părere au englezii despre asta - tocmai pentru că știu foarte bine, și încerc să nu dezarmez. Oricum o întorc, e limba lor.

Așadar, engleza nu a fost inițial „opțiune”. Am fugit de liceul comunist. Am fugit de politizare din toate puterile mele. Cât despre ce a urmat anilor de școală, vă pot spune un singur lucru cu certitudine: nicio zi, nicio secundă, niciun efort din clipa când am devenit studentă, nu mi s-au părut un sacrificiu. Profesia este o mare bucurie. Dacă-mi doresc ceva, este să nu separ niciodată viața pe care o duc de profesie, care este toată lumea mea. Dar nu e nicio virtute în asta. Uitându-mă înapoi, *I did my job*. Nici mai mult, nici mai puțin. Și mi-a fost bine așa.

– Ați absolvit Facultatea de Limbi Germanice din cadrul Universității București, (secția engleză), într-o vreme în care aparatele de radio încă vorbeau rusește, iar cenzura pune la index multe cărți esențiale ale literaturii universale și naționale. Care erau, pe atunci, posibilitățile unui tânăr intelectual de a se informa și de a nu merge orbește, împreună cu clasa muncitoare, în... paradis.

– Informarea a fost tragedia generației mele. În 1964, la patruzeci de ani după momentul modernist, noi o descopeream pe Virginia Woolf ca pe un scriitor contemporan. Abia după 1990 am putut ajunge și la autori contemporani cu adevărat. Cât despre cărțile esențiale excomunicate de comunism, am avut norocul unei biblioteci clădite de mai multe generații înainte să mă nasc eu. Am citit acele cărți. N-am putut mesteca literatura română la **Mitrea Cocor** ori **Setea**, drept care puțin mi-a lipsit să nu pic la bacalaureat: că eu chiar nu le-am citit. Deloc. Mi se pune un nod în gât. M-a salvat Arghezi. La oral. Două ore a stat comisia cu mine, și până la urmă, 10 de la oral cu 6 la scris a dat media opt. Ei crezuseră că nu voi trece nici măcar cu nota cinci.

La engleză, nodul acela în gât nu l-am avut niciodată. Mi-a plăcut fiecare moment din cei cinci ani de facultate. Am citit zi-lumină. Mai ales că biblioteca mea de acasă fusese în franceză. Aveam enorm de recuperat. Faptul că nu am început cu engleza m-a marcat irecuperabil.

– În 1970 ați trecut de „cealaltă parte a baricadei”, devenind profesor la Liceul „Mihai Viteazul” din București. Și tot atunci ați debutat, în revista *Secolul XX*, cu o traducere. Cum arăta lumea, percepută pe această falie dintre profesia didactică și destinul literar?

– Așa e. Am „debutat” cu o traducere din Joyce Carol Oates. Andrei Brezianu m-a sunat și mi-a spus, „Trebuie să începi undeva”. Ne știam din facultate. Așa se explică debutul meu. Mărunt, în fond. După el au venit anii în care publicarea însemna ori „pile” (nu mai moare cuvântul ăsta, care a marcat crunt generația mea...), ori compromis. M-am zbatut: am lucrat pentru sertar, în ideea că se va găsi cândva, cineva - Exclus.

Ca să traduci o carte, trebuia un întreg ballet ocult, pe care, mărturisesc, nu m-am priceput să-l fac. Ca să publici critică în zona anglisticii, era și mai greu. Nimic nu-mi ieșea.

Vrusem să fac filologia ca să pot să scriu. Voiam să scriu proză. Am scris câteva romane sub comunism. Unul singur a apărut, după 1990, la o editură din Galați. Nu m-a persecutat destinul. La proză nu m-am priceput. Iar dacă, cine știe, aș fi scris chiar bine, oricum nu scăpam de călușul politic.

Nevoia de a scrie a fost pentru mine un lucru imposibil de explicat. M-am trezit la câțiva ani făcându-mi propriile povești. Am început să citesc pe la vreo patru ani, asta fiind în 1951. Era o broșurică, țin minte și acum, prima poveste pe care am citit-o: „Oul năzdrăvan.” Mică, maro, cumplit de enervantă. Abia legam cuvintele în propoziții, și totuși mă sufocam de indignare. Cauza revoltei mele am înțeles-o mult mai târziu: era probabil o carte rusească. Da, ideologia făcea victime și printre cititorii de patru ani...

Ca să închei, în ce mă privește, nu am un destin literar. Mă uit înapoi cu dezamăgire și la destinul meu critic. Cui îi pasă că un român scrie o carte despre un scriitor englez în limba engleză? Altui român. Altui student la engleză din altă țară unde nu se vorbește engleza. N-am nici cea mai vagă idee dacă studenții aceștia chiar s-au putut ajuta cu volumele mele. O singură carte din tot ce am scris este cu adevărat bună, merge pe un drum nebătut, argumentează pe text, și „face pârtie” în critica de specialitate: cartea mea despre T.S. Eliot.

– Devenind asistentă la Catedra de limba și literatura engleză a Facultății de Limbi Străine, susținând apoi un doctoratul cu teza *Lirism filozofic la T.S. Eliot și Paul Valéry* (1978), se părea că aveți toate drumurile deschise. În 1980 ați debutat editorial cu antologia de texte de poetică engleză *The Quicksands of Criticism*. Au urmat mai multe apariții editoriale: În 1983 - *Scenarii lirice moderne (De la T.S. Eliot la Paul Valéry)*; în 1984 *Later 20th Century British Poetry și T.S. Eliot: An Author for All Seasons* (volum revizuit în 2002); în 1987 - *Modern British Short Fiction*; în 1989 - *29 Postwar American Poets*. Ați obținut două burse

Fulbright în Statele Unite ale Americii, predând la universități din Binghamton (New York, 1991-1992) și Berkeley (California, 1997-1998). Ați devenit cunoscută și apreciată în lumea inițiatilor; dar ați fost mai puțin percepută de publicul larg, care preferă - se pare - plăcerea cititului nu și efortul înțelegerii. Ce ați avut de câștigat și ce ați pierdut în acei ani?

– Înainte de 1990, singurul loc unde am putut publica a fost Editura Universității din București. Publicul ei erau studenții. Nu am scris nicio dată ca un inițiat. Nu suport „rinoceritele” criticilor literari. N-aș fi putut să scriu altfel decât cu vorbele și noțiunile mele proprii. Dacă aș fi fost silită să mestec ideile altora ca să-mi dovedesc profesionalismul, mi s-ar fi pus un nod în gât. Studiile Culturale sunt, în fond, tot un fel de politizare: cine nu e cu noi, e împotriva noastră. Eu n-am avut geniul alianțelor, sau - mai bine zis - al găștii. Am mers întotdeauna singură. S-a dovedit mai încolo că am mers și împotriva curentului, ceea ce n-a fost o dovadă de mare inteligență din partea mea, dar firea o-mului nu se schimbă. Am făcut ce am putut eu să fac.

Publicul meu, pe de altă parte, au fost studenții mei. Într-un fel, adevărata mea „operă”, dacă o pot numi așa, au fost cursurile și seminariile. Și lecțiile de engleză, în care puteam să lucrez la fel de bine cu un geniu ori cu un antitalent. Acolo nu dădeam greș. Cel puțin, așa sper. Nu pentru că aș fi fost o lumină pentru studenți. Pur și simplu aveam entuziasm. Ori, un student la filologie exact asta ia de la cursurile și seminariile lui: bucuria culturii. Sper că aici n-am ratat.

Cât despre bursele Fulbright la New York și Berkeley, acelea au ajuns la mine după 1990. În acei doi ani am citit cât aș fi trebuit să citesc în cei douăzeci de ani dinaintea lor. Am citit 25 de ore pe zi. A fost bine.

– În 1993 a venit și succesul. Nu de la romanul *Prizonieră în oglindă* - care figurează printre primele cărți de proză postmodernistă de la noi - ci de la un manual de învățare a limbii engleze. Mărturiseați, într-un interviu: „Bestseller-ul meu este *English with a Key*”. Cum ați ajuns la această carte... „cu haz și gramatică”?

– Romanul acela a fost scris în timpuri de cruntă teroare ideologică. El exprimă două neputințe din partea mea. În primul rând, eram fiziologic incapabilă să scriu pentru cenzura comunistă: am știut asta de la bun început. Cu toții am știut că nu putem tolera sistemul, nu era mare filozofie să-ți dai seama de acest fapt. A doua neputință, însă, era mai gravă: nu știam să mă exprim în povești. Dacă

aș fi știut, nu mă opream din drum. Cum zice Eliot cu năduf, criticii sunt scriitori ratați. Cam așa a fost și cu mine, presupun. Dar, deși a trecut multă vreme, scrisul tot nu mă lasă în pace. Întrebarea de ce scriu rămâne un mister. Și un miracol, în același timp.

Da, așa este, unicul meu bestseller a fost *English with a Key*. Un manual cinstit de predare a englezei, rodul experienței mele imediate, timp de vreo zece ani. El a fost scris la începutul anilor '80 și îngropat fără nicio speranță în sertar. Am bătut la multe uși, am încercat cam tot ce se putea. Nu se putea nimic. Ar fi trebuit să pun în cartea mea propoziții cu tractoare și elan muncitoresc. Ar mai fi trebuit o pilă la o editură, și gata, apărea.

Apoi a venit 1990, s-a dat liber la cărți, și o editură mi-a luat manualul din mână peste noapte, atât de repede încât am și uitat - ei au uitat, eu n-am știut - că mai există pe lume și contracte și alte lucruri. Pe scurt, am scris un bestseller care s-a vândut ca pâinea caldă, dar taman autorul lui habar n-a avut. Dar nu mă mir, asta face parte din firea mea: câtă vreme nu intervin banii, lucrez cu pasiune. Plata îmi încurcă rău valorile.

Și un ultim răspuns la întrebarea Dvs: am optat pentru „haz și gramatică”, atunci, în anii '80, pentru că hazul acela mă scotea în afara politicului. Limba engleză a fost refugiuul meu.

– *Volumele dumneavoastră lirice (1,2,3 - 1997, Moderato 7 - 1998 și Foarte - 2001), în pofida scepticismului și modestiei autoarei, definesc „una dintre cele mai speciale, mai recognoscibile voci în poezia noastră de azi”. Iată un scurt citat, ce justifică afirmație de mai sus a poetei Ioana Ieronim: „ador concertul de anul nou avem în bagaj revelioane mutilate/ dimineți de întâi fără apă caldă electricitate dacă ai noroc/ căldură deloc mă ascundeam sub plapumă priveam sala plină/ risipă de căldură flori zâmbete lumină nu eram nicăieri/ parcă au fost anii aceia toată viața mea ieri zilele închisoare/ prăvăliile cu rafturi goale rație la zahăr pâine ulei cărți zăvoare/ mestecai boabe de cafea ne vedeam când unde se putea tinerețe/ n-a izbutit nimeni să ne învețe să ne simțim deținuți pe viață/ dar unde sunt anii pierduți ceață de încercări eșuate prădate” (poezia Te-ai mărita cu mine, din volumul Foarte). Ce înseamnă, totuși, poezia pentru Lidia Vianu: o singurătată asumată sau un instrument de lucru pentru traducătorul care spunea: „Traduc cu altceva decât cu priceperea mea didactică.”?*

– Traducerea este un fel de poezie, într-adevăr. Chiar și traducerea prozei. Recreezi sufletul omului care a scris-o. Ori, sufletul e poezie. Nu sunt

sigură că poezia mea proprie mi-a ieșit. Multă vreme n-am fost capabilă să scriu nici măcar un singur poem. A venit apoi un moment când am pățit ca scoica: m-a lovit rău un fir de nisip. L-am învelit, ca să pot conviețui cu el. Cam asta ar fi poezia mea. Nu vreau să zic o perlă, ci un fir de nisip acceptat.

– *În pofida unui statut cultural impresionant, universitarul care erați a obținut titlul de profesor abia în 1998. Cum se explică această neferică „încremenire în proiect”?*

– O explică mersul istoriei. Până în 1990, îmi aduc aminte că mă întâlneam pe culoarele facultății, în pauze, cu prietenul meu Vasile Morar... Amândoi aveam doctoratul luat din 1977. Amândoi ne doream să fim lectori, ca să ținem și noi legal curs. Din nimic nu înveți mai mult, ca universitar, decât din experiența de a-ți organiza și a comunica un curs. Cursul este ca aparatul de tensiune la doctor. Cu el iei pulsul, pui diagnosticul, vezi întregul, îți vindecă (sau nu) pacientul. Pe vremea tatălui meu, fără un aparat de tensiune veșnic în geantă, medicul nu putea spune că-și face meseria.

În fiecare săptămână discutam cu Vasile același subiect: „Ne dă drumul Ciurel la dosare?” „Stăvilarul” Ciurel - porecla noastră pentru șeful de cadre - își făcea bine datoria. Nu ne-a dat drumul nicio dată. A venit anul 1990, și ne-am început ascensiunea firească: lector, conferențiar, profesor.

E drept, am trăit un viscol de viață. Am îndurat frigul - intelectual vorbind, ne-am înecat în nămeții ideologici, am fost la mâna politrucilor. Dar mă uit înapoi și mă întreb: urâsc, oare, vremea de atunci? Am avut prieteni. Puțini. Dar credincioși. N-am trădat. N-am lovit. Nu mi-a fost rușine de mine. Am avut demnitate. La fel ca mine au fost mai toți colegii mei. Aș fi vrut să pot citi mai mult, să avansez la vreme, să public. Dar faptul că nu s-au putut toate acestea nu m-a împiedicat să trăiesc cinstit.

– *V-ați dedicat, începând cu anii '90, unei efervescente activități de traducător, deschizând - în ambele sensuri - punți de legătură între literaturile de limbă engleză și literatura română. Titlurile care urmează sunt edificatoare: Joseph Conrad, Oglinda mării (The Mirror of the Sea) - 1994; Eugen Simion, The Return of the Author - 1996; Marin Sorescu, The Bridge pentru care, în 2005, ați primit Premiul Corneliu M. Popescu decernat de Poetry Society of Great Britain, pentru traducerea poeziei europene. Au urmat, în 2007: Ruth Fainlight, Autorul la rampă; Mimi Khalvati, Poeta din zid (The Poet in the Wall); Peter Ackroyd, Bucurii din Purley; Alan Brownjohn, Tânjesc după iubire; George Szirtes, Fiorul că*

ești altfel. O muncă laborioasă și oarecum ingrată, pentru că - nu-i așa ? - numele traducătorului apare undeva, într-o casetă de interior, pe care măria sa cititorul o ignoră, de cele mai multe ori. De ce, așadar, i-ați răpit romancierului care ați visat să deveniți, atâta energie spirituală?

– Eram profesor de engleză. Meseria mea înseamnă să învăț această limbă pe alții și să traduc. Restul sunt vorbe. *I did my job*, cum ziceam. Proza, poezia mea proprie erau un lux. Atunci când mi-am dat seama că sunt mai bună în meserie decât în acest *violon d'Ingres*, am redus motoarele. Doar că, instinctul de a scrie, dacă-l ai, nu pierde.

În profesie, am bătut cu încăpățănare la toate ușile. Nu s-au deschis multe, dar toate au fost esențiale: așa cum mi-am dorit de pe când eram studentă, am ajuns să predau la facultate; n-am fost tocmai un profesor rău pentru cei care au învățat cu mine limba engleză; am scris un manual care a făcut școală - nu era meritul meu, acest manual, ci al profesorilor mei, cum se întâmplă întotdeauna; am ieșit din comunism cu capul sus; mi-am construit un program masteral în care am adunat tot ce aveam - traducere, lumea scriitorilor care voiau să fie traduși, și multe, multe uși pe care sper că le-am deschis acelora dintre masteranzii mei care au vrut să le vadă. Viitorul nu e ușor de gestionat. Am făcut din MTTLC o avanpremieră a lui, un loc pe care mi-aș fi dorit și eu să-l am la vârsta lor.

În scris, pe de altă parte, nu am văzut nicio ușă. Nu sunt un mare talent. Dacă va rămâne după mine un singur text care să merite să fie citit, se cheamă că cineva a deschis ușa aceea pentru mine. Mi-am făcut profesia cu pasiune, dar am scris la noroc. Și am plătit pentru - lenea? lipsa mea de perseverență? neîncrederea, dezarmarea mea...

– Sunteți directorul și inițiatorul programului masteral pentru traducerea textului literar contemporan, unul dintre puținele proiecte culturale care nu doar își propun, ci chiar promovează valori și deschid perspective. Spuneți-ne câteva cuvinte despre dezamăgirile, împlinirile și speranțele dumneavoastră, legate de acest program.

eZine
OF Modern Texts in Translation

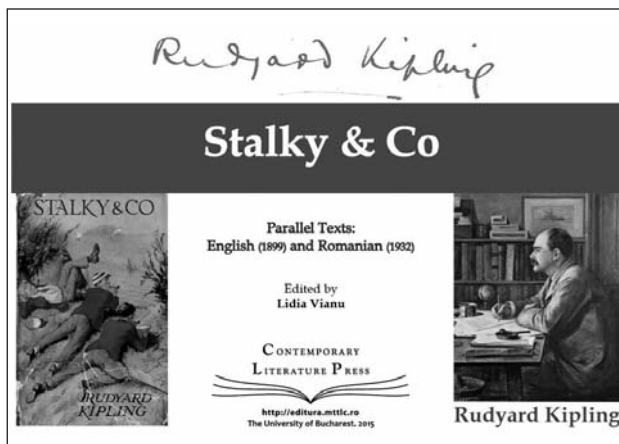


**Translation
Café**

20 January 2015

Carmen Firan
translated into English by
MTTLC graduate students

Diana Apetroaei, Mădălina Bănuș, Eliza Biță, Alina Diaconescu, Maria Lucescu, Anca Romete and Ioana Sibău



– Programul acesta este o mare bucurie. Nu am dezamăgiri legate de el. Funcționează. Adu-nă la un loc tot ce ține de viața mea profesională. Și eu și colegii mei care predau la MTTLC am încercat să dăm fiecărui student cam ce credeam noi că are el nevoie. Este un program generos. Punctul lui de pornire a fost nevoia dascălilor de a da: nu numai cunoaștere, dar și priceperea și încăpățănarea de a bate la toate ușile.

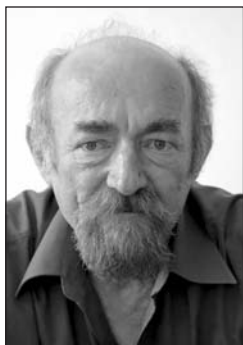
Pe de altă parte, acest program mi-a răsplătit eforturile. De fapt, nimic nu mi se pare a fi un efort când vine vorba de MTTLC. Răspлата a venit, totuși. S-a născut din el editura **Contemporary Literature Press**. Ea este editura online pentru literatură a Universității din București,

<http://editura.mttlc.ro/>

Are deja șapte ani de existență și multe, foarte multe volume. În primul rând, are un manual de studiu în 111 volume al cărții lui James Joyce **Finnegans Wake**. Are traduceri din literatura engleză publicate ca texte paralele, instrumente de lucru pentru studenți - manuale de limba engleză, istorii de literatură, cărți de lingvistică. Are și romane românești, cărți de poezii și prozatori români traduse în limba engleză.

Editura n-ar fi existat fără ajutorul, fără contribuția esențială a fostului meu profesor George Sandulescu, stabilit în Monaco. Mă gândesc din ce în ce mai des în ultima vreme că el este cel care mi-a condus cu răbdare mâna să pun miza exact pe șaptele de roșu câștigător la ruletă... Toată viața am înaintat printr-un labirint, alegându-mi drumul cu mai multă sau mai puțină inspirație. În aceste momente al vieții, m-am eliberat de povara viitorului. La vârsta mea, nu ai nevoie să te uiți neapărat înainte. Sau înapoi. Trebuie doar să știi să cobori în profunzimea clipei. Doar atât.

– Vă mulțumim pentru amabilitate și, cum ar spune probabil și studenții dumneavoastră, **pentru faptul că existenți!**



Emil
NICULESCU

CĂLĂTORIILE DENISEI COMĂNESCU

O antologie de autor a Denisei Comănescu (**Urma de foc**, Editura „Axa”, 1999), singura pe care o știu, ordonează cele trei volume de versuri, apărute în mai puțin de un deceniu, în sensul invers al acelor de ceasornic, aducând, în prima linie ultima dintre cărți,

Barca pe valuri (1987). *O armură, armă defensivă, pe care o purtase și Goliath (nu-i folosisese la nimic precum motorul tecuceanului lui Mihai Ursachi):. Păianjen prins într-o altfel de pânză/ decât a sa/ vapor eșuînd pe raza unui far/ în mijlocul mării,/ suflul meu n-o voia* (**Provocarea**)

Ciclicele regimuri de existență în lumină și întunecată absență nasc întrebări ce nu-și așteaptă răspuns: *Persefone,/ sora mea,/ în ce constă clemența ta?*. Claustrofobia și prozaicul cotidian: *Stau agățată de cameră/ și omor sentimente/ cu fierul de călcat,/ Ca pe muște.(...) O, dacă aș fi un vapor/ iubirea mea i-ar asigura/ cea mai frumoasă mare/ cel mai ușor tangaj* (**Robinsoniadă**). Nădejdea nu știe/ *că i s-a pregătit/o înmormîntare frumoasă* (**Veste de primăvară**). Cu lașitățile și premonițiile ei, bucuria *Din mine-a/ fugit ca de la o petrecere spartă*. O etnă interioară, o deflagrație proprie artiștilor (parcă Ovidiu Genaru: am pierdut focul/ am cîștigat cenușa), boemei ce se deroghează de consecințe: *O, temperament vulcanice,/ am lins atîta cenușă* (**Unui prieten care m-a rugat să-i dedic poemul**). Un reverb, la temă, din Virgil Mazilescu: *mi se spunea: vei învinge când te vei supune/ m-am supus ți-am găsit cenușa/ mi se spunea: vei învinge când vei iubi// mi se spunea: vei învinge când vei lăsa această viață/ am lăsat-o și am găsit cenușa*.

O șansă exclusă, un cartel de conjuncturi ce converg spre catastrofă: *Sunt un fruct cu tratament îndelungat/ dintr-un tren deraiat/ în care izbucnise un incendiu; un discomfort înțeles ca un fatum... Se află într-o barcă minată de fisuri nesmolite. Recomandări de sfială/ blândețe, consilii profilactice de salvagardare: ai grijă cît de apăsător mergi/ căci vei călca peste mine* (**Pămînt**). Derogări imaginare de

responsabilitatea poverii: *Peretele acestui poem/ se sprijină/ de mine./ Vino, tu,/ Sisif,/ să facem schimbul/ preț de un vers* (**Atlas**).

Persecutul, pentru ce?, câtă vreme, după Dan Laurențiu, *cine se ocupă cu arta/ se ocupă cu neantul*, poate frivolul din Roma de altădată, autorul „Tristiilor”, rămâne un girant al acestei bresle de **iritabile genus**: *cu doctoratul dat în disperare/ și aprobat de geți/ și de traci/ honor/ onoare* (**Ars amandî**); mai acaparatoare decât meduza, *mila are o mie de brațe*, empatia devine contaminantă, ba chiar protocronică: *împieगत înfruntînd o gară pus-tie/ mormîntul lui Ovidiu ne răscumpără/ încă o dată speranța/ această preistorică arătare/ scornită undeva/ pe la noi* (**Ars amandî**). În aceeași dâră a bărcii pe valuri: *Ceață amanți viteză/ cuib de cuc rotitor/ l amante - lamentation/ traduceți, vă rog, cuvîntul românesc dor* (**Anamorfoză**). **Ut pictura poesis** și oportunități în siajul unui vers bacovian: „Când voi fi liniștit, voi scrie un vers: *Trebuie să scriu un poem/ cine știe când mai prind o zi/ primitoare ca spatele/ unui bărbat adormit*.(...); apoi reacția bunului martor ocular, imediat după căderea meteoritului tungus: *cu spaimă am văzut/ că nu mai există literatură* (**Un copil**).

Versurile se ivesc, de cele mai multe ori, în situații limită, când cel vulnerat are, încă, eleganța de a nu se concentra asupra propriei condiții, ci de a deveni un avertizor asupra unor drame anonime, ce nu se au, îndeobște în vedere: *lipită de zid/ descifrez sacadat/ căderea unei colonii de rațe sălbatice/ pe un lac înghețat* (**Călătoria**). Bilanț pe minus: *Prost arendaș! Cin ți-a dat viața asta pe mîna?* (**Hibernare**).

Un acut simț al timpului-cascadă se instalează cu temeinicie, încă din volumul **Cuțitul de argint** (1983): *Păpușa cere-mi zice mama/ spasmodic tremurînd mîna ca un fetus dimineața-n chiu-vetă/ este tinerețea mea* (**Febră în iunie**); sau: *cum să sature vulturul/ care crește în tine/ ca un ceas elvețian/ luîndu-și meniul zilnic din disperarea ta?(...) există o artă a pierderii/ o exersezi de 9 ani* (**Așteptîndu-l în imaginație**). Altunde, *mîna pe care mi-o întinzi este chiar foarfeca* (**Exercițiu de exorcizare**), situație delicat cântărită, într-o postfață a antologiei, de Mircea Ivănescu: *Poezia de aici nu e un simplu foarfece care, la rîndul lui, nu ar fi decât o combinație de cuțite de argint. Poezia Denisei (...), realizează miracolul comunicării dincolo de coincidențele fictive, care, firește, aristotelician vorbind, sînt de ordinul probabilităților imposibile, preferabile oricînd posibilităților improbabile*.

Între notorietatea/celebritatea mondenă și istorie/legendă sunt punți pe care sentimentul pier-



derii le face, până la urmă, egale: *emoția barmanului ascultînd pe bob dylan/ in the beginning, long time ago,/ emoția ta amintindu-și de mormîntul lui Napoleon/ la care nici un francez nu se mai duce astăzi (Marine).*

Mai nimic de revendicat, eleganța perdanților, ieșiți din indiviziunea contingentului cu un domeniu pe care nimeni nu-l dorește/dispută: *sunt un domeniu privat într-un oraș părăsit/ nici un semnal nu mai pătrunde în mine/ practic de nelocuit/ din cînd în cînd un demon mărunț/ îmi dă un alt suflet (Curînd mi se va scrie așa).*

Un Caron oricînd accesibil, la dispoziție așteaptă răbduriu comanda: *am un cec în poșetă pentru cel mai pretențios barcagiu/ ce bune mame unde negre; seducția dispariției voluntare multiregizată este, ca în cazul ce încă mai crede a ucenici la „meseria de a trăi”, imaginată într-un bazin gol-goluț cum aș mai plonja (Sauna); sau, cumva pitoresc/colorat: eradicare ca briciul/ îmi va deschide larg venele (Ca o pată de vopsea); în alte condiții, Ion Caraion se definea ca „o pată de sânge intelectual”. Într-o invocație a Sylviei Plath se indică „sur-sa” modernă a acestui curent periculos: de la tine/ toate poetesele lumii au învățat/ să-și includă în biografie cîte o sinucidere ratată (Sylvia).*

O ocazie fabuloasă, lăsată să scape (aproximativ Ovidiu Genaru: *nebun dam ocol prilejului/ de a fi un poet fără seamăn*) haide, îmi zic, acum e momentul/ acum vei da și tu, în sfîrșit. lovitura/ cîte combinații, cîte explozii și conotații/ dar nu e momentul. *ne se pencher en dehors.* Nichitiana anticipare senzorială a viitorului - „aud prin noapte nenăscuții cîini/ pe nenăscuții oameni cum îi latră” - se traduce într-o matinală, confuză oglindă retrovi-

zoare: *mîna mea bîjbîie după paharul cu apă/ să stingă țigarea aprinsă aseară în gînd (Toaletă matinală).*

Izgonirea din paradis (1979), volumul de debut, se așază sub semnul unei evaluări dezîncântate, cu accente cinice: „*Mea mater, mea pater, (sic!) / filius voster lupus est (Obsesia biografiei)*”; aici cruzimea rupe din propriul curriculum vitae. Asistența la căpătâiul de suferință, una din vămile plătite în avans: *fiecare șuierat de tren/ a fost o alarmă cu efect întîrziat (Întîlnire cu Julio Cortazar)*. Ceva din realismul fantastic sud-american intră în clișeele/flashurile poetei: *Un băiat/ cu un aparat de fotografiat atîrnat de gît/ a trecut în fugă prin fața mașinii./ Dintr-odată o sută de bucăți de fotografie/ zburau prin aerul dinăuntru (Puștiul)*. Este beneficiara unei calificări în condiția de martor ocular hărțuit de memorie: *Am văzut îndrăgostiți în ruină/ am văzut soarele bolnav/ scuipînd peste/ multe din clipele fericite/ ale prietenilor mei.*

Se privește în condițiile nu tocmai ergonomice actului scriptural: *tu scrii pe o masă aplecată puțin spre infern, aștenînd un fel de acatist iubirii: saltă vulpea albastră din ochii tăi/ spre desigururi abrupte/ unde pletele-mi lungi ca o moarte/ pentru dragoste ți le aștern (Vulpea albastră)*. Un emblematic vers de turnir trubaduresc („De sete mă sfărșeam lângă fântână”) organizat de Charles D Orleans, și la care a participat și Villon, este retroversat într-o involuție în regn: *Degeneram într-un melc/ lîngă o imaginară fîntînă de vid (Viața de acvariu)*

Evocarea unei senzualități de odinioară are note expresioniste: *Cu spaimă pieptănîndu-mă în loc de frunze/ bărbați uscați parcă-mi cădeau din păr/ era atît de tînără încît pe buze/ surîsul mi-era frate rîsul văr// oglinda se-nroșea ca fata mare/ scaune mieunau, pisicile deveneau țepene/ adormeam îmbrăcată în roșu - sămîntă de pepene (Lied).*

Despre placheta de debut a poetei, Laurențiu Ulici („Prima verba”, Vol.3, „Editura de Vest”, 1991), crede că s-a realizat un *modus vivendi* obținut printr-un armistițiu; *Poezia (iar nu poetul) este acum albatrosul baudelairean. Dacă aripile-i prea mari o împiedică să meargă pe pămînt, o adaptare, prin tăiere, a dimensiunilor acestora la mersul pe jos promite un pact durabil, la concesiia poeziei de a renunța la anvergura aripilor realul răspunzînd cu o concesiie proporțională, renunțînd la partea lui de întuneric gros. Rezultă un discurs liric într-un peisaj narativ expus luminii unui soare rece. Recenzentul nu-și reprimă slăbiciunea pentru o formă mai convulsivă (Denisa Comănescu izbutește prin*

sentiment): i-aș da cămașa verde s-o sfișie: hai gus-tă/ hai paște-mi părul galben și-ntunecata fustă// să-mi fie trupul vraște ca focul pe comori/ căci dacă vreau din spaimă pot să mă-mbrac în ciori// și să te-aștept cernită în casa nimănu.../ trece că-ruța toamnei pe roate de gutui (Bucolică).

Acumularea unor „experiențe de viață”, pe care le-ar fi cedat, dacă era să opteze, nu îl urmează pe sudicul, spectacularul Zorba Grecul (sensibil la grandioasa prăbușire a funicularului), ci mai degrabă spre o lentă vindecare de laponă Enigel, pândită de o iminentă implozie a durerii. *Ce greu mi se vindecă rănilor./ Cu câtă perfidie mi se ascund/ prin cutele creierului/ ca să înflorească brusc/ ca o apoplexie (Convalescență).* Pare să fie și un modus vivendi al generației sale literare: tineri... trăgând de inelul poeziei ca de-o grenadă/ înnebuniți de serpentinele ei.

Într-o atentă întâmpinare a debutului, Maria Mailat („Convorbiri literare”, nr. 4, 1980) semnalând o posibilă direcție de evoluție - *creația este o necesitate asumată lucid, o modalitate de luptă împotriva provizoratului și a locurilor comune* - poate sugera că „spiritul însetat de real” poate fi, la un moment dat, „execrat de real” (cel care se alinta în a semna și Loranthus europaeus redenunța un fel de cocteil molotov: „Ars amandi/ Ars scribendi/ Ars moriendi”). Într-un volum de memorii și jurnale „O viață trăită, o viață mărturisită”, Romul Munteanu, fost comandant al marelui velier „Univers”, nota, la 5 februarie 1999: *...am trecut pe la Editura Univers. (...) Am trecut și pe la biroul în care am lucrat 20 de ani. Nu o mai cunosc decât pe Denisa dintre cei vechi; ceilalți - pensionați, plecați sau morți.*

Călătoriile Denisei Comănescu, în singurătate sau însoțită de „echipa cu care trecem prin lume” (apud Țoiu), prin gând și spații, prin vârste și lecturi, converg spre impresia că arta rămâne (încă) o vestă de salvare.

Obsesia biografiei

Dacă cineva mi-ar da părul într-o parte dacă mi l-ar ridica ușor de pe frunte ca un diamant aurit s-ar ivi orașul acesta cu străzi singuratic și case stângace ce se năruie la simpla închidere a ușii cu grădini de streliția și lăzi de gunoi unde ecoul copilăriei încă se mai aude șoptind: „Mea mater, mea pater,/ filius vester lupo est” cu muzica ce sparge timpanul mașinilor și fotografiile careucid privirea bătrânilor cu ulcica plină cu lapte lăsată prin toate casele de tatăl pe moarte doar, doar o va găsi iubitul

ce i-a părăsit fata (dar el nu vine și bătrânul și-a dat duhul degeaba sau chiar dacă vine nu-i pasă gândind că mai târziu își va vinde și tatăl său sufletul pentru cine știe ce afacere dubioasă) cu liliacul din curtea căminului de fete - orbii îi păzesc anemicele flori prea timpurii și presimt că Gemenii se bălăcesc în Vărsător („E nesănătos, e nesănătos în curând vom avea un ospăț”) cu bătrâna cocoșată la care te strâmbai când striga: „O să ajungi și tu ca mine/ o să ajungi!” (După o săptămână ai căzut și mult timp ai atârnat de umbra bătrânei ca o cătușă. Dacă ar mai trăi în căsuța de sub deal ce de lucruri ar putea să-ți mai spună) cu prietena ce-și purta urâtenia ca pe un portmoneu doldora de arginți (până și ea te-a părăsit: s-a retras în urechea unui munte lângă un flăcău zdravăn, ea mica, firava, pipernicită... Când se va întoarce cu poemele ferecate în metalele pure mulți dintre cei rămași vor fi dispăruți cu feciorelnicul pat/ pat de tortură (cineva intra pe fereastră și-ți fura nopțile) unde te zbăteau de parcă un prunc și-ar fi instalat scâncetele în tine și nu știai nici un cântec de leagăn cu porumbeii din coliva primită cadou la optsprezece ani (în fiecare toamnă ucizi câte unul și-i citești măruntaiele poc: moare tatăl poc: pleacă iubitul poc, bei din sticluța cu prea puțin Neuleptil poc, poc...) Dar nimeni nu-mi ridică părul de pe frunte nimeni nu mi-l dă ușor într-o parte și orașul acesta unde „Mea mater, mea pater,/ filius vester lupo est” aidoma unei mări moarte (iar orbii degeaba au prorocit un ospăț putreziciunea a fost prea adânc îngropată în mine ca să ajungă singură la suprafață) va rămâne pentru totdeauna ascuns ca un diamant aurit.

Poetul lunii februarie

LIVIU IOAN STOICIU LA CANTONUL 65

Cu ceva timp în urmă, l-am rugat pe Liviu Ioan Stoiciu să trimită un grupaj de poeme pentru rubrica **Poetul lunii** (februarie), cerere la care LIS a răspuns cu amabilitate și promptitudine. În preajma schimbării macazului vârstei, în dreptul Cantonul... **65**, ne-am bucurat să-i urăm cele cuvenite sărbătoritului, sâmbătă - 14 februarie a. c. - cu ocazia lansării volumului **La fanion**, reeditat de Editura Rafet din Râmnicu Sărat. (Este vorba de primul volum semnat de Liviu Ioan Stoiciu, apărut la Editura Albatros, în 1980, pentru care a primit Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor). Evenimentul de la Râmnicu Sărat putea constitui o adecvată *introducere* de rubrică, numai că... s-au întâmplat prea multe și frumoase lucruri, pe care ar fi fost păcat să le expediem, în grabă, în pagină. Așadar veți putea citi, în unul din viitoare numerele ale revistei, câteva incitante dezvoltări biografice, făcute la amintita lansare

Din mica mea biografie (la inițiativa editurii)*

În buletinul de identitate sunt Stoiciu Ioan, prenumele părinților Ion și Ioana, născut la 1950, februarie 19 în comuna Dumbrava Roșie, județul Neamț...

Cum mă mai aflu eu: cu un prenume în plus, Liviu (la îndemâna familiei), cu mama mea decedată (când împlinisem un an și patru luni... având să fiu crescut de Elena, mama adoptivă, soția de astăzi a tatălui meu, alături de cei patru copii ai lor) și cu... o adăugire în privința locului nașterii mele: am fost născut, e adevărat, în locuința CFR, izolată, acolo, la Dumbrava-Roșie (azi subordonată municipiului Piatra Neamț), dar părinții mei nu au locuit în ea decât flotanț și o perioadă destul de tot neînsemnată de timp. Am tot copilărit însă la Cantonul 248, împărțind viața mea, de fapt, până în 1967 (când am terminat studiile liceale - umanistică) între Adjudu-Vechi și Adjud (de unde sunt de loc părinții mei). De altfel, în livretul militar, la locul nașterii mele, este trecut comuna Adjudu-Vechi (subordonată azi orașului Adjud), județul Vrancea... Ba, ca să mai lungim vorba, iată și o alternativă: în **Caietul debutanților - 1977** al Editurii Albatros eu apar născut la... Focșani. În definitiv, de ce nu în Focșani?... Că înscrisul meu de naștere... editorial (nu?... la care eu țin atâta) se leagă exclusiv de Focșani...

Bun..., mai departe - la 17 ani, cu diploma de bacalaureat în buzunar am părăsit definitiv locurile natale și, până în 1975, am tot vânturat lumea. Ba profesor suplinitor, ba student (la filologie... la filozofie...), ba vagonetar în subteran, ba calculator, ba corector (și nu numai... la „Informația Harghitei”, ehe, vremuri...). Am fost și ajutor de ospătar. Și naiba mai știe ce pe la birouri, arhivar, de exemplu... Și zilier. Și pierde-vară-toamnă-iarnă-primăvară, mai ales... Prin întreaga țară, fără rezerve. Numai în București am lucrat cu „acte” în șase locuri: primitor-distribuitor pe o mașină de pâine (la „Spicul”), muncitor necalificat pe un șantier (la „ICM 5”), în transporturi (la „Aversa”), gestionar la „Frigotehnica”, controlor de calitate, în siderurgie (la „Republica”). Să coninui?... Ba chiar am și calificare de miner. Nu mai spun că pedagogie școlară fac de vreo cinci ani... În fine... Din 1975 m-am cam adunat de pe drumuri (căsătorie la Focșani, un copil) și... Și.

Când și unde am debutat eu cu poezie în presă... ei bine, nu prea am idee. La vreo 16 ani, trimiteam cu fervoare mai tuturor poștelor redacțiilor la care unul ca mine, naiv (provincial) avea acces... Trimiteam, deci, cu fervoare, dar niciodată nu am putut să cumpăr cât de cât regulat foile de la care așteptam vești: era de vină și orașul Adjud, în care nu veneau număr de număr revistele astea (pe atunci Adjudul era raion al regiunii Bacău...) și apoi ce știam eu, vai de capul meu (tatăl CFR-ist, mama casnică) de mersul literaturii noastre!?...

În 1967, în ziarul băcăuan „Steagul roșu” (editorul de acum al „Ateneului”...), știu că mi s-a publicat o poezie. În 1969, în placheta Casei creației populare a județului Vrancea (abia înființată) „Pași tineri”, apar cu o poezie, de asemenea... Dar să las baltă povestea asta care îmi caută printre gene începuturile.... Consider debut al meu clar anul 1974, în **Familia** unde Ștefan Augustin Doinaș mi-a făcut o prezentare magistrală („Liviu Ioan Stoiciu - Realul cu plasmă poetică” și unde mi se publicau cinci poeme (vreau să spun nu o poezioară, acolo, cum mai apărusem sporadic, ici și colo, până în 1974...)).

Despre colaborările mele la periodice. Păi... În sfârșit, cine m-a publicat cu mai mult de o poezie, în afară de **Familia**, ă... revista **Săptămâna**... și ziarul local **Milcovul** (în 1978). Și în mod excepțional, **Amfiteatrul**, anul acesta...

Debut editorial: **Balans**, patru poeme în **Caietul debutanților - 1977** (apărut în 1978 la Editura Albatros), de care am fost pomenit... Urmează **Cantonul 248**, în același „Caiet...”, dar pe anul 1978 (apărut anul acesta), cu alte 10 poeme...

Și întregul meu, acest **La fanion**, volum din concursul de debut pe 1979 la poezie, în Editura Albatros și... să mai sperăm, să sperăm...

Așa... Cu mulțumiri,
Liviu Ioan Stoiciu, 1979, toamna

* Biografia a fost publicată în 1979, la sfârșitul volumului de debut

POEME

singurătatea vine ca un dinte

singurătatea vine ca un dinte de lapte, îmi spuneam,
gândind ca un om mare, dimineața, cum eram eu,

acolo,
singur, paznicul viei, neculese, la bucată, pe câmp:
tocmai fluierasem o mireasmă, de a ta, fato,
care traversa

linia ferată: fă, închipuito (erai
toată albă, de făină), cum îndrăznești tu (de felul tău
invizibilă) să îmi tai calea?... hă,

atunci, cu siguranță, arătătoarele ceasului (ceas,
pe care tata îl scotea seara, când se dezbrăca, să
se culce, din buzunarul lui special, de la pantalon și
îl întorcea, ceremonios, în fața noastră, a
copiilor) erau două crengi, de sticlă: tic,

facea, jucărie
mecanică, tac, scoțând limba: vedeam, prin ea,
cum trecea, realmente, timpul, domnule, material,
pieptănat pe o parte și trecea și să mă ia naiba dacă
mai înțelegeam ceva din
mișcarea asta... asta cu... da-

da... ciulinii veneau, fabuloși, sfere fierbinți, din
cer, grămadă, ideologii noi
împotriva mea: și eu (iar...), ce să fac, nu?...
striga cantonierul, am dat și plugul și
vaca și... ah,

băietan, știam eu, de la țărani, ce e ăla
colectiv... știam?... că o luam, de nebun, la
fugă, pe hat și bombăneam: dacă mă prinde
visul, e bine dar

dacă... și mă trezeam, nădușit: injuram, așa,
în gând în

loc să mă închin și, în timp ce mâncam, îi
furișam mamei, cu teamă mare, să
nu mă repeadă, o vorbă: ia, bre, pământul și
la ceferiști?... ei, na, cu ce

își bate el capul: mai
bine ai acoperi apa (adusă, de acasă, în găleată, de
băut aici pe zonă...), nu vezi, vineri vârtejul,

cu prav... și nu

te mai chiorî, mă,
la mine!...

mocnește în mugur cenușa

mocnește în mugur cenușa și tu, viitorule, faci
din floare o mască

fantastică: vezi, mă, roza
e o sfioasă când se așază pe chipul tău..., zici

da, zic, trăgeau la rampă mirezmele și noi,
copiii lor,

după ce le descărcam, făceam
cuiburi, pe câmp și le puneam, boabe de fasole,
în pământ: oamenii, din cer, ne urmăreau, atunci,
cu simpatie și ne făceau semne cabalistice: dar
noi îi luam drept nouri (da)

venea sfârșitul clasei a patra și
aveam repetiții, înaintea
examenului (așa am apucat
eu, examen în clasa a patra...): care cântam
în corul școlii, care la alături, care spunea
versuri: mă rog, toți
reconstituiaam sufletul privighetorii,
moartea noastră:

și o dată simțeam atunci, în fața
spectatorilor, părinții noștri, că devenim
transparent și că se vede, prin noi, clar,
mărit, sufletul, că pe scenă nu mai rămân decât
instrumentele
muzicale, gigantice și mai ales că
poeziile se
recită
singure

tocmai se uita pe cer

tocmai se uita pe cer, la stele cum
ard de tot, de tot, și
umbla la buton, la o mașinărie de împătimit:
iar îi demontezi, mă,
magnetul? ba
ascult în difuzor ultima tragere la
loterie... și licitația? ți-ai pus la postit sufletul?
parcă văz vechitura: puf-puff... domnule mecanic,
hăi, să
dai drumul la abur (la kilometrul
251+300), unde-o să vezi, bre, fata picherului,
cu vaca (priponită
pe zonă), strigam eu cât stătea locomotiva, un
minut, acolo, cât să urce călătorii,
în haltă, în cursă, și să apuce să-i facă ei,
cantonieresei, cu mâna, așa... îmi
e rușine să spui cum...

acuma, duminică, tata, din grădină de la el, din
interior, culegea
o crizantemă, cu un bob de rouă în ea și
o întindea pe tipsie: „frig
e”... frig... și lăsa un bacșiș clopotarului, în
cimitir, care-l însoțea până
la cruce, la mormântul
mamei... aici, se închina și lăcrăma un pic: strângea
mânuța mea, tremurând, aprindea cu
lumânarea un lămpaș și
fiindcă și eu eram pus pe plâns, bătea locul:
na, buruiană,
na, suflete, na, pământ, na, na, na...



ca un fum de țigară alburii, înălțat spre tavanul camerei

Zbârcit. Venea din antichitate? Îndurerat și
sceptic.
Amenințat de radiația
emisă de stelele noi. Unde a ajuns? S-a întors în
pușcăria aia
scârboasă de carne și oase, de scursori și limfă,
de acasă? Are

căutătura metalizată, strâmbă: „Vierme!
Democrația ta e
o înșelăciune!”... Aude voci
dând ordine. Are obsesia camerelor
vechi, a dușumelelor goale, găurite, mirosind
a șobolani și

a căutăturii autorităților
prin vizor: n-ai
murit? A
aștepta să ți se întâmple, a nu ceda, a avea răbdare,
a nu te resemna. Ce vorbești, Franț?

Plus craniul
uscă al unuia care a avut convingeri ca
mine. A nu dezerta! Aha... Iar troznește ceva
în casă. Iar

se deschide Biblia. Demoni cu fața albastră și cu
colți ieșiți în afară:
căutătura aceea a lor care te îmbrânțește și
te scuipă, că

„să vă iasă o dată din cap
amintirile”... Nu știți
carte?

A regăsi pentru ultima oară, ușor, dintr-odată, dru-
murile ce
au fost ascunse...

i se pare că a devenit altul

își ascute briciul pe curea, vestind
apropierea mării... Îi
stăruie în minte o voce: „este un reflex al
supraviețuirii: lipsa de milă,
cinismul”... Vibrația
vocii
îi trece prin nicovală și scăriță, scăriță fixată pe
fereastra ovală
a urechii, pe care o năpădește cu totul. După ce
a participat la
mascaradă, pierdut în mulțime.

Își pomădează părul. Ascultă cu atenție ceva
ce aude

numai el. Dacă e secetă, se scot
din biserică prapurul, felinarul, icoanele,
se atârna de ele

prosoape, preotul ia
crucea și Cartea Sfântă și pleacă în câmp...
Privește lung la praful

rămășițelor
pământești cum tremură și
plutește în aer
în oglinda de bărbierit
ciobită, în razele de soare, sunt manifeste
de la începutul

lumii din sat, uitate, îngălbenite, pe
prispă, are
o vedenie, prima mașină pe bază de abur
pentru măcinatul

boabelor de cacao,
ce invenție, se miră, ce-i veni? Ce veselă

anarhie. În timp
ce soția lui, în bucătărie, scoate mațele
peștilor proaspeți...

aud cum roza

aud cum roza își rupe spinii în tabla de materii
a substanțelor

tale chimice din
organism, căroră le spui intimități
lumești: vai,
studioaso, ce mișcări distinse ai, ce coadă
de vulpe și

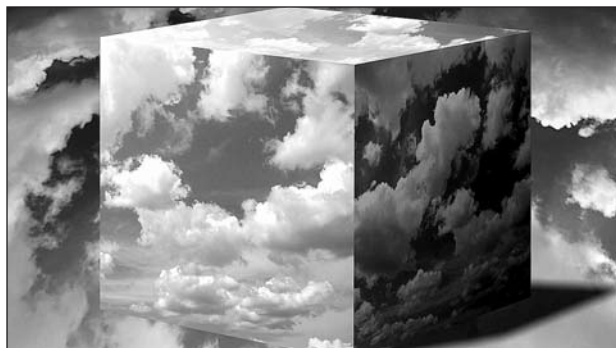
ce bine-ți stă îmbrăcată în hârtie
creponată, la serbarea de sfârșit de an, prințesă
din adjudu-vechi

hai, fată, vino-ți în fire și termină o dată de subliniat
propozițiile care-ți plac din

cartea-un-sfert-brumă-și-trei-sferturi-
femeie-cu-părul-rar
și cu ce mai rămâne din leafa tatălui
tău, cumpără-ți un
ceas de apă, să nu mai întârzie la întâlnire:
câți în urmă și-or mai călca!

vezi, rugina e o dantelă pe eghileți la înghițitorul
de săbii,
exaltată

și caleștile orașului nostru de provincie tot
după fanionul de la canton
trag, la peron: mai vine, tovarășe, haimanaua aia?
cine, moartea?
vine, să trăiești!
atențiune, se distinge, acuma, în megafoane,
garnitura de tren, locomotiva de revizie...



tu ești atentă la
ce-ți spun?

și e tot un foșnet de scrum în aer, de nu mai știi
ce să crezi:

ori dormi, ori
pur și simplu nu ai inspirație și în fața propriului
mormânt, coală
albă, mori de plictiseală

împiedicat să se dubleze

Scară care să ajungă până la creneluri, unde
esența acestei lumi

și-ar fi petrecut copilăria: o
cascadă de lavă răcită, cercetată de ochiul
aparent naiv al turistului. Ascuns
la capătul treptelor: cu

urechea iepurelui crescută peste tot, tremurând
din picioare, ezitând să urce, în
dorința de a vedea mai
bine cușca
în care trăiește. Beat. Înconjurat de pruni înfloriți
și de retorte de sticlă verde, de foc
mocnit și de capete de mort.
În miros de borhot de fructe de anul trecut.
Împiedicat să se dubleze. Cu
mâinile pe scară și cu un picior ridicat pe cazan.

Pe o scară

a vaporilor: e fericit. Vaporii

încărcăți cu alcool: care trec prin țevile reci
și se condensează, esență a
acestei lumi, lume adusă în stare de repaus. Lichidul
curge într-un ciubăr de lemn.

fug în cușcă

fug în cușcă din calea
lor mâncând pământul: nu mai țin minte cine
sunt, dar ei toți ies din camera
obscură în care capetele se pleacă. Prizonieri
ai numerelor mari,
viscoliți... Până ce fiecare

își oprește în gând barca sa pe cer și
nimic nu se mai mișcă? Fulgi de zăpadă... Până
poimarți. Plătind zece lei biletul
la intrare. Pofțiți, bine ați venit, o
să vă însoțesc, îmi dați voie,

o să traversăm o pădure adormită: „o țară
întregă dată nouă din naștere, unde
numai dirijorii de aplauze sunt lăsați treji,

în popor, să creadă
vizitatorii
străini că se trăiește bine la grădina
botanică”! Numai bufnița din
dărâmături să nu fie scăpată din ochi...

substanțe interzise

Mișcări ale simțurilor, subtile. Îți
pârâie sub tălpi florile trimișilor din adâncuri,
copacilor scuturați de furtună astă noapte,
într-o grădină. Grădina
a bunicului tău, găsit mort acum trei ani în coliba
lui de popas, jumătate îngropată
în pământ, care te sperie și azi: calci înfiorată,
cei ce vin pe urmele tale vin bubuind
și se succed pe urmele lor asemenea valurilor
Cine sunt? Sunt
trimiși ai substanțelor interzise, din adâncuri,
mai. Nu-s substanțe minerale? „Sunt trimiși
ai substanțelor interzise”... Eziți, ce faci, nu intri
Intră: să le vezi și să le guști, să le tragi pe
nas sau să ți le injectezi, prin
fumul vetrei strămoșești și prin licărirea flăcărilor,
care le luminează chipurile înflorite.

în viața de toate zilele

în viața de toate zilele se
mai petrec și lucruri care dau de gândit
vechiturilor: nu mai departe, mirezmele
se aud în megafoanele pieții vorbind foarte bine
limba română,
și își expun parfumele intime fără pic de rușine pe
tarabe: pofțiți un vis, o răcoare dar serviți

ehe, unde ne sunt cărăbușii
și zâna căii ferate cu ierburile arse, unde
ne sunt interioarele păpușii, de turtă dulce și
clopoțelul dogit, de la ușa oficiului, uneltele
de tortură

și pâclele, unde ne sunt bolile blonde ale țăranului,
iasomiile copilărelor și scripeții care
orbirile și absolut toate resentimentele:

nu mai sunt,
în ochi apa stătătoare farmecă până și vedeniile,
își freacă, otrăvitoare, rozele, spinii de noi, gata,
o nostalgie ce mai rămâne sufletul și
o crăcană la praștia, care tot trage cu acadele
în urmă: asta e

pe linie moartă

din loc în loc pe terasament

din loc în loc, pe terasament, ciorile, pietre
mai mari, ascuțite, mă tăiau în tălpi: mergeam tot
desculț, din traversă în traversă, pe linie, după
ce trecea un mărfar, pă-
săruică, înaltă cât un copil, tot ciugulind bobite,
până ajungeam în cer: aici, numai
ce un înger, cu o petală, de trandafir, în gură, după
ce se hlizește, face o piruetă, se
mai șterge o dată la ochi și zice: în definitiv,
intrarea e liberă... îmi dădu să mănânc, în
pahar o caisă și îl servii și eu, atunci, cu
un șoric, o bucătică, luată în buzunar, de acasă să
îmi ție de foame și să mai stau o oră, acolo, în plus,
cu vaca, pe zonă... îmi făcu
semn să nu mă uit, că
are o surpriză și întoarse placa, la gramofon: lo-
calul ăsta de noapte, al nostru, continuă
îngerul, e și împărăție și sală de gimnastică: danț,
deci... ba, nu, somn ușor, frate..., îi răspunsei și
eu, în genunchi și cu palmele împreunate, cum
mă învățase tata, când îi povestisem, prima
oară, de o asemenea
feerie și mă făceam că adorm: somn ușor, frate...
și numai ce scoteam creionul chimic și
umezeam câte un loc, pe picioare, pe mâini, pe
burtă, mă rog, peste tot unde puteam
scrie, pe mine, să nu uit ce am văzut acolo,
transă, în vis: tranșee, cozi de vulpi la pălărie,
răcini, motani verzi, fanioane CFR nou-nouțe,
flanelle de casă, de lână, cariere de ghips, mătasa
porumbului... căpcăuni, mingi de foc, scripcă,
behăieli de capră, poezii (poezii?...), lanuri de orez,
puști cu alice, picături de pus în ochi, scrum
și corturile
țiganelor, rouă... și mai știu eu ce... ehe!...

PROZĂ SCURTĂ

Codrina Bran

ISTORIE
MIGĂ

În cămăruța pe care o ocupam noi, „fetele”, o chichineață de vreo doisprezece metri pătrați, lumina lămpii de petrol împăreața aninată de grindă toată gospodăria noastră. Sub lampă, masa multifuncțională o împărțeam cu bunica: ea alegea fasole pentru mâncarea de a doua zi pe un colț al ei, iar eu ocupam locul central, cel mai luminat, pe care stătea desfăcut caietul cu liniatură savantă sub formă de grilaje pe care penița mea de la capătul tocului zgăria și scuipa stropi mărunți dintr-o cerneală cu miros acru, usturător. Gaura neagră a călimării în care dispărea la intervale penița emana, evident, același miros. Degetul mijlociu avea la încheietura de jos întotdeauna o pată veche din aceeași cerneală care nu prea ieșea la spălat, rămânând de obicei până la vacanță ca un semn distinctiv al truditorului cu alfabetul. Dintre toate simțurile, mirosul era acela care-mi crea cea mai mare suferință, provocându-mi stări ciudate, inexprimabile chiar și acum. Preferam creionul, deși aveam și cu acesta necazuri: cât era proaspăt ascuțit făceam cu el exhibiții alpiniste ținându-l la nouăzeci de grade cu grijă să nu se rupă vârful, apoi după ce se „îmblânzea” îndulceam și eu unghiul, scrisul căpătând o oarecare armonie, dar în curând totul se îngroșa, creionul tocit derapând la margine de foaie penibil. Schimbarea paginii îmi producea întotdeauna o mare ușurare și nașterea unor speranțe noi în deprinderea scrisului. Acum îl caligrafiam pe „i” din „i”, după ce îl învățasem cu sârg pe „â” din „a” cu doar câțva timp înainte. Din punct de vedere al scribului neîndemânatic „i” era mai simplu de scris chiar dacă vânturi vrăjmașe îl îndoiau mai ușor decât pe mai echilibratul și exersatul „a”. Alături se aliniau cuminți boabele de fasole împărțite în două tabere de mâinile gânditoare ale bunicii: armata boabelor albe numeroasă și hotărâtă din care fusese extrasă o mică bandă infiltrată de boabe pestrițe. Mă gândeam că bunica vorbește cu ele pe tăcute pentru că din când în când buzele ei se mișcau. Serile acelea aveau ceva senin și echilibrat, cu sobița cu plită alături, în care din vreme în vreme se

mai băga câte un lemn pe foc. Prezența bunicii dădea echilibrul aceluia colț de lume. Cu amintirile copilăriei care înregistrează mai degrabă ticăitul ceasului bătrân decât cine știe ce evenimente istorice importante, liniștea bunicii care alegea fasolea a rămas în sertărașul cel mai tainic al inimii mele ca un punct cardinal nord, la care se raportează și astăzi copilul din mine. Cele două paturi așezate în prelungire și dulapul vechi, mobilier adus din vechea gospodărie a bunicii, completau micuța încăpere pe care o ocupam cu chirie într-o casă de unguri de treabă. Janos-baci terminase de mulș bivolița și îl auzeam cum calcă apăsător prin târnaț cu șistătarul plin de lapte; acum avea să bată la ușă și să-i umple bunicii un vas pentru „doktor-no”. Oameni harnici și gospodari. În odaia lor cea mare aveau lavițe de-a lungul pereților, lavițe care adăposteau hainele lor de duminică, iar pe perete alături de calendarul catolic de pe care învățam să citesc ungurește, la mare cinste sta un Franz Jozsef îngălbenit. Din lavițele acelea se scoteau niște haine femeiești viu colorate, cu fuste bogate, plisate mărunț, bordate cu pasmanterie și o cunună înaltă din mărgelile cu funde lungi la spate. Din când în când o rugam pe Mari-neni să-mi mai arate rochia ei de nuntă și coroana de mărgelile. Într-adevăr îmi stătea la dispoziție întreaga gospodărie unde aveam o libertate neîngrădită.

Migăleala zilnică de sub lampa cu fitil și sticlă afumată s-ar fi așternut sub nisipul fin al uitării dacă nu s-ar fi asociat cu un eveniment mai important care, pentru o zi, ne-a scos din monotonia timpului la sat. Într-o dimineață de martie, ajunși la școală - o unică încăpere pentru clasele primare unde învățam cu toții înainte de masă - „tovarășă” ne întâmpină în picioare în ținută de doliu, cu o batistă albă în mână și, cu o gravitate în glas care ne amuți pe loc, ne anunță moartea lui Stalin, „tătucul” nostru al tuturor. Pentru cei care aveau un tată acasă, mai era cum era, dar pentru mine care nu aveam un tată ar fi trebuit să fie și mai tragic, dar nu, pe ambii tați îi știam doar din fotografii. După câteva cuvinte ale învățătoarei, bine simțite, însoțite de exemplul personal al plânsului în batistă, ne trezirăm plângând cu toții în cor ca niște miei. Acum când rememorez acea zi, îmi dau seama că ceea ce m-a impresionat cel mai mult era, de fapt, gulerul alb al bluzei și muchiile batistei bine călcate a învățătoarei, asta dând solemnitate momentului și nu cuvintele: tată, moarte, Stalin. Pentru mine erau doar niște cuvinte. Asocierea celor două elemente, bluza albă și batista, îmi inducea ceva măreț și grav totodată și care plutea apăsător deasupra capetelor noastre.

Am fost trimiși acasă, omițând obligațiile noastre școlare în acea zi mare, dându-ni-se în grija ca a doua zi să venim la școală cu brasardă neagră. Am ajuns acasă scăldată în lacrimi - școala era doar peste pârâu - și cu cerea de a mi se coase semnul de doliu pe mânecă. Fără comentarii bunica s-a conformat. Era bizar că eu plângeam după „tătucul”, în timp ce tatăl meu era închis politic de vre-o cinci ani fără să fi fost judecat încă; s-a văzut că nu era nici o grabă întrucât avea să mai stea zece.

Nu știu care a fost reacția mamei când s-a reîntors acasă cu șareta de pe coclaurii celor șase-sapte sate, ca în fiecare seară, de la nașteri, morți sau vaccinări văzând-o pe bunica pregătindu-mă de doliu. Eu dormeam cu lacrimile uscate și necazul uitat. Oricum nimeni nu comenta de față cu mine chestiuni politice, știindu-se că mulți părinți și-au pierdut libertatea din cauza sincerității copiilor.

Florentina Loredana Dalian



ORLANDO

Pe lângă teatrul nostru, se aciuase, la un moment dat, un tânăr straniu. Pe de o parte, foarte speriat în relațiile cu oamenii, părea a fi retardat; pe de alta, avea abilități la care mulți dintre noi nici nu visează. De exemplu, putea să efectueze

mental calcule imposibile, dând rezultatul aproape instantaneu la înmulțiri, împărțiri, ridicări la pătrat ale unor numere interminabile. Îți lua mai mult să-l verifici cu calculatorul decât îi trebuia lui să calculeze. Compunea muzică astrală - așa îi spunea el, scria poezii în engleză. Dar adeseori nu putea rosti o frază scurtă despre sine sau despre o situație. Nu interacționa cu oamenii, decât rar și numai dacă nu avea de ales. Doar de mine s-a lipit, din nu știu ce motiv. Poate a simțit că îmi era milă de el atunci când ceilalți îl fluierau sau îl batjocoreau în timp ce, de nevoie, trecea printre ei. Fugea, se ascundea ca un animal hăituit. Altfel, presta orice muncă fizică la care era pus: cărat decorul, lustruit pantofii actorilor, târât gențile actrițelor. Directorul l-a luat din milă, dar mai ales pentru că i-a fost jenă să-l refuze pe tatăl său, un vechi prieten, compozitor, care, cu toată suferința de a-l vedea aruncat într-o lume care nu este a lui, s-a gândit că tot e mai bine decât ținut acasă sub un clopot de sticlă, mai ales că deja era trecut de vârsta de 25 de ani. Nimeni nu știa ce-i cu el, de ce s-a născut așa

sau dacă avea o inadaptabilitate dobândită. Parcă i-ar fi fost frică de viață.

Îl chema Orlando. De fapt, nimeni nu știa cum îl cheamă. Numele acesta și l-a ales el. De parcă schimbarea identității l-ar fi ajutat să-și schimbe destinul. Din tot teatrul, nu vorbea decât cu mine. Celorlalți le zâmbea, apoi fugea de ei, iar directorului îi săruta mâna. Prima dată, șocat de gestul lui, directorul și-a retras mâna, cu un gest cam brutal, un soi de zmucitură. Mi se pare c-a și bombănit: „Stai, măi băiete, că nu sunt popă!” Cine știe ce tai-fun a provocat asta în Orlando! Trei zile a stat ascuns într-o ladă de recuzită. A fost găsit cu câinele polițist, dar n-a vrut să iasă de acolo. Pe mine mă primea să-i duc mâncare și apă. Dar nici cu mine nu mai vorbea. L-am păcălit să iasă, spunându-i că mă doare mijlocul și am nevoie de cineva să mă înlocuiască. De atunci, directorul îl lăsa să-i sărute mâna.

La mine a venit prima dată când eram într-o stare rea. Primisem o muștrulială pe nedrept, stăteam în genunchi frecând la scenă și îmi vărsam lacrimile în lighean. Orlando s-a apropiat - nu știu de unde apăruse, mereu apărea de undeva - mi-a luat cărpa din mâini și a început să spele podeaua în locul meu. Zisese doar atât: „Fac eu.” Hotărârea lui și felul decis în care mi-a transmis-o și care nu admitea replică, m-au determinat să-l privesc cu alți ochi. Uneori mă întrebam dacă nu cumva mimează. Dar nu mima. Și totuși, am avut impresia, nu doar o dată, că în el erau doi Orlando: unul care se teme până și să respire, altul - în stare să dărâme Teatrul peste noi. Nu voia să îmi spună Lina, avea mania asta a schimbării numelor. Îmi zisese Stela.

– Stela... de unde până unde?

Doar ridicase din umeri. A doua zi, mi-a adus o pictură făcută de el, pe o foaie mare de bloc pentru desen. Era un cer de noapte cu multe stele mici și una mare în mijloc. Prima dată, am crezut că-i soarele și l-am întrebat:

– Cum așa? Soare și stele deodată pe cer?

Mi-a răspuns enervat:

– N-ai înțeles! Aia e tot stea.

– Și de ce e atât de mare în comparație cu celelalte?

Mi-a trântit, roșu la față:

– Tot n-ai înțeles!

Apoi a fugit. Am uitat de stelele lui. După vreo săptămână, în timp ce mă ajuta la șters geamuri, a rostit din senin:

– Acea ești tu!

Eu, cu mintea la ale mele, am întrebat absentă:

- Aceea care?
- Steaua. Steaua mare.
- Aha! Și cele mici?
- Acelea sunt stelele. Tu ești Stela.
- Cine sunt stelele?

Înțelesesem, în sfârșit că, prin desenul lui, voise să transmită ceva, ceva ce îi era mult mai greu de spus în vorbe.

- Stelele sunt... stele de teatru. Actrițele.

Aferim! Va să zică, asta încerca să-mi transmită: că, pentru el, eu sunt mult mai importantă decât doamnele artiste, femeile acelea frumoase, cochete și parfumate. Pe cerul lui, cel mai tare străluccea Stela. Slavă Domnului că exista cineva pe lumea asta a cărei lume se învârtă în jurul meu! L-am privit cu duioșie și l-am mângâiat ca pe un copil. Așa îl și tratam, ca pe un copil, deși nu era. Dar, de cele mai multe ori, îți era greu să crezi că ai în față un adult. De-atunci, îmi tot aducea diferite obiecte meșterite de el: un mic glob pământesc, un roboțel, figurine origami... totul făcut cu o minuțiozitate dusă la extrem. Astfel, am aflat și ce întrebuințare dădea puținilor bani primiți: își cumpăra materiale pentru a construi „bibelouri” sau jucării de care nimeni n-avea nevoie. Pe toate mi le dăruia mie, întinzându-mi-le simplu, printr-un gest firesc. Niciodată chipul lui nu era mai luminat decât în momentele acelea. Le luam și-i mulțumeam. Dar, după un timp, devenise obositor. Ajunsese să-mi aducă și câte două pe zi. Bănuiam că nu doarme nopțile pentru a avea timp să le construiască. Încercând să-i sugerez că ar cam fi cazul să se oprească, în special pentru că are nevoie de bani și pentru alte trebuințe, dar are nevoie și de odihnă, am avut surpriza să asist la o ieșire neașteptată: a mers în debaraua în care le țineam pe niște rafturi vechi, a luat tot ce-mi dăduse până atunci și a început să fărâme, să taie, să rupă cu dinții. Am asistat pasivă la marea distrugere, apoi, când n-a mai avut ce rupe, tăia, fărâmița, i-am întins mătura și fărâșul să adune. A privit prin mine și, înainte de a-mi întoarce spatele, mi-a azvârlit pe un ton de reproș: „Stela a făcut!” Stela a făcut, Stela să strângă. Mai ales că, altminteri, ea e cea care și-ar pierde serviciul. De-atunci, nu mi-a mai oferit nimic. Dar am aflat că el continua să meșterească. Cineva, impresionat de colecția lui, voise, la un moment dat, să i-o cumpere. A dat din cap a negație, hotărât, întărind cu vreo două vorbe, contrar obiceiului: „Nu vând ce iubesc!” Cei aflați de față, în parte împinși de curiozitate, în parte din plăcerea de a-l lua peste picior, îl întrebaseră ce iubește. „Ceea ce nu poate fi atins”, fusese răspunsul. „Și ce nu poate fi atins?” „Cerul. Cerul și Stela.” Cineva îl corectase: „Vrei să spui cerul și stelele.” Ei nu știau

cine-i Stela. Pe mine mă cunoșteau drept Lina, asta presupunând că aveau idee de numele meu.

Acum, când s-a așternut praful peste amintirea lui Orlando, căci au trecut niște ani de atunci, pot spune cu mâna pe inimă că nimeni nu m-a iubit niciodată mai mult... N-am știut niciodată dacă iubirea lui Orlando, băiatul pocit la chip, cu aparență de retardat mintal, dar cu profunzimi greu de pătruns de noi muritorii de rând, dacă iubirea lui - așadar - a trecut vreodată în sinea lui dincolo de granița celui gen de iubire pe care o poartă un câine celui care-l hrănește. Dacă sacrificiul pe care l-a făcut în final pentru mine poartă amprenta sacrificiului pe care l-ai face pentru o mamă, o soră, o prietenă, sau doar a bărbatului pentru femeia pe care o iubește, fie și în ascuns. Dar sunt atât de sigură că nimeni niciodată nu m-a iubit mai mult, mai total și mai dureros de tragic.

Un recuziter care îi prinsese slăbiciunea pentru mine, obișnuia să-l tot șicaneze, făcând glume proaste pe seama lui. Odată, când îmi luasem două zile libere, iar Orlando umbla turbat prin toate ungherele Teatrului, negăsindu-mă, acesta, întrecându-se cu gluma, îi inventase o poveste cum că aș fi internată în spital, grav bolnavă și am nevoie de transplant de inimă. Orlando n-a stat pe gânduri. Se ascunsese undeva, rămânând peste noapte, și băuse din otrava pe care o foloseam uneori la deratizare. L-au găsit dimineața, întins pe scenă, cu mâna dreaptă la inimă. În stânga, ținea un desen: o inimă, sub care scrisese cu litere de tipar: „Pentru Stela”. O inimă mare, la fel de nedrept de inutilă ca și micile lui bijuterii.

Spiritism în Atlantida

Bunii cetățeni ai Atlantidei

Se strâng, seară de seară, la ședințele de spiritism, mișcând cu imaginația mese și scaune și goluri de aer, de parcă lumea s-ar fi mutat în cer...

- Nu vă supărați domnilor demnitari ai vorbelor frumoase, nu ați vrea să muriți puțin mai la dreapta de craterul bunăvoinței?

Hei vine ciroul de Stat! Vine lehamitea!...

Iar dumneavoastră, doamnă, care sunteți atât de frumoasă, nu ați binevoi să probați tristețea de mireasă a ploii?

Hei, vine trecutul în odăjdii!

Vin saltimbancii și spaimele!

Vine neasemuita, infailibila

destrăbălare a morților!...

L.M.

ZODIA MĂRȚIȘORULUI

Emil Proșcan



Oamenii nu pot trăi singuri și nici eu nu pot trăi fără **Ea**. Știu că există. Știu că știe că există. Să ai pe cineva este cel mai minunat lucru pe care Dumnezeu îl putea face. Să fie numai pentru tine. Numai pentru singurătatea ta.

Ea este în linia aceea unde cerul se contopește cu pământul într-o luptă frățească. Altfel n-ar fi liniștea. Și nici linia... Cerul de deasupra liniștii din linia aceea e o mare cu valuri de senin sau, în alte zile, o mare cu valuri de nori...

Uneori cerul e nemărginirea din care răsare soare sau o barieră roșie de corali, în freamătul căreia naufragiază lumina. Alteori cerul și pământul devin o mare cu valuri de întuneric. Și vine noaptea cu visele mele, în care simt, totuși, fărădepedăcatul fericirii. În timp ce nefericirea e un păcat. Un mare păcat. Linia aceea unde cerul se unește cu pământul e pentru noi. Nu e pusă acolo degeaba. Trebuie să o vedem. Trebuie să o simțim. Pentru că trebuie să nu păcătuim.

Nu știu la alții cum e pentru că eu sunt în mine mereu. Mereu. Linia liniștii dintre cer și pământ e întotdeauna la depărtare egală față de mine atunci când mă răsucesc în jurul meu.

Eu merg tot timpul. Merg... La început credeam că am să ajung la linia aceea de liniște dintre cer și pământ. **Ea** este acolo. Știu că este acolo. Și mergeam tot timpul spre **Ea**, dar pașii mei o depărtau.

Prietenul meu care nu există râdea. Ești un prost spunea prietenul meu care nu există. (Eu nu folosesc ghilimele. Doar un punct.) Esti un prost. Așa spunea prietenul meu. Și râdea.

Atunci mă opream și mă răsucesc împrejurul meu și priveam linia de liniște dintre cer și pământ din stânga mea. Din dreapta mea. Din spațele meu. (Eu nu folosesc virgule. Doar un punct.) Linia de liniște dintre cer și pământ era la fel de departe de jur împrejurul meu. Râdea prietenul meu care nu există. Eu zâmbeam. După mai multe zile am înțeles. Am înțeles că eu trebuie să fiu la distanță egală de linia de liniște dintre cer și pământ. Un fel de centru. Măreția neatingerii. Frumoasa măreție a neatigerii. Pentru că linia aceea trebuie să fie totdeauna de jur împrejurul meu. Ca un cerc.

E foarte bine să ai un prieten care nu există. E chiar grozav. Știam că **Ea** este acolo în linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Știam și mă

întristam. Pentru **Ea**. Era condamnată să fie mereu în linia aceea de liniște. Între cer și pământ. Aș fi vrut să mă întreb de ce pașii mei o depărtau de mine. Sau de ce stă acolo. Sau până când. (Dar eu nu folosesc semne de întrebare.)

Am înțeles că **Ea** trebuie să fie de jur împrejurul meu. Mereu. Ca un cerc. Totdeauna la distanță egală de mine. De ce trebuie să fie un cerc. Nu întreb. (Eu nu folosesc semne de întrebare. Eu folosesc doar un punct.) În mod sigur cercul vine din linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Liniștea este cercul. Sau liniștea este **Ea**.

Îmi este bine. Nu mă mir. (Eu nu folosesc semnul mirării. Eu folosesc doar un punct.) Sunt chiar fericit. Dacă există fericire. Trebuie să existe fericire.

Nu mai râde. Ai vrea tu să ai nopțile mele. Ai vrea tu să ai visele mele. Eu sunt cu **Ea** tot timpul. **Ea** îmi dă starea de bine. **Ea** îmi dă zâmbetul. Atingerea ei mă face să simt clocotul acela înnebunitor. Primesc mereu liniștea și tot ce nu pot să ating în linia dintre cer și pământ.

Nu râde. Nu numai noaptea e cu mine. Și ziua. Eu înțeleg. Și-mi ajunge atât ca să trăiesc. Pentru **Ea**.

Oamenii nu pot trăi singuri. Nici eu nu aș putea. Aș fi nimic fără **Ea**. Totul ar fi nimic fără **Ea**. Cu siguranță va veni într-o zi. Pentru fiecare există o zi. O zi în care totul sau ceva se sfârșește.

Am văzut împrejurul meu. E un cerc în care mergi mereu. Și o poți lua de la capăt. Sigur că e frumoasă. Are chipul acela dintre toate felurile de chipuri. Și ochii îi are din toate felurile de ochi. La fel și mâinile. Și picioarele. Și sânii. Și buzele. Și tot ce e zâmbet. Și tot ce e zăbucium. E din toate zăbuciumurile acelea. Va veni cu chipul acela. Va veni cu ochii aceia din valurile de senin ale mării dintre cer și pământ.

Ești tâmpit. Așa îmi spune prietenul meu care nu există. El nu știe că eu nu folosesc semnul exclamării și tâmpit fără acest semn e altceva. Ești tâmpit băiețuș. Ziua întâlnești oameni. Copaci. Munți. Ape. Sunt reale. Te poți bucura de ele dacă lași bazaconiile. Așa îmi spune la nesfârșit prietenul meu care nu există.

Eu zâmbesc pentru că el nu știe. Îmi e milă de el. Săracul. Nu știe că acolo în visele mele am toate astea. Nu știe că **Ea** îmi aduce toate astea în mine. Eu simt oamenii. Simt copacii. Simt munții. Simt apele. Și nu e păcat. Pentru că eu nu folosesc semnele de ortografie. Doar un punct. Pentru că oamenii nu pot trăi singuri...

ZODIA MĂRȚIȘORULUI

MARI POETE ALE ROMÂNIEI*Magda Isanos**Capricii*

S-apleacă primăvara pe feresti,
cu părul tot numai zulufi de soare,
așa cum stai în umbră și zâmbești,
o fi crezut că gura ta-i o floare.

Simți răsuflarea ei cu iz de ploi
și iarbă crudă scânteind sub coasă?
Să nu te miști. Poate că intră-n casă.
Vom prinde-o, să rămână printre noi.

Ba nu, că - cine știe - ești în stare
mai mult decât pe mine s-o iubești;
și-apoi îmi face rău atâta soare.
Fii bun și lasă storul la feresti.

*Constanța Buzea**Numele răpit*

o doamne cât de frumos este cerul
cât de frumoasă topirea
cât de albastră iarna

îți culci tâmpla pe unul din umerii mei
ca pe o treaptă
pe cea mai înaltă înainte ca ființa
să mi se sfârșească de durere de vedere
de plâns

ca pe una din terasele verii ce nu se îndură
să treacă

te iubesc poate
sfidând clipa zărind ziua visând un timp
inexistent
te iubesc poate
sfios și grav cum uiți tâmpla ta pe unul
numai pe unul din umerii mei ea
îngropată definitiv în mine ca o plantă

te iubesc acum
ieri mâine nu există
sufletul meu doarme treaz

te iubesc și te port cu ochii închiși
prin ceea ce sunt ființă absență uimire
fără a înțelege totul nimicul puținul
trecătorul dulce cu numele meu răpit de clipă
când numele singur

numai numele topit acum
împodobește o peșteră sub ghețar

*Ileana Mălăncioiu**Au să rămână plopii*

Nu mă cunosc decât atunci când plîng
Ștergîndu-mi lacrimile pe furis
Și încercînd cu greu să te ascult
De parcă-mi șade inima pieziș
De teamă că mă-ndepărtez prea mult.

Sîntem ca malurile unui râu
Pe care apa veșnic le desparte
Și le unește strîns fără să vrea,
Copiii dau cu pietre din fiecare parte
Și pietrele alunecă în ea.

Când va seca izvorul va fi un prund întins
Cu păsări ce se scaldă în nisip
Și se izbesc în lespezile calde,
Ne vom schimba la suflet și la chip
Și ne vom depărta ca să se scalde.

Din tot ce-a fost au să rămînă plopii
Pe marginile drumului pustiu
Cu frunza care tremură-așteptînd,
Fără să știe că e prea tîrziu,
Fără să știe ce și pînă cînd.

*Ana Blandiana**Dacă ne-am ucide unul pe altul*

Dacă ne-am ucide unul pe altul
Privindu-ne în ochi,
În ochii noștri în jurul cărora
Genele stau ca o coroană de spini
Care-ncunună definitiv
Orice privire,
Dacă ne-am ucide, după ce ne-am privit
Cu dragoste fără de țarm în ochi,
Și, cunoscându-te, ți-aș spune:
Mori,
Mori, dragul meu,
Va fi atât de bine,
Vei rămâne numai cu mine,
Tu, cel născut din cuvânt,
Vei cunoaște gust de pământ,
Vei simți ce frumoase sunt rădăcinile
Împletindu-ți prin ele mâinile,

Cu nențeleasa bucurie
De-a nu mai fi pentru vecie...
Și, mângâindu-mă, mi-ai spune:
Mori, draga mea,
Iubita mea cu frunte de octombrie
Cuprinsă ca-n icoane
De nimb rotund de moarte,
Mori,
Lasă-ți culorile în flori,
Pletele lungi cărărilor
Și ochii luciu mărilor,
Să știi
De unde să le iei,
Când vei veni...
Dac-am muri deodată împreună
Ucigaș fiecare și victimă,
Salvator și salvat,
Privindu-ne fără-ncetare-n ochi,
Mult după ce nu vom vedea...

Florența Albu

Miniatură

Altă duminică
oboseală de margini.

Poezia e o pasăre mică galobenă
hoața de firimituri
la geam. S-a sălbăticit
e fricoasă zburliță
nu mai știe decât două-trei triluri
galben – alb – negru
negru – alb – galben

O trompețică de bâlci
cumpărată copilului mut.

Daniela Crăsnaru

Scrisoare

Mai ții minte ceva din tulburatul april?
Mai știi alfabetul acelor frenetice zile?
Turnu-n flăcări de unde săream amândoi
Îți mai joacă și-acum în pupile?
Ții minte? sângele tău se vindea bucuros
Pe-o monedă de aer, pe-o frunză, pe-o părere...
Ca să poți auzi în mijlocul codrului
Pe cerul scorburii dulci, cum toarce îngerul miere?
Numele meu, mai schimbă el echilibrul luminii?
Îți lunecă-n sânge, corabie cu mirodenii din cer?
Te mai temi cum să nu mă strivească amurgul
Sub o-nroșită petală, petală de fier...
Mai ții minte ceva din tulburatul april?
Mai știi alfabetul acelor frenetice zile?

Câte clipe, câți ani, și vremea... și vremea...
Mai ții minte ceva din tulburatul april?
Mai ții minte...?

Ioana Ierônim

Privirea

M-ai privit și cerul s-a despicat
m-ai privit și s-a despicat pământul
mai privit și multe mele
vieți au rimat aproape inteligibil
până dincolo de orizont
în pielea lor de răcoare

mai privit înăuntru oasele lumineau
fiind tu
fiind tu nefiind mă priveai
din mormânt viață
niciodată mai liberă mai captivă niciodată
mă desfăceam în lucrurile din care eram
alcătuită

trei ani de rugăciune cu trupul tot
și sufletul în patru zări
ca să ascundă flacăra de sudură
în care nu te poți uita
de la nici o distanță.

Nina Cassian

Donna miraculata

De când m-ai părăsit mă fac tot mai frumoasă
ca hoitul luminând în întuneric.
Nu mi se mai observă fragila mea carcasă,
nici ochiul devenit mai fix și sferic,
nici zdreanța mâinilor pe obiecte,
nici mersul, inutil desfigurat de jind,
– ci doar cruzimea ta pe tâmpile-mi perfecte,
ca nimbul putregaiului sclipind.

Gabriela Melinescu

**Încă e noapte*

Încă e noapte și mă gândesc în întuneric
la prima zi a lumii.
La început a fost lumina
și lumina era întuneric.
Căldura era frig
și frigul absolut era căldură.
Întunericul deveni solid
captiv în forme bizare.
Acești doi ochi crescuți în cap
simt ce simte Pământul

când peste el crește verdeața.
Întuneric de lumină sunt
și pe colinele cârnii mele
răsare dimineața.

Angela Marinescu

Zeul meu

Ești zeul meu
Tu, care te scalzi în putere
Precum duhul focului în lemn.
Uneori, ești numai sălbatic.
Atunci apele-și smulg morții uitați
Și-i aruncă pe maluri străine.
Dar uneori tu ești învins
Și te târăști umil...
Eu însă te previn
Că prea mult sânge-mi ceri
Ca să-ți ridic cu slabe mâini un templu.
Că și așa, numai ruinele lui vor fi limpezi.

Carolina Ilinca

Se duce vara

Se duce vara. Și n-o pot reține.
Cum s-o rețin, când nu te pot pe tine
Opri, cu toate că te-ncui în mine.

Se duce vara. Florile se lasă
Ca într-o delăsare somnoroasă
Și cum arată, nici nu le mai pasă.

Se duce vara. Păsările țipă,
În loc să gângurească sub aripă.
Ce-a fost a fost. De-acum se desfiripă

Și vraja, și langoarea și dulceața.
De-acum se-nhaită ploile cu ceața.
Se duce vara. Tineretea. Viața.

Adela Naghin

Ritualuri de trecere

La naștere femeia iese și ea
dintr-un trup între viață și moarte
se trece-ntotdeauna prin carne
și cineva se uită repede la ceas
și cineva e spălat de toate drumurile
și coborât cu grijă până în vârful oaselor
Femeia când naște naște totul
și strigătul și-l naște-nspăimântată
așa cântă ea când nu mai cântă nimeni
decupând în aer zone unde respirația
poate să-nceapă.

Bărbatul rămâne în urmă
și inelele lui se-nmulțesc pe trupul femeii
ea strânge din dinți și rămâne frumoasă
ca o inimă ce se oprește la jumătatea bății...

Victoria Milescu

Imitându-i pe ceilalți

Dumnezeu și moartea
îmi poartă de grijă
eu fac să dureze efemerul
construiesc o casă pentru vrăbii
sădesc un pom pentru Rai
fac un copil care va dărâma casa
fiind prea mică
și va tăia pomul
pentru că nu rodește
scriu o carte despre toate acestea
și cineva o va arde
să se încălzească sub viscol...

Doina Ioanid

Câinele galben

Cu inima în mână, am mers prin oraș,
pășind pe prima zăpadă din anul ăsta.
Și inima mea, stropită cu vin și oțet,
continua să putrezească în ritmul celor 37 de ani,
în timp ce coțofenele se adunau
pe umărul toboșarului.
Oasele singure nu mă puteau salva.
Nici numele tău, Argentina,
pământ al făgăduinței.
Numai un câine mare și galben
s-a îndurat de mine, a venit spășit
și mi-a mâncat inima, fără grabă.
Apoi a plecat, s-a îndepărtat spre orizont
ca o imensă floarea-soarelui.



„Dascăl de cuget și simțire românească”

Preotul **Al. Stănciulescu – Bârda** (doctor în teologie și paroh al bisericii din Malovăț – Mehedintți) face parte dintre acei oameni rari, pe care eminentul și regretatul Dr. Antonie Plămădeală (fost mitropolit ortodox al Ardealului și membru de onoare al Academiei Române) îi numea *Dascăli de cuget și simțire românească*. În cartea purtând acest titlu, înaltul ierarh al Bisericii Ortodoxe Române scria: „Pe dascălii aceștia (...) trebuie să-i iubim ca pe sfinții istoriei noastre, să-i păstrăm în chivotul de aur de pe sfânta masă din altarul ființei noastre, să-i pomenim pururea și să citim din viața și din scrisul lor; cu evlavie și perseverență, iară și iară. Ei sunt «bătrânii» care «știu» și «lasă» și «spun»”.

Născut la 23 februarie (1953), zi aniversară în care gândul nostru îi urează, din inimă, cuvenita urare „La mulți ani!”, Al. Stănciulescu Bârda a absolvit Institutul Teologic din București (1977) și a obținut doctoratul (2007) cu teza „Stat și Biserică în Banat în perioada 1780 – 1886, în lumina unor arhive inedite”. Este, de asemenea, licențiat în drept și, în afară de activitatea de preot căreia i s-a devotat („Dacă aș avea posibilitatea s-o iau de la început de zece ori – nota domnia sa undeva -, tot preot m-aș face și tot în satul meu m-aș duce”) a fost, concomitent, profesor la mai multe școli și licee, lector universitar de Drept canonic la Facultatea Teologică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” – Craiova, a publicat peste 2000 de studii și articole, 35 de cărți personale și este coautor la zeci de volume colective. A înființat Editura „Cuget Românesc” și Editura Parohiei Malovăț, la care au apărut câteva sute de titluri. Nu în ultimul rând, începând din anul 2001, scoate, din două în două săptămâni, o *foaie* numită **Scrisoare pastorală**, pe care o trimite gratuit familiilor din parohie, dar și altor persoane interesate de conținutul deosebit al publicației.

Această prodigioasă activitate a fost răsplătită, printre altele, cu **Premiul revistei „Iosif Vulcan”** din Sydney (2002) și cu **Premiul pentru activitate editorială** din parte Asociației Române pentru Patrimoniu (2005).

În cele ce urmează preluăm, din ultimul număr al **Scrisorii pastorale**, un material semnificativ, ce probează, credem noi, măsura curajului de a spune adevărul, de care dă dovadă, întotdeauna, distinsul cărturar.

* Tabloul reprodușin pagină, semnat de pictorul Florin Menzopol, se intitulează „Nu sunt Charlie”

Pr. Al. Stănciulescu-Bârda

Eu nu sunt Charlie!



Începutul acestui an a fost marcat de crimele abominabile săvârșite de câțiva musulmani în Franța și în alte țări europene. Zeci de oameni și-au pierdut viața, fie împușcați, fie sfârtecați de explozii. Mii de polițiști și de lucrători în tot felul de servicii secrete au fost puși în alertă, ca să prindă pe cei care au săvârșit acele fapte incalificabile, sau pe cei care ar fi avut de gând să pună altele la cale de acest gen. Teamă a cuprins lumea civilizată de pretutindeni, au avut loc manifestații, mitinguri, declarații și alte forme de exprimare a dezaprobării faptelor menționate. Milioane de oameni, unii chiar înalți demnitari politici europeni, și-au pus embleme, pe care scria în diferit limbi: „Eu sunt Charlie!” S-au ridicat tot felul de benere cu această afirmație, europenii vrând să-și exprime prin aceasta solidaritatea cu ziariștii uciși mișelește în redacția publicației franceze.

Au existat și numeroși europeni din diferite medii sociale, care au afirmat în cele mai diverse moduri că ei nu sunt Charlie. Acum faptele sunt consumate, dar pentru mulți dintre cititorii noștri au rămas unele lucruri confuze. Tocmai de aceea, sub acest titlu, încercăm să clarificăm, pe cât se poate, pozițiile.

Ca să înțelegem mai bine situația, reamintim că într-o revistă franceză („Charlie Hebdo”) au apărut niște caricaturi în care era prezentat profetul Mahomed în poziții comice. Profetul Mahomed este cinstit de mahomedani sau islamiști, așa

cum este cinstit Mântuitorul Iisus Hristos în religia creștină. Altfel spus, alături de Alah, Mahomed este la fel de adorat de credincioșii musulmani. În Europa au mai apărut caricaturi de acest gen în anii trecuți și musulmanii s-au scandalizat atunci și au săvârșit iarăși atentate, a curs sânge, au murit oameni. Ziariștii de la publicația franceză erau oameni cu carte, cu orientare politică. Puteau înțelege din experiențele din anii trecuți, că musulmanii nu permit nimănui să-și bată joc, să ia în derâdere persoanele lor sfinte sau alte valori ale religiei lor. Pentru asta sunt în stare să recurgă la crime de răzbunare, la acte teroriste, sunt în stare să se sinucidă, socotind că astfel își dovedesc credința și atașamentul față de religia lor. În spiritul acesta sunt crescuți și educați în familie, în școală, în locașurile de cult. Și, totuși, ziariștii francezi și-au bătut joc de valorile religioase ale musulmanilor! Consecințele au fost drastice și ele se cunosc. Am putea spune: cauza au constituit-o caricaturile francezilor, efectele produse de acestea au fost crimele musulmanilor.

Trăim în cel mai civilizat continent al lumii, cu o cultură multimilenară. Ne batem în piept că respectăm drepturile omului și, în mare măsură le respectăm, ceea ce nu este valabil oriunde. Este de neînțeles în această situație, cum niște ziariști își bat joc de valorile altora. Oamenii aceia au dreptul să aibă o religie, să creadă în valorile religiei lor. Ei nu au batjocorit valorile religiei creștine, religia majoritară în Europa. Chiar dacă mama unui semen al meu este cea mai amărâtă femeie, cu meseria cea mai modestă, chiar dacă e îmbrăcată urât, dacă e nespălată etc., eu nu am dreptul s-o înjur. Pentru semenul meu femeia aceea este mama lui și pentru oricine propria mamă este o sfântă și nu ai voie s-o jignești, s-o batjocorești. Dreptul meu se întinde până acolo unde începe dreptul celui alt. Nu am voie să încalc dreptul lui, așa cum nici el nu are voie să încalce dreptul meu. Presa nu mai este supusă unei cenzuri de stat, așa cum a fost la noi până în 1989, dar cel care scrie trebuie să aibă o autocenzură, adică să fie atent la ceea ce scrie, ce spune, pentru a nu leza drepturile semenilor, interesele majore ale țării, societății etc.

În religia creștină este mai multă toleranță. Eu, dacă aud pe cineva vorbind urât de cele sfinte sau înjurând de cele sfinte, nu pun mâna pe pușcă, pe secure, pe piatră ca să-i dau în cap, să-l omor. Nu prin astfel de acțiune „răzbun” divinitatea. Îmi fac datoria să-i atrag atenția că greșește, că săvârșește un mare păcat, că nu trebuie să mai facă așa ceva, dar nu am dreptul să recurg la mijloace violente. Mai mult, am datoria să mă rog pentru sănătatea lui sufletească și pentru iertarea lui. Are cine să-l judece:

„A Mea e judecata!” spune Dumnezeu. Mai mult! Atila, groaznicul conducător al hunilor, care a făcut atât de mult rău strămoșilor noștri creștini, nu era socotit, din punct de vedere religios, dușman al lui Dumnezeu sau al creștinilor, ci „biciul lui Dumnezeu!” prin care erau pedepsiți creștinii pentru păcatele lor. În spiritul acestei toleranțe, bazate pe învățătura Mântuitorului, că toți oamenii sunt frați, fii ai aceluiași Părinte, Dumnezeu, pe teritoriul țării noastre au trăit de-a lungul veacurilor, alături de români, multe alte etnii, fără a fi persecutate pentru originea sau credința lor. Ce-i drept, alții și-au luat nasul la purtare și au făcut mult rău românilor creștini ortodocși!

Ne uimește această atitudine intolerantă a musulmanilor. Nu trebuie să uităm, că e vorba de o altă cultură, de o altă religie, de o altă civilizație. Vedem aproape zilnic cum în state islamice sunt decapitați oameni, sunt arși de vii oameni, sunt împușcați copii, fiindcă s-au uitat la televizor la un meci de fotbal, sunt ucise femei, fiindcă și-au descoperit fața, este amenințată lumea civilizată, Europa, America, că vor fi trecute prin foc și sabie. Cu astfel de oameni nu trebuie să te joci, să glumești, să faci caricaturi pe seama lor, să-ți bați joc de valorile lor. Trebuie să-i înțelegi, să-i iei așa cum sunt și să încerci, pe cât este omeneste posibil să-i modelezi prin educație, prin școală, prin cultură. Faptul că după atentatele din Franța milioane de oameni s-au solidarizat cu ziariștii uciși, spunându-și „Charlie”, că numărul următor din revista respectivă a conținut mult mai multe caricaturi la adresa religiei musulmane și a musulmanilor și tirajul s-a ridicat de la câteva mii la șapte milioane, nu sunt fapte de bun augur. Prin asta nu pui capăt conflictului, ci îl alimentezi, îl amplifici, torni gaz pe foc și apoi te miri că-ți arde casa.

Nu trebuie să uităm că în Europa de astăzi sunt aproximativ cincizeci și șase de milioane de musulmani, iar în lume cu mult peste un miliard și toți sunt gata să se transforme în torțe vii pentru religia lor. Să ne respectăm religia noastră creștină și valorile ei, fiindcă numai așa ne vom păstra identitatea de continent creștin; să respectăm valorile altora, pentru ca și ei să le respecte pe ale noastre și să nu transformăm greșeala unor ziariști într-o declanșare uriașă de forțe, într-o ciocnire de civilizații, într-o conflagrație mondială.

În spiritul celor de mai sus, respect pe frațele meu, omul, nu-mi bat joc de valorile lui religioase, chiar dacă nu sunt și ale mele, militez pentru pace și bună înțelegere între oameni și popoare și, ca atare, „nu sunt Charlie!”



GEOLOG PE RÂU

**geolog pe râu**

piatra e precum patria
cu nostalgiile și
prezicerile ei

și patria precum piatra

iar eu un saltimbanc
sărind din piatră-n piatră
când în cap când pe călcâie
dintr-una într-alta
întru sorții de izbândă
ai poeziei

joc târziu

și mă întreb
de ce cred că
umbra aceea sunt eu
?!

ambiguu
de mâini mă ține mama
de picioare mă ține tata

și mă leagănă deasupra gropii:
uța, uța
pân' la baba măriuța -

**despre oblonul tras și
preschimbare**

... și nici măcar nu știu
dacă se anunțase furtună –
oamenii aveau
o nesiguranță-n privire
animalele râcăiau cu copita

pământul tare al izlazului
iarba căuta să ascundă
trilul bezmetic al păsării
peștele se trăgea spre afund

astfel câmpia împăcată cu sine
se trăgea după nor, iar
cel chemat ioanid
nu mai avea motiv
să răspundă la numele meu

...tuna, Doamne, fără ecou
...ploua, Doamne, fără ropot

ca să vezi!...

un tren a deraiat la șes
(anecdotic, fără motiv)
avea două locomotive
câte una la fiecare capăt
una dintre ele
de la sine înțeles
nu-și avea rostul
cum tot fără rost era
și această deraiere
săvârșită în toiul zilei
într-un lan de grâu
presărat cu maci

**între presentiment
și resentiment**

prin despicăturile gardului
de la cimitir
se-abate numele meu cu îndoială
(fără a fi transcris italic)

în puținele alese morminte
aruncat peste buza bărgănelului
se va putea afla lăcașul
presupusului meu leș

important e ca o ramură
din busuiocul crescut
din acea rădăcină perenă
de la botezul meu
înfiptă-acum în crăpătura crucii
să mai dea semne de revenire

echilibru

floarea de salcâm e austeră – ea
nu cere arborelui, pe care-l ornează
și-i dă sămânță, nimic mai mult

Poeme de Nicolai Tăicuțu

decât îi cere ghimpele
de pe aceeași creangă

aici, numai noi facem diferența
între frumos/ floarea
și urât/ ghimpele
asemenea între fericire și durere

echilibrul dintre acestea este dat
de esența tare a salcâmului
un amestec armonios
de fulger și ger

secvență

în cartier
din când în când noaptea
se aude scâncetul
unui cățel
semn
că nici de astă dată
cățeaua lui esenin
nu a venit să alăpteze

supliciul literei

lui Petru Solonaru

evidențiată aici
doar pe coordonatele principale
litera își schimbă forma
sub presiunea cuvântului
și se adaptează la zona de contact
cu o altă literă stânga-dreapta

în funcție de agresivitatea
cuvântului

implicit a propoziției, frazei și,
de ce nu a discursului?
litera e afectată de vecina
de sus, de jos sau de amândouă
deodată, atunci când,
vrând-nevrând
trebuie să citești/vorbești
printre rânduri

... nu-și schimbă forma
în onomatopee
(nici chiar în grup de litere
onomatopeice)
ea rămâne frumos caligrafiată,
singură în simplitatea formei
de vorbire sintetică
pe care o reprezintă...

DIASPORA

*Constantin Roșu – Pucu***Domnișoara Miludia****București, sfârșit de August, 1959**

Este aproape 4 și jumătate, aștept să vină băieții să începem fotbalul. De după colț apare Miludia. Domnișoara Miludia. Este „iubita” mea. Eu am 10 ani, Miludia are 26. Eu sunt elev în clasa a V-a, ea are o funcție importantă, nu știu precis ce, la Ministerul de Externe.

Am auzit-o pe madam Dumitriu, o vecină de-a noastră (celelalte femei de pe stradă, când nu este ea de față, îi zic: Dumitroaica - cică este cam mahalagioaică) că Domnișoara Miludia este foarte apreciată la minister. Vorbește cinci limbi străine - engleza, franceza, germana, chineza și idiș. Dumitroaica a zis că precis o să ajungă ministru!

Ca de obicei, Miludia vine la mine și cu o mână mă mângâie pe creștetul capului - pielea ei este albă-albă, cu degete prelungi și unghii sidefii. Cu cealaltă mână pe geantă mă întreabă:

– Ia zi, istețule, dacă vrei ciocolată, când a avut loc răscoala cea mai mare a țăranilor din România?

– În 1907 - rasuflu eu ușurat că am știut răspunsul pentru ciocolată (și când nu știu ce mă întreabă, mă muștră: „pune mă, mâna pe carte”, dar ciocolata tot mi-o dă)

– Sărut mâna Domnișoarei Miludia!

– Mă, de câte ori ți-am spus să nu-mi mai zici așa? Spune-mi Miludia. Acum hai, du-te la joacă

– Baaaaaaaah! Baaaaaaaah, dacă îmi mai dai la gioale să știi că îl iau înapoi pe „Voinescu”! Cel care mi-a adresat „groaznică” amenințare este Lucian, cel mai mic dintre cei 8 puști care locuiesc în cartierul Vatra Luminoasă, pe strada Nicolae Cristea. Suntem încă în vacanța de vară, dar ne-am reunit la București de pe unde a fost plecat fiecare și... batem mingea noastră cea de toate zilele. După amiază, cum se moaie căldura, se încinge „miuța”. Jucăm pe stradă, nu prea trec mașini și nu deranjăm pe nimeni, toți „vegetează” topiți de căldura de peste zi.

În afară de fotbalul „clasic” avem și un campionat de fotbal cu nasturi. (Deh, computerul nu fusese inventat și noi, copiii acelei generații, aveam jocurile noastre preferate). În top, bineînțeles, era fotbalul pe stradă, unde driblingurile se făceau cel mai ades cu ajutorul gardurilor caselor. Apoi jucam „lapte-gros”, „poarca”, „v-ați ascunselea”. Astea din urmă erau jucate și de copii de pe străzile învecinate. Noi, cei de pe strada Nicolae Cristea avem însă și sus pomenitul campionat de fotbal cu nasturi, unic în cartier. Terenul îl reprezentau dreptunghiurile din piatră foarte fin șlefuită, cam un metru pe jumătate de metru, aflate în fața ușilor de la intrarea în locuințele părinților noștri, locuințe tip vagon, unde au locuit, înainte de 23 august 1944, angajații uzinelor Malaxa.

Echipa mea de nasturi este pe locul doi dar mai sunt multe meciuri de disputat. Amenințarea lui Lucian că îl ia înapoi pe „Voinescu” mi-a muțat picioarele. Păi ce mă fac eu fără „Voinescu”? E portarul echipei mele - un dop de plastic negru de dimensiunea unui pul de table, rotund și gol pe dinauntru - împrumutat de la Lucian. Apăra formidabil, la fel de bine ca celebrul portar al echipei CCA! Mă sperie amenințarea lui Lucian și îmi propun să nu-i mai dau la „țurloaie” în seara asta. Nu de alta dar mâine am meci de nasturi cu Pape. Pape este porecla lui Petrișor, cel mai mare dintre noi, un fel de șef al clanului copiilor de pe Nicolae Cristea. Anul trecut Petrișor a avut de dat un extemporal la „mate” și doamna profesoara le-a spus elevilor să nu semneze lucrările, ca să nu știe a cui este lucrarea pe care o corectează. Iar Petrișor, pe numele lui Pantazi Petrișor, discret, într-un colț al hârtiei, a scris; PA de la Pantazi și PE de la Petrișor. „Profa” i-a ars un 4 și l-a făcut de răsul colegilor, porecla rămânându-i PAPE!

Azi nu ne prea merge jocul. A sărit mingea în curte la madame Buzoianu, care are un câine lup tare rău. Acum trebuie unul dintre noi să meargă acasă, să găsească o bucată de carne, să îl ademenim pe lup într-un colț al curții iar cineva să sară gardul și să recupereze mingea. Meciul este între-

rupt. Marian pleacă după carne (facem acest lucru prin rotație și este rândul lui - ce bătaie am luat eu de la mama acum 4 zile când am șterpelit din răcitor o bucățică de mușchiuleț, că altceva nu am găsit) și ne repezim fiecare în casa lui să bem apă; suntem transpirați și avem gurile uscate. Nici nu apuc să îmi torn apa în cană, că aud vocea lui Dan: „Hai mă, grăbește-te, a venit americanul!”

Americanul

Arunc repede cana, nu-mi mai trebuie nici un fel de apă, mă reped să îl prind pe „american”. Dacă ajung la timp, mai fac rost de o pastilă de gumă de mestecat. Am economisit deja trei, dacă mai primesc una și reușesc să nu o mestec, o să am puse deoparte patru, și când ajug la cinci... ei bine, când o să am cinci le pot schimba cu Dan: el îmi dă „tigăiță” de Coca-Cola iar eu îi dau pastile de gumă de mestecat americană... Hehehe, cine o să mai aibă pe strada noastră o „tigăiță” de Coca-Cola!

Dan, o mare speranță a atletismului românesc, aleargă 60 de metri garduri juniori. Este campion național. Anul viitor va merge la Praga pentru campionatele europene. Are șanse mari la o medalie. Noi l-am poreclit Calul pentru că are niște picioare foarte lungi...

Nici nu apuc să ies bine pe ușă că văd mașina americanului, o parchează, ca de obicei, lângă bordura din fața casei în care locuiește Miludiea. Ceilalți deja sunt împrejurul mașinii. Mașina americanului!... Pe botul ei scrie: Oldsmobile. Caroseria e dintr-un lemn gălbui, poți pune mâna pe lemnul ăsta și nu îți intră nici o țepă în degete. Dinu, alt băiat de pe strada noastră dar care nu mai joacă fotbal cu noi; el este mai mare, are 17 ani (tanti Gina a zis într-o seară, eu am auzit-o: „Ce să mai joace dragă ăsta fotbal, ăsta visează numai păsărici - nu prea am înțeles eu de ce să viseze Dinu păsărici), ne-a spus într-o seară că mașina americanului are și motorul tot din lemn și că în loc de benzină merge cu conuri de brad. dar... nu prea l-am crezut. Gata, am ajuns lângă mașină.

- Hello boys
- Hello Mister - toți într-un glas.
- How are you today?
- Fain, senk iu' tot într-un glas.
- Your chewing-gum is here.
- Ne bulucim să ne luăm tainul.
- Senkiu sar.

Ne-a învățat nenea Devan, alt vecin, care este un fel de șef de serviciu la Ministerul Comerțului, cum să „vorbit” cu americanul. Fug repede să ascund pastila de gumă, să nu îmi calc pe inimă și să

o mestec. Când unul dintre noi începe să mestece o gumă, ehehe, poate trece și o săptămâna până o aruncă! Seara o ținem lipită sub lobul unei urechi, și dimineața o luăm la mestecat din nou cu toate că nu mai are nici un gust.

Americanul a intrat la Miludia în casă, noi ne reapucăm de fotbal. Nu trec nici 5 minute și, din ambele intrări pe strada noastră, apar două mașini Volga de culoare neagră. Merg foarte încet. Opresc la circa 100 de metri de casa Miludiei. Din fiecare coboară câte doi tipi. În costum și cravată - pe căldura asta! Mașinile lor nu ne mai lasă să terminăm partida. Una din ele a parcat chiar unde are poarta echipa mea. Ne oprim, ce putem face!

Dintre cei 4 tipi, unul se ascunde după camioneta lui nea Nicu, șofer la o alimentară; se scoală devreme nea Nicu - pe la 4 dimineața - să se ducă după marfă, și are aprobare să parcheze mașina acasă.

Mă duc și eu să văd ce face - cred că vrea să facă pipi! Da' de unde! Îl văd că duce la ureche un fel de... ceva negru, și îl aud zicând: „Șoimule sunt Albu, Șoimule sunt Albu, mă recepționezi?”. Apoi pauză. „Șoimule, alfa a intrat la Crizantema, repet alfa a intrat la Crizantema” Iar pauza. „Recepționat Șoimule, trecem pe varianta Caraiman”

Obiectul negru dispare într-un buzunar al costumului. Cei patru se reunesc într-un loc ferit de ferestrele Miludiei. Vorbesc șoptit o vreme, apoi se urcă în mașini și dispar. Nouă ne-a trecut pofta de joacă. Încercam un „lapte-gros” dar... nu prea ne merge. Ne despărțim cu gândul la revanșa fotbalistică din ziua următoare.

Septembrie 1959

A reînceput școala. Am luat și prima notă, la română, un 9, la o lucrare cu tema „Cum ați petrecut vacanța”. Am scris despre viața la țară, la bunicul Radu. Acum încerc să citesc lecția pentru mâine la istorie dar nu mă pot concentra; din stradă se aude ca un fel de bâzâit. Mă uit pe feresatră și văd oameni discutind agitat. Nenea Devan și nevas-tă-sa, madam Buzatu, Dumitroaica - se putea să nu fie ea prezentă? - Paula coafeza, Edith cu soțul ei Mitică, părinții lui Dinu, bunicii lui „Calu”, mama, Irinel de la numărul 62... Ce s-o mai fi întâmplat? Las cartea de-o parte și ies în stradă să aflu de ce e atâta vânzoleală. Trag cu urechea la ce se discută.

- Au arestat-o, a venit aseară securitatea și au săltat-o din pat. Am văzut cu ochii mei, au luat-o în cămașa de noapte

- Haide, doamna Dumitriu, că exagerezi, chiar dacă o ridicau, o lăsau să se îmbrace - zice

nenea Devan.

– Să-mi sară ochii din cap, să n-am parte de înmormantare cu dric dacă vă minciunesc - conterează Dumitroaica.

– Domn' e, io zic să nu ne băgăm, cine știe ce trăznaie a făcut fătuca, nu au venit ăia degeaba s-o aresteze - intervine nea Tase, pensionar de armată.

– Măi oameni buni, nu e bine să ai relații cu ăia din vest! Sunt niște nenorociți, cum eram și noi pe vremuri, capitaliști împutuți care exploatează munca omului. Miludia asta ce-a făcut? S-a dat bine pe lângă americanul ăla, doar-doar o avea ea câștig. Ce câștig? Să o ajute să emigreze în America? Era cam cu nasu' pe sus, bine că i s-a înfundat! - a comentat Pupi, urâta de pe strada noastră, care nu are nici un prieten cu toate ca este destul de tânără, nu a împlinit 30 de ani.

– Nu au arestat-o ei degeaba. Dacă o doveDESC și au probe că a făcut spionaj, vai de soarta ei. Îi dă douăjdă ani ca popa' - dă verdictul tatăl lui Marian.

Au aparut în zonă și prietenii mei. Uite-l pe Pape, pe Relu, pe Lucian...

– Faceți calculul la guma că... gata, s-a terminat cu americanul - ne anunță Pape cu glas sumbru.

Eu sunt cel mai mâhnit! Mai aveam să economisesc o pastilă și eram posesorul „tigăiței” de Coca Cola! Acum ce să fac? Să mă supăr pe Miludia? Seara, când toți s-au adunat pe la casele lor, o întreb pe mama:

– Mamă, și ce o să pățească Miludia?

– Probabil că o s-o bage la pușcărie - răspunde mama sec.

Am uitat de Miludia. Nu prea sunt în „formă” azi. Am luat un 5 la „mate” și mâine e ședință cu părinții. Cred că o să iau niște scatoalce de la mama. Mă opintesc să bag și eu un gol... iar batem mingea. Când apare Dumitroaica și în jurul ei se strâng vecinii, ne oprim. Tragem cu urechea.

– I-au dat 15 ani. Pentru spionaj în favoarea unei țări străine. Mi-a spus don' Jderu, care este avocat la Tribunal, ăsta de are casa pe strada Max Vexler. I-a dat lu' americanu hârtii care erau strict secrete pentru țară. Și asta nu pentru bani ci pentru că se culca ăla cu ea. O curvă! Pe american l-au expulzat.

Of! Dacă aș fi un pic mai mare m-aș repezi la Dumitroaica și aș lua-o de gât. Cum s-o facă pe Miludia curvă?

Seara, la masă, l-am întrebat pe tata:

– Tată, cum e la pușcărie?

– Da' ce-ți veni?

– Păi... citesc „Contele de Monte Cristo”

și eroul principal este în pușcărie.

– E urât și greu acolo, măi băiete, pușcăria e făcută să îndrepte oamenii care au greșit în viață. Oare cu ce o fi greșit Miludia?

August 1964

Zi de Duminică! Căldura te căpiază. Este cam ora 3 după masă și, în ciuda caniculei, strada noastră zumzăie de oameni. Nu mai ai loc să arunci un ac, sunt parcate mașini una lângă alta. Pe seară va fi mare-mare-mare meci de fotbal. În Cupa balcanică. Jucăm cu bulgarii. Meci greu. La noi centru atacant este „Crăcănel” - Constantin de la CCA adică, dar și bulgarii au un centru tare de tot, Asparuhov.

Au început să curgă spectatorii spre stadion de pe la ora 11. Să prindă un loc bun, care la tribună, care la peluză. Eu nu mă grăbesc. Nu am pierdut nici un meci de fotbal de pe stadionul „23 August” în ultimii 5 ani. Am fost nelipsit la marile derby-uri bucurestene Rapid - Progresul urmat de CCA - Dinamo, la toate meciurile internaționale. Intru fără bilet, bineînțeles, am eu un loc, o gaură în gard între tribuna I și tribuna zero (aia unde stau diplomații și alți șmecheri de la partid). Mă duc și intru pe stadion când mai este un sfert de oră până la începerea meciului. Acum stau în curtica plină de flori a casei și dau târcoale motocicletei. Și-a cumpărat tata motocicletă. Un „IJ” de 360 centimetri cubi. Numai tata și nea Motoc au motociclete. Nea Motoc are o „Jawa” de 250... Uneori se iau la întrecere pe Șoseaua Mihai Bravu. Deși mai mică, fuge tare Jawa lui nenea Motoc - „e o mașinărie nervoasă” - mi-a explicat tata.

Dintr-un fel de instinct îmi îndrept privirea spre poartă. Miludia? În dreptul porții văd o femeie care parcă aduce cu ea. Părul nu mai este negru strălucitor, cum era pe vremuri, ci - mai curând - alb. Ochii, ochii ei frumoși sunt obosiți, au cearcăne, obrazul este slab și galben. Mă îndrept spre poartă și ajungem față în față. Întinde mâna dreaptă și mă mângâie pe cap, așa cum făcea înainte să intre la pușcărie. Măinile ei... au pielea crăpată, degetele îi tremură și unghiile sunt intrate în carne.

– Mama ta e acasa?

– Da domn... da Miludia.

– Vrei sa o chemi până afară?

– Sigur, îndată...

Mă reped pe scări și îi spun mamei, care îmi cârpește niște ciorapi:

– Mamă, afară este Miludia, vrea să vorbească cu tine.

O văd pe mama cum pune de-o parte cio-

rapii și acul, își face o cruce și se îndreaptă spre scări. O îmbrățișează pe Miludia. Nu înțeleg de ce amândouă plâng. Plâng de li se zguduie umerii. Plâng înlanțuite.

– Cum ai scăpat?

– S-a dat amnistie, 20 de ani de la 23 august 1944.

– Doamne Doamne, cum a fost, ai suferit?

– Nu pot să vorbesc despre asta, da, mi-a fost greu, cumplit de greu.

Trag și eu cu urechea. Apare Dumitroaica - se putea să scape ea ocazia.

– Miludia dragă, ce surpriză! Ți-au dat drumul? Vai, dar ce bine arăți!

Iarăși îmi vine să sar la gâtul ei...

– Și acum ce faci? Unde stai? Cu ce o să trăiești? Te putem ajuta cu ceva? întreabă mama.

– Nu coană Florico, nu îmi trebuie nimic. Stau la un cămin de nefamiliști, în cartierul „Dămăroaia”, suntem 4 în cameră... Mi-au dat și servicii, sunt vânzătoare la o alimentară pe Șoseaua Viilor. Nu știu cum, mă strfulgeră o idee. Mă reped în casă, trag sertarul unde sub niște rufe îmi țin eu „comoara” - niște timbre, niște insigne și... o ciocolată. Mă duc și, roșu în obraji, îi dăruiesc Miludiei ciocolata. Se uită mirată la mine și reîncepe să plângă. Îi sărut mâna crăpată și mă grăbesc spre gaura din gardul stadionului.

Azi noapte am visat-o pe Miludia! Mă mângâia pe cap și îmi dădea ciocolată.

Miludia mea, iubita mea...

Februarie 2011,

Auckland – Noua Zeelanda

**Contemporary Literature Press, sub auspiciile următoarelor foruri:
Universitatea din București, The British Council,
Institutul Cultural Român și Ambasada Irlandei,**

Anunță publicarea volumelor

Rudyard Kipling

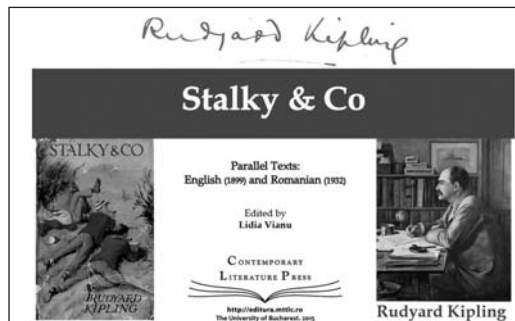
Stalky & Co; Texte Paralele: Engleză (1899)
și Română (1932)

ISBN 978-606-8592-98-5

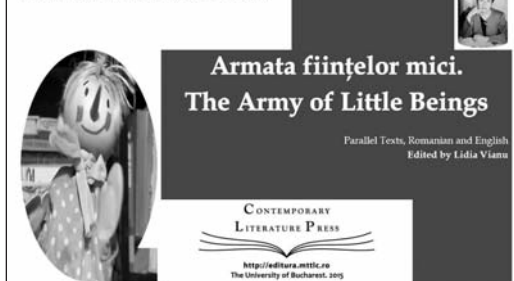
Editat de Lidia Vianu

La 140 de ani de la nașterea scriitorului englez Rudyard Kipling, Contemporary Literature Press editează cartea **Stalky & Co**, scrisă cu 116 ani în urmă - dar mai actuală

astăzi ca niciodată. *Eroii lui Kipling* – notează Lidia Vianu - *sunt trei prieteni la cataramă. Ce fac ei veți vedea citindule isprăvile de-a dreptul ingenioase, demne de un adevărat strateg. Ca să aflați, însă, ce anume ne spune această carte, și din ce motiv este ea mai actuală acum decât altădată, va trebui să descoperiți printre rânduri pe aceia care ajung la mintea elevului prin sufletul lui.*



Simona-Grazia Dima



Simona-Grazia Dima

Armata ființelor mici. The Army of Little Beings

Texte paralele - ISBN 978-606-8592-99-2

Editat de Lidia Vianu

Un alt volum apărut în seria de texte paralele este cel al poetei Simona-Grazia Dima. Volumul a fost tradus din limba română de poeta însăși, împreună cu Adriana Nacu, absolventă a Masteratului pentru Traducerea Textului Literar Contemporan. Versiunea traducerii a fost stilizată de

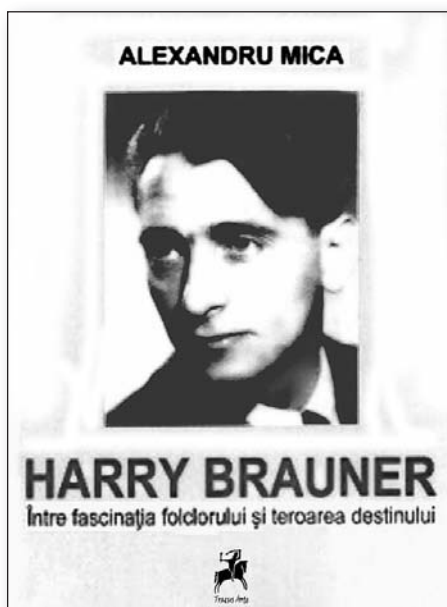
profesorul englez Martin Potter, care predă studenților MTTLC.

Volumul Simonei - Grazia Dima cuprinde o autoanaliză a poetei, dar și o imagine a poeziei ei văzută prin ochii unei poete engleze, Morelle Smith.

Volumul poate fi consultat și descărcat la adresa de internet:

<http://editura.mttlc.ro/simona-grazia-dima.html>

Emil Niculescu



HARRY BRAUNER VEDERE DIN POSTERITATE

O monografie a unuia dintre marii etnomuzicieni români, ucenic al lui D. Gusti și colaborator al lui Constantin Brăiloiu (**Harry Brauner, între fascinația folclorului și teroarea destinului**, Editura „Tracus Arte”, 2014, 562 p.), o datorăm lui Alexandru Mica, posesorul unei fastidioase cărți de vizită, filată pe îndelete, ca volum, unde apar profesii, îndeletniciri, pasiuni și distincții din cele mai deconcertante: student la japoneză și coreeană la Phenian, licențiat în limbi slave (doctoratul cu Mihail Novicov), ofițer SIE, autor de literatură universală comparată și membru al URSS, membru al Societății literar - artistice „Relief românesc” (unde va pe Grivița, la Liceul „Aurel Vlaicu”, prin 1974), profesor universitar, interpret al folclorului național într-o antologie etalând o jumătate de mileniu (1540-2011), diplomat, premiat de revista „Flacăra”, medaliat cu aur la IBC Cambridge, comandor al „Ordinului Cavaleriei Danubieni”, *i proci, i proci*, cum ar izvedi un migălos logofăt de curte medievală.

Revenind la subiectul/personajul monografiei, ce va să zică etnomuzicologia, în viziunea lui Brăiloiu: *nu se ocupă numai de muzică, ci și de creatorul, colportorul și interpretul acesteia, de întregul univers de idei, obiceiuri, credințe, gesturi sau condiții în care se practică muzica, în complexul viețuirii umane*; chestiune ce, conform lui Edgar Papu și discipolilor, ar putea ține de protoco-

nism, dacă luăm în calcul succesul repurtat de emittentul acestei viziuni, la Berna (1943) și faptul că, rămas în „lumea liberă”, după căderea cortinei de fier, i se va încredința conducerea Academiei Internaționale de Folclor (Geneva).

Rodnica activitate a lui Harry Brauner în cadrul echipelor sociologice ale lui Gusti (1928-1938) se soldează cu înființarea Arhivei de Folclor a Societății Compozitorilor Români, și, după despărțirea de magistrul, a orchestrei „Barbu Lăutaru” (1946) și a Institutului Național de Etnografie și Folclor (1948).

Paralel cu „anchetele de teren” ale „arheologului” ce a scos la iveală peste 5000 de melodii din toate provinciile țării, se produce crearea unei emulații vizând cântecul popular (și muzica lăutărească) prin sprijinirea unor nume devenite, mai apoi, de rezonanță precum Maria Tănase, Maria Lătarețu etc.

Traseul profesional al lui Brauner intră sub incidența istoriei, după o nefericită formulare, *războiul de eliberare de sub fascism* (1940-1944), și are în uvertură niște „legături primejdioase”: Brauner se îndrăgostește și „relaționează” cu pictorița Lena Constante, coechipieră în „desanturile” sociologice, Lucrețiu Pătrășcanu se căsătorește cu Herta Schwamen, creindu-se, printr-un lipsit de inhibiții prieteșug, un patulater amoros, mai periculos și mai complex, cum se va dovedi, decât un triumf conjugal. Antecedentele politice ale lui Pătrășcanu și, mai ales funcția de ministru de justiție (1944-1948), lupta dintre fracțiunea „autohtonă” (Gheorghiu-Dej) și cea sosită pe tancurile sovietice (Ana Pauker) va face ca acesta să „pice la mijloc”, deopotrivă dezagreat. Băstinașii în afară de complexe intelectuale avute față de el, l-ar fi dezavuat, fiind nemulțumiți de faptul că acesta nu se implica în intrigile de partid, avantajele materiale sau privilegiile speciale la care ar fi avut acces ca fruntaș al partidului. Faptul că fostul membru marcant al P.C.R. nu era un arghe-rofil, nici fripturist este notoriu, dar între „șbilțari” (după Petre Pandrea) fracționiști fiind, răzbate, tot din prezenta monografie, nu s-a putut menține neutru; se menționează că a colaborat cu Ion Gheorghe Maurer și Emil Botnăraș la instrumentarea acțiunii de denigrare a lui Ștefan Foriș, arestat în aprilie 1944 și ucis cu ranga, în 1946, de către Pantelei/Pantiușa Bodnarenko. Se pot reține, tot în sarcina sa, ca bile negre, măsura „democratică” a raderii inamovibilității magistraților, introducerea instituției „acuzatorul poporului” și mitocosirea votului din martie 1945.

Modul de lucru „de la om la om” al lui Pantiușa, alias Gheorghe Pintilie, ca viitor general

de securitate, este prezentat în monografie prin poziția lui Eduard Mezincescu, fost ministru de externe sub Dej și Ceaușescu. Acesta îl cunoștea și stima pe Brauner, încă din anii treizeci, drept care, auzind de arestarea-i, se interesează de soarta acestuia, telefonic, direct la organul de resort, care îi reproșează ascensiunea muzicologului: *Este adevărat că știam că Harry Brauner ajunsese director al institutului (de Folclor, n.m.) cu sprijinul lui Petru Groza, în schimb, ca prieten, nu-mi puteam face nici un reproș în ce îl privea. Pantelei Bodnarenko mă tutuia, deși rangul meu ierarhic era, nominal, superior, dar el o făcea așa, cum obișnuia să-i tutuiască pe toți, inclusiv cele două, trei personalități de la care primea ordine. Acuzația de spionaj „acordată” amicului îl stupefiază, ba chiar îi declanșează oarecari observații asupra timbrului emitentului: sesizam în vocea lui cu accent străin, inimitabil, sunând dogit din pricina aspersiunii intense cu băuturi spirtoase tari, (...) o notă sarcastică de satisfacție care mă intimidă. Și așa a rămas, înțepenit în proiect, fără a lămuri situația, paralizat de o posibilă eroare de percepție, cel care nu a ezitat să semneze documentele de cedare a Insulei Șerpilor către U.R.S.S., retras, în cele din urmă la Stockholm.*

Actul pe care îl girase cu funcția sa (cea de atunci) nu era decât un mizilic pe lângă proiectul coreligionarei Ana Pauker, care, între altele, ar fi integrat România în Ucraina, al cărei nume fusese purtat de *Brigada Română de voluntari anti-Franco în Războiul Civil*, care recrutase, dintre prizonierii de război români din lagărele sovietice, Divizia „Tudor Vladimirescu” (după război, îi dăduse „a treia cizmă”, adică epurarea din armată, colonelului Nicolae Cambrea, fostul comandant al diviziei și amant), care înființase clasa „ilegaliștilor” dar care sfârșește sub acuzația de „agenta lui Truman”, deși, anul trecut numai, în „Observatorul cultural”, Norman Manea își manifesta o stranie compasiune față de această actantă politică, considerând-o victimă antievreismului stalinist. Ce vor fi având de spus victimele ei despre „greșalele greșiților noștri...”

Un portret al „Doamnei de fier”, deși mai puțin șarjat, este cel executat de Constantin Țoiu, în „Galeria cu viță sălbatică” (capitolul XII): *Fălcile ei puternice și totuși fin desenate arătau că știe să muște, să dezmiere sau să sfarme între măselele sănătoase, proabil, orice. Fața o avea albă și moale ca aluatul, puhavă în jurul ochilor foarte verzi și înguști, de șopârlă bătrână care consumă multă cafea, tutun și idei. Era genul de femeie care, cu vârsta, încep să pună în amor o maternitate autoritară, ambiguă și focoasă. Părul ei la modă pe vremea charlestonului arăta la fel ca și-n portretele de la*

mitinguri: cărunt ca sarea bolovan din ieslele vite-lor și tuns evident acasă, rețezat scurt, fără multă vorbă, cu foarfeca, neprivinu-se poate nici în oglindă... Tot acolo, fine observații asupra trecutului, a forței tradiției, puse în „sarcina” gardei de corp, locotenentul major de securitate Ionel Roadevin, privitor la confruntarea Anei cu forța unui blestem bisericesc, vechi de o sută de ani, privind interdicția oricărei prezențe feminine în prejma unei mănăstiri (probabil Frâșinei): Trecutu-i trecut. N-ai ce-i face. Nu poate fi reinventat. Deși... dacă-mi dați voie... un om de spirit a spus o dată o vorbă foarte reușită, pe care posteritatea sunt sigur că nu o va pricepe, și anume că cel mai greu de inventat, de prevăzut(...) e (...) tocmai trecutul! Roadevin are, autoevaluându-se, conștiința unui pseudo: Un filosof-polițist, cum ar veni, o contradicție în carne și oase. Poliția a fost totdeauna un organ de reprimare. Marxism-leninismul ne învață că ea e aparatul care trebuie primul distrus, într-o revoluție, fiindcă acest aparat ajută la perpetuarea vechiului. Și noi, care trebuie să apărăm, din contră, noul... Vă dați seama ce situație? El se desparte de „înalta doamnă”, ce avea onoarea să o protejeze, în chestiunea abordării „crizei bucătăreselor” - o nouă întreprindere forestieră era amenințată cu lipsa de personal tocmai prin persistența acestei „obscurantiste” cutume: Dânsa, care era o femeie atât de cultivată și cu idei largi, și cu umor, s-a simțit jicnită. Notați, s-a simțit jicnită, (...) Tocmai pentru că e trufașă! (...) Cum, dânsa care a văzut de atâtea ori moartea cu ochii, care e o personalitate politică, să fie oprită de a păși într-un ținut interzis? Cine-și permite să-i interzică? Ofițerul, absolvent de drept, imaginează, vizionar, am zice, o „minune”: reacția unui „prizonier” adus din viitor, pus în temă cu prezentul, fiindcă la un moment dat, după ce îl în-te-ro-găm, îi dăm drumul, nu-i așa? Râse el. Ce vor spune tovarășii săi de atunci despre noi? Vor spune: „Domnule, ăia, adică noi, erau curat nebuni.”

Ana Pauker a fost învinsă, în acel caz, de forța perenă a Tradiției, adică tocmai vectorul național căruia i-au fost scutieri și Harry Brauner și monograful său, Alexandru Mica.

Paradoxurile primilor ani de „democrație populară”, de dictatură a proletariatului, lovesc până și în cei cu „origine sănătoasă”, naistul de geniu Fănică Luca, cam fără studii - *n-a fost în stare, sărmanul, să producă măcar certificatul de absolvire a cursului*, primește, de la Mezincescu, în premieră mondială, o catedră și o clasă la Conservator, ca, la o revizuire a situației, să fie mutat, cu clasă cu tot, la un liceu de muzică bucureștean.

Călăul lui Foriș, Pantiușa, va deveni și „terminatorul” lui Pătrășcanu (1954), semn că nisipurile mișcătoare ale politicii din epocă erau foarte imprevizibile, vielene.

După cum și soarta lui Harry Brauner, conștientor la manevrele de iudă fantezistă ale lui Belu Silber, va cunoaște paradoxurile ei: în opt ani de regim penitenciar monocelular, va învăța, prin epuizante transmisii morse, versurile lui Nichifor Crainic, apropiat, o vreme, Gărzii de Fier, și va „muzicaliza” chiar acolo, în situ/pe teren vreo 32 dintre ele, spre stupefacția autorului. Urmează niște ani de domiciliu obligatoriu, de „reintegrare” - el, documentarist, iar Lena Constante, și ea intrată în carceră-litate cu „lotul Pătrășcanu”, artizană; mai târziu, după „dez-dejizarea” ceaușistă din 1968, recuperați ca artiști și întruniți în cuplu conjugal, vor intra în categoria celor ce primesc pașaport pentru Occident, e drept nu fără prestarea anumitor genuflexii. În 1976, la Radio France Culture, etnomuzicologul va face cuvenite omagii Festivalului Național „Cântarea României”, „aprobând pozitiv” *mișcarea artistică de amatori din țara noastră*. Trei ani mai târziu își va lansa volumul **Să auzi cum crește iarba**, salutat și de Constantin Noica, unde apare o corecție: *Arta populară trebuie observată cu atenție și mai cu seamă, cu discreție*.

Aproape de final (1988), anticipând zguduiri de după 1989, Lena Constante este de părere că sfârșitul lui Brauner a fost cumva oportun, fiindcă *n-ar fi meritat povara unei vieți cu handicapul major al unui anus contra naturii* (ridicând la scară, ai putea crede că sunt niște rânduri de jurnal ale Simonei de Beauvoir narând amurgul biologic al lui Gide). Și dispariția lui Mihail Sebastian, văr al lui Silber, într-un *stupid accident de mașină*, pare a ține de un fatum, pentru că l-a „salvat” de calvarul *ce-i va aștepta pe cei patru amorezi, care, mai mult ca sigur, nu l-ar fi ocolit* (un mod de a pune răul înainte ca pe tradiționala pâine cu sare). Artista icoanelor pe sticlă și a tapiseriei, abia acum va demara publicarea operei memorialistice: „Evadarea tăcută” (1992) și „Evadarea imposibilă” (1993), tradusă în câteva limbi, până în 2005, când își va da obștescul sfârșit.

Alexandru Mica, prin varietatea spooturilor de lumină și a unghiurilor folosite în conturarea personalității lui Brauner, nu se ferește de petele de culoare, bașca de anume crudități levantine. Poetul și publicistul Dan Mircea Cipariu, mai degrabă un D.G. al jazzistului Michel Godoroja (!?), într-un text din 2003, gratulează virtuțile interpretative ale autorului, ca pe un adevărat *doctor de suflute*, ceea ce nu este prea departe de iosifvisario-

nista viziune a scriitorilor: „ingineri ai sufletului omenesc”; uneori, linia de demarcație între o tușă narcisiacă și o șotie autoironică este friabilă, dacă vedem una dintre legende documentelor iconografice: *Istoricul literar Dan Zamfirescu și scriitorul Paul Anghel, admirându-l pe Alexandru Mica în Sala Mare a Ateneului Român în timpul concertului* (manieră amintind lungile, fastidioase, prin studiată emfază, titluri ale poemelor lui Mihai Ursachi).

Irizări de legendă sidefează unele din portretele ce concură, ca niște tuneluri de fugă, a umple/împlini albia biografiei lui Brauner; între acestea, Maria Tănase, *privighetoarea cântecului gorjenesc*, care, după Mezincescu, *era scăpată, parcă, de-a dreptul din baladele lui Villon, (...) fluctuantă între istorie și legendă*. Nu fără oarecare simț practic oltenesc, cântăreața a fost, timp de opt ani, soția omului de teatru și directorului de scenă Sandu Eliad, ce, la rândul lui, era secretar al Asociației „Amicii U.R.S.S.”. Ca paranteză: în 1945, când deja sforile pentru București se trăgeau la Kremlin, Lena Constante, împreună cu Elena Pătrășcanu, Alexandru Brățășanu și Ileana Popescu, înființează Teatrul de păpuși și marionate pentru copii, „Țândărică”. Mai târziu, cea privită ca un exemplu de filantropie are și alte pasiuni ale inimii, oscilații atitudinale care n-au scăpat „cobilițarului”, în sensul de echilibrat al balanței, care a fost memorialistul Pere Pandrea: *Am fost timp de șase ani avocatul acestei dive, un avocat îngăduitor, medic fără arginți, fiindcă în brelanul meu de apărător trebuiau să figureze permanent „așii”*.

Am avut grijă de Maurice Negre, ziarist francez, corespondent la Havas, probabil spion în „Deuxieme Bureau”, condamnat ca atare, la 8 ani închisoare. Maria Tănase era metresa și i-a izgonit nevasta și copii din țară. În calitate de româncă, nu putea lua contact cu un spion francez în pușcărie. Avea crize de conștiință, că nu putea să-l ducă un pachet cu rufărie și alimente. „Mandarinul”, prin demersuri, nu la fantezia oricui, și îngăduința colonelului Alexandru Petrescu, rezolvă. Efectul: Când am venit în 1953 în Capitală, după 5 ani de pușcărie, am vrut s-o văd și s-o aud pe Maria Tănase cântând la Arenele Romane „cântece ale popoarelor”: Mi-am scos bilet, Am văut-o și am auzit-o. Eram slăbit de înfometare și aproape în zdrențe. M-am despărțit a l'anglaise. N-a dat nici un telefon. Reintrat în avocatură, recoltând vechile triumfuri, a devenit iarăși de o amabilitate rară. M-am dus la Capșa să-mi caut un amic șomer, la colțul șomerilor. Maria Tănase primise premiul de Stat de 50.000 de lei, cânta în fiecare seară. M-a zărit și a excl-

mat tam-nisam:

– N-am un sfaț!

Am dat din umeri. Se referea, probabil, la tot colțul de intelectuali șomeri. Nu m-am simțit vizat și nimeni nu știa că îmi datorează patru procese gratuite (**Memoriile mandarinului valah**, Editura „Eminescu”, 2001, p. 415-416). Sursa, deși prezentă în bibliografia domnului Alexandru Mica, n-am prea văzut-o fructificată, deși este de o mordantă și pregnantă plasticitate în privința multor personaje ce interesează viața artistică și „politică” a lui Brauner. Spre pildă, Matei Socor, care, după muzicologul sociolog, *le cam avea cu comunismul*, era unul dintre răsfățașii/ răzgâiații regimului, dacă i s-a încredințat sarcina de onoare de a compune Imnul de Stat al Republicii Populare Române, un carcalete/cocteil în care au intrat acorduri din Imnul Regal (antamat și de Hubsch, contemporanul lui ne-necă, Internaționala și țandări sărite din imnul bulgar. De fapt, cinicul Herbert - Belu Silber, prieten și iudă a lui Pătrășcanu, alias, ca memorialist, Antrei Șerbulescu, în **Monarhia de drept dialectic** (Editura „Humanitas”, 1991), scria că, la noi, comunismul va fi un bifront, și va sta sub semnul lui Stalin și al lui Caragiale. Țara lui Hubsch! Din lumea moftului adus la zi, ar fi și scenarita, suspiciunea unei conspirații universale, numită „Cupola”, întrezărită ici-colo, în doze și calibre diverse, de la Neagu Cosma la, să zicem, deși nu e pomenit în aceste pagini, Pavel Coruț (din lipsă de surse și precauția de a nu afla, „consolator”, un alt țap ispășitor, ne îngăduim serioase rezerve).

Pagini inedite de N. Carandino, Vlaicu Bârna, Sandu Eliad, Eduard Mezincescu dau „carne” și prestanță conturării lui Brauner. Din multitudinea de nume, din cele mai diverse „ramuri de producție” artistică și științifică ce aduc un reverb în monografie, amintim, din zonă, pe istoricul, arheologul și folcloristul mizilean Gr. Tocilescu (balada „Căpitan Gheorghită”, pare a fi cea cunoscută și sub numele de „Gheorghelaș”, haiduc – *Savai, căpitan Gheorghită/ Care urcă la Istriță*), pictorița Margareta Sterian, G. Macovescu, o vreme președintele U.S.R., Florentin Popescu, istoricul literar și memorialistul rămnicean Al. Săndulescu și lista nu este exhaustivă.

Alexandru Mica, în postura de evocator jucător, realizează, dintr-o browniană, până la un punct, mișcare de informații, o monografie pitorească, plină de aerul și personajele a trei epoci: interbelică, comunistă și postdecembristă, fiecare revendicându-și o anume tușă în portretul celui ce a fost fratele pictorului avangardist și rezident parizian, Victor, românul Harry Brauner.

ECRAN LITEAR

Alexandru Jurcan

O întâlnire benefică

Normal că există diferențe între domino și puzzle. Sau între filmele **Babel** și **21 de grame**. Ambele sunt scrise de Arriaga și regizate de Inarritu. Recitesc romanul lui Arriaga **Un dulce miros de moarte** și regăsesc ceva din **Cronica unei morți anunțate** de Marquez. Un adevăr ce se dezvoltă în spirale misterioase. O anchetă pe cont propriu, în timp ce duhoarea de moarte persistă, iar forța vulgului denaturează, falsifică, impune.

Arriaga s-a născut în Mexic în 1958. E actor, regizor, scenarist, scriitor. În 2005 a fost recompensat la Cannes cu premiul pentru cel mai bun scenariu. A crescut în cel mai violent cartier popular. La 13 ani și-a pierdut simțul mirosului. A urmat marea întâlnire cu Inarritu în 1999, când au realizat filmul **Amores perros**, încununat cu premii multiple: „*Eu am putut părăsi strada, dar ea - strada - nu m-a părăsit*”.

Regizorul mexican Inarritu s-a născut în 1963. Pe lângă filmele menționate, a mai regizat și **Biutiful**. Am revăzut **21 de grame**. La prima vizionare am notat „excelent”. Dar acum? Era atunci vreo urmă de snobism? Ori în prezent nu aveam forța unui puzzle? Am obosit puțin cu disiparea temporală. Trebuia să-mi pun mintea la contribuție, să-mi ordonez acele flash-forward acute, insinuante, incoerente. În film joacă **Sean Penn, Benicio Del Toro, Naomi Watts**.

Poate că **Babel** e mai ordonat. E mai aproape de domino, cred. În distribuție: **Brad Pitt, Cate Blanchett, Gael Garcia Bernal, Adriana Barraza**. Se pot înțelege oamenii între ei? Turnul Babel persistă? Filmul prezintă situații-limită, kafkiene. Coșmarul pare fără sfârșit. Maroc, Japonia, Mexic. Mereu dispersarea care converge spre unitate. Inarritu vede în spații adânci, întunecate. Totul are sens și direcție spre un catharsis profund. De neuitat prestația actriței **Barraza**. Mai ales disperarea din deșert, neputința, copiii extenuați de care răspunde ea, mersul nesigur pe nisipuri mișcătoare - la propriu și la figurat. E atât de aproape tragedia de banalul cotidian. Alunecarea e rapidă și ține de fragilitatea umană.

Arriaga și Inarritu iubesc poveștile multiple, disparate doar în aparență. Totul se va lega la un moment dat, deoarece nimic nu e întâmplător, nici măcar întâlnirea lor benefică din 1999.



Aceste poeme sunt traduse în cadrul Programului Internațional coordonat de Lidia Vianu
- Director al MTtLC -
Universitatea București

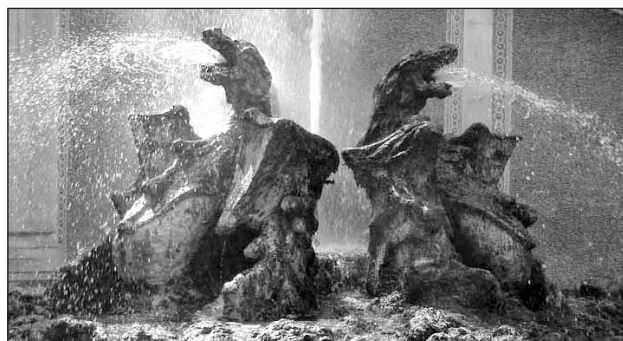
Poeme de **Alan Brownjohn**
Traducere de **Ioana Sabău**

Alan Brownjohn (n. 28 iulie 1931) este un poet și prozator contemporan născut la Londra. Printre volumele sale de poezie se numără **The Lions' Mouths** (*În gura leilor*) din 1967, **Brownjohn's Beasts** (*Fiarele lui Brownjohn*) din 1970, **Warrior's Career** (*Cariera războinicului*) din 1972, **A Night in the Gazebo** (*O noapte în foisor*) din 1980, **The Observation Car** (*Vagonul de observare*) din 1990, **The Cat Without E-Mail** (*Pisica fără poștă electronică*) din 2001 și **Ludbrooke and Others** (*Ludbrook și alții*), din 2010. Poetul a fost premiat în România la cea de-a cincea gală „Om între Oameni”, pentru contribuția lui la dezvoltarea culturii române.

Palindrom

Obişnuiam să fim absorbiți de noi înșine trăind
În vremuri compromise în urmă cu douăzeci de ani.
Le uram, căci
Erau vremuri îngrozitoare, iar în sinea noastră
ne plăcea într-un fel, căci
Ne oferea prilejul de a ne simți astfel.

Acum lucrurile stau altfel, iar noi
suntem mai bătrâni,
Și urâm din răputeri aceste vremuri, nu la fel de
Absorbiți de propria noastră ură. Dar acum
sunt atâția oameni
Tineri absorbiți de ura acestor vremuri îngrozitoare,
În timp ce-n sinea lor le place într-un fel, pentru că
Le oferă prilejul de a se simți astfel. Iar noi
ne simțim pierduți
Pentru că nu le putem spune că sunt
la fel de compromiși ca noi,
Cuiva absorbit de sine i-ar fi greu să priceapă asta.
Și tot timpul vremurile devin din ce în ce mai rele.



Pachetul

În acea odaie,
În mâna femeii pe picior de plecare
Este pachetul de sare.

Pe acel pachet este poza unei
Femei pe picior de plecare,
Cu un pachet în mână.

Când femeia pleacă de tot, ea
Lasă pachetul din mână și iese.
Pe-acel pachet într-o poză
Este: imaginea unei femei
Pe picior de plecare, c-un pachet în mână.

Pe acest pachet e o poză: cu o femeie,
Pe picior de plecare, c-un pachet în mână.
Pe acest pachet nu-i nici o poză.

— E un mic spațiu gol.
Și-acum el așteaptă,
Și tot așteaptă: două și jumătate, șapte și jumătate,
Douăsprezece.

La douăsprezece pune pachetul deoparte
Și desenează, pe ultimul pachet din ultima
Poză, o mică femeie pe picior de plecare.

Și-apoi încuie ușa,
Și stinge lampa de pe noptieră,
Și printre granule de sare împrăștiată, adoarme.

„În acest oraș...”

În acest oraș, probabil o stradă.
Pe această stradă, probabil o casă.
În această casă, poate o odaie
Iar în această odaie stă o femeie,
Stă în întuneric, stă și plânge
După cineva care tocmai a ieșit pe ușă
Și care tocmai a stins lumina
Fiindcă a uitat că ea e acolo.

ANTOLOGIE FEREASTRA



Melania Cuc

NUMAI LAILA SURÂDE

— Alah e mare! zise pe un ton alb, în timp ce se ridică dintr-o rână, pe coate, pe genunchi și mai apoi în picioare, din mijlocul sălii, unde cu doar câteva clipe mai înainte o îmbrâncise brigandul cu cagulă neagră și cartușiera trasă în diagonală peste tricoul learcă de transpirație. Acum își scutură veșmântul de colb, lovind fibra cu furia pe care nu dorește să și-o ascundă, ca și cum ar îndrăzni pentru prima oară-n viață să lovească în barbă un dușman. În cele din urmă, obosește, se lasă sleită de vlagă, aproape de mine, pe bancheta din fibră de sticlă îmbâcsită de jeg. Execută gestul de înfrângere fără lamentări inutile, doar cu un ciob de furie înfipt în pupile, semn ce-mi amintește de soarta câinelui bătut de stăpân. I-aș întinde mâna, aș ajuta-o așa, mecanic și tâmp, dar știu că nu o voi salva eu, o străină cu plete blonde și retezate pe frunte, cu lentile fumurii în ramele ochelarilor, o jurnalistă fără de minte, ce și-a propus să ajungă și să transmită știri de pe linia întâi a unui front fără pifani și fără ordin de zi pe cazarmă.

Îmi revin în fire la timp. Nu mă voi face de râs! Privesc detașat, adică fix și miop, în varul pereților aerogării asediate de teroriști, un punct fix pe linia de demarcație a două civilizații ce se bat cu arme sofisticate și cu pumnii în piept. Pentru ce? Nu, nu vreau să știu.

Pentru cadâna ascunsă în higeab croit din stofă foarte fină și cu zeci de brățări clincâindu-i ca niște cătușe la mâini, eu sunt mai puțin decât un vântură-lume, o ciudată cu eșarfa de mătase aruncată anapoda, peste umerii saharienei ce nu mai păstrează nimic din romantismul unei povești din deșert. Ea, nu mă iubește, nu mă urăște. Îi sunt indiferentă ca acel pion așezat în plus pe o tablă de șah, sunt ca și ea, o femeie fără acces în lumea bărbaților. Aparent nimic nu ne separă, totul ne apropie în viermuiala de cobai ai unui experiment inuman și în care, limbile cele multe și zdrobite în sunete aproape amorfe, îmi amintesc de turnul babel modern.

Au trecut două zile de când lăncezim, ne etiolam în spațiul închis și în care, când vorbim, țipăm în draci, fără să ne privim, fără să ne auzim între noi. Ea, ultimul prins, adus și aruncat la grămadă, este femeie, un soi de jucărie turnată în serie, și care, dacă și-ar schimba veșmântul tradițional cu o uniformă cazonă, ar fi soldatul perfect, unul cu răni supurânde pe sub platoșa medaliilor câștigate într-un război în care nici Dumnezeu nu mai are curajul să își spună Cuvântul. Am devenit cinică, rea de gură, sunt gata s-o cataloghez dintr-o privire, s-o fixeze printre vietățile programate din start să nu riposteze, să nu se nevoiască pentru drepturi individuale sau colective. Sunt hotărâtă s-o jupoi de haine, de piele, să-i disec gândurile în miliarde de monade normale pentru jocul ăsta de puzzle. Apoi, să mă joc de-a creatorul - s-o realcătuiesc din detalii, într-un biet specimen, cobai virtual, personaj de doi bani, bun de folosit în mai toate reportajele mele, relatări la „cald”, dar care nu vor schimba clipa cu veșnicia.

După ce, am îndurat zile de umilință și de teamă strict animalică, vine ea, străina, ca o jucărie potrivită pentru a-mi consuma cu ea furia, nebunia care mă zvârcolește în fața verdictului, a capitulării personale și implacabile. Iaca, în sfârșit, Doamne, s-a ivit și clipa-mi de glorie! Nu, nu-mi pune mâna pe gură, nu mă sufoca, Doamne! Lasă-mi vorbele libere și puterea de-a mă revolta, să icnesc ca un fetus în pântecul lovit cu bocancul. Uite, cum mă chircesc, scad în grame și în centimetri. Ocup loc tot mai strâmt pe lavița care s-a fisurat, pâraie ca bostanul în care negustorul înfige briceagul! Priveștemă, Doamne, în ochi, în gură, în inimă! Sunt lupoaică și urlu.

Nu se aude?! O glorie maladivă și progresivă simt fulgerându-mi prin șira spinării. Îmi asum durerea asta voluptoasă și ranchinoasă. Mi se frâng șalele, pântecul-mi pleznește ca la cezariană. Nu mă plâng. Mai sunt încă o femeie întreagă, îmi spun în disperarea care, știu, doar ea mă salvează. Adrenalina mătură prin artere, inima-mi bate într-o veselie strict primitivă și nervii joacă tontoroii pe jarul care m-a perpelit în ultimele zile.

Nu mai simt greață-n stomac, nici în nări izurile pestilențiale care dospesc în sala burdușită cu zeci de ostatici. Nu mai simt foarte clar forma oamenilor, nici a lucrurilor, mirosul întâmplărilor, doar acel damf amar ca pelinul al propriei mele transpirații îl simt cum mă cuprinde de subsiori, cum mă ridică din tălpi până în creștet, spre cerul acoperit cu zidul tavanului. Sunt un balon imaginar de săpun. Mi s-a făcut pielea ca de găină pe coate și ceață, mi se învârt gândurile ca la carusel și iar mi se

face silă de mine, de femeiușca nesăbuită care eram, cu numai șapte zile în urmă, când, înarmată cu laptop și camera de filmat, îndrăzneam să visez la Premiul Pulitzer pentru un reportaj realizat în direct de pe linia frontului. Iluzii.

Dinspre deșert se aud focuri cadențate de armă automată. Obuzele vin din cer și le înghite nisipul. Pagubele colaterale cresc vertiginos și o mulțime de muște dau să se împuieze în leșurile zdrobite. Lângă mine cadăna stă dreaptă în scaun și cu palmele ridicate în aer. Are pleoape vinete peste ochii închiși. Pare a fi o privighetoare pregătită să cânte la lumina fulgerului care tocmai s-a înfipt în pământ.

Afară, între cer și pământ, curg funii de foc scuipat din alt și alt avion. Eu sunt numai un om din carne și gânduri, simt cum frica mea ia formă de ac, îmi intră pe sub unghiile nelăcuite, se prelinge în fibră și urcă în creier ca alcoolul cel bun. O piele nouă-mi crește peste epiderma cea veche, este ca o gutapercă fleșcăită și foarte transparentă. Tremur ilizibil. Am mâini ca de mort. Cadăna și-a astupat gura cu colțul broboadei de cașmir scump. Plânge moale în somn. Eu mă amuz de oricine-i prost și suspină, mă simt încă puternică, bărbată și sofisticată. Am învățat cum să fac față situației limită la ședințele yoga, la cursurile de supraviețuire, cu maestri, specialiști în materie. Cui îi pasă că sunt, acum și aici, doar un ins, un număr bătut în spătarul banchetei comune? Sigur nu sunt o femeie cuminte, supusă, sunt o nebună hotărâtă să-mi scot din sărute amândoi paznicii, să strig cât mă țin plămânii la lozinci pacifiste.

– Apelează la Rațiune, fetițo! Îmi ordonă instinctul de conservare ca specie, și simt bobârnacul realității că îmi lovește plexul plăpând. Stomacul arde, intestinele chiorăie. Foamea de pâine și de carne mugește.

– Care rațiune!? Țip, apoi îmi pleznesc gura. Lovesc buzele tare și cu toate inelele ce-mi împodobesc trei dintre cele cinci degete ale mâinii drepte. Nu mai aud, mai apoi, cum măselele se sparg între ele și-mi mușc pe dinăuntru obrazii... În jurul meu cad bombe, explodează rachete - în sală nu mai există nici bărbați, nici femei, doar o mulțime de umbre aplecate peste o groapă uriașă, urâtă, comună. Rutina, neîncrederea în ceva sau în cineva anume mi se înșurubează, îmi sfredelește adânc și mecanic în creier.

– Rațiune... rațiune... Psalmodiez, repet fără cap și coadă, ca într-o mantră, fără să respir și fără să-mi mai pese că turma aceea de oameni mă va crede într-o doagă. Oricum, mi-e silă de mine, de ei, de întreaga situație care ne face să stăm ca le-

gumele în oală, așteptând fie ce-o fi, deznodământul. Moartea? Imposibil.

Personal, aș avea nevoie doar de aer, apă, pix cu hârtie. Imposibil. Simt sare pe limbă, pe buze și, în disperare de cauză, îmi acord dreptul la o singură încercare de evadare din situația dată. Una imaginară, desigur. Băieții cu cagule și automate îndopate cu cartușe adevărate, fumează. Din când în când, mai trag cât un foc de automat în zidăria tavanului. Fumează. Dincolo, în stradă, mă așteaptă sigur triumful aventurii adevărate și libertatea de-a lua totul de la capăt. Numai că eu nu sunt rouă și nu am cum să dispar la răsăritul de soare. Știu, am învățat că nu sunt bună de așa bravură, eu, o entitate prinsă în maxilarele conflagrației ce incinerează Planeta.

– Mă cheamă Laila! zice străina și îmi atinge umărul cu palma ei cât aripa unei vrăbii urbane.

Ar trebui să fiu cuviincioasă, să îi spun și eu numele pe silabe, poate și țara-mi de baștină, apoi să legăm fire de conversație. Conversație! Hai-da-de, tabieturi de femeie modernă. În jurul nostru e moartea. Miroase a hidrocarbură aprinsă. O urăsc din instinct pe cadână. Nu mai este defel speriată, doar resemnată, împăcată cu soarta, cu matroana aceea ciudată, starea ciudată care i-a prins cătușe de aur pe mâini, pân' la coate. În plină nebulă umană, ea, Laila stă dreaptă. Eu am umerii căzuți ca un loden de celofibră și am prins să mă leagăn; înainte și înapoi, pendulat, repetat și necontrolat, așa cum fac idioții părăsiți în azilul de stat. Mult mai târziu, a doua, a treia sau a câtea zi, oare, ... mă voi revolta, voi țipa: Stop! Sunt om, nu păpușă din marmură.

Așa, acum e mai bine. Îmi îndrept șira spinării, îmi ridic capul acoperit de tencuiala spulberată la rafala de pușcă, privesc oamenii pe detalii. Sunt terni, fără expresie. Nu exprimă nici ură, nici umilință, nici credință într-o clipă viitoare mai bună.

Numai Laila surâde, ca într-o cafenea pariziană, face gestul prietenesc simplu, fără fasoane. Pentru ea, este ca și cum ne-am cunoaște de o viață. Pentru mine-i doar o secundă de indiferență totală. Ridic din sprânceană. Devin intrigată. Doar, eu nu am nimic în comun cu femeia asta, ca o pasăre scăpată din colivie! Așa vreau să spun multe. Tac. Ea nu-mi înțelege limbajul. Surâde și ridică din umeri. Se răsucesc și mișcarea-i rapidă face să-i foșnească, să-i salte de-o palmă, țesătura higeabului. Acum, bărbații ar putea să-i vadă jumătate din rotula genunchiului. Pielea aia, albă cu vinișoare ca trase în tuș de violete sălbatice. Nu o bagă nimeni în seamă.

Cadăna a scos din bagaje un ghem, o igliță și dantela albă, mercerizată. O ține pe brațe. Peste sala cu oamenii obosiți de așteptare și teamă, un abur murdar se ridică, se lățește, crește... ajunge

peste cadranul ceasornicului prins cu holşuruburi între cele două ferestre. Acolo e poarta către libertatea noastră, în care paznicii au așezat drugi de fier spuzit de rugină.

Nu știu cât este ora. O fi zi, o fi noapte? Totu-i încetinit în mișcare. Fără direcție. Existăm, totuși, pentru că respirăm cu toată gura și plămânii umflați ca un foi de fierărie, îi rezistăm experienței ce are loc în chiar conglomeratul scârnaviei umane. Laila îmi arată modelul dantelei la care lucrează, unul vechi și cu dichisuri ce țin de viața dintr-un serai cu destule femei leneșe, lascive, ce își adoră la nebunie stăpânul. Eu nu mă pricep la înnodat maramă în horbote aproape medievale.

Nu vreau să învăț meșteșugul pierderii timpului. În schimb știu să mint, să fur, să înjur. Ceam avut, ce-am pierdut? Rânjesc. Limbaj convențional și care, cred că mă face puternică. Laila își lasă capul spre lumina plâpândă, mult și mai mult, de îi văd mai bine obrazul. Are ten prea subțire, prea alb, pentru a crede că s-a născut în clima din zona Bagdadului. Și o cicatrice ascuțită la tâmplă, ca incisivul de lapte. Nu-i o rană urâtă, doar nepotrivită pentru o cadână ce se crede cuminte.

Unul dintre paznici a scăpărat bricheta. Își aprinde țigara. Înțeleg că-i ultima lui țigară din pachetul de țiplă. Trage fumul în gură, îl plimbă printre dinți și măsele, îl mestecă bine... Îl filează în șuvițe sure, pe care le răsuflă pe nările amândouă. În jur, aerul are acum izul unei felii de pește ținut prea mult la saramură. Bărbatul asudă. Vecina mea de scaun și de suferință este poate singura mostră de feminitate adevărată în cloaca asta asexuată. Face față plină de curaj situației date. Zadarnic. Cui îi mai pasă?

Bărbații se prefac că nici nu există. Paznicii o ignoră cu bună știință. Cei cu cagule trase pe față se poartă cu noi ca și cum nu ar păzi oameni, ci hoți de cadavre. După ce ne-au înșfășcat toate bunurile personale și ne-au făcut chisăliță demnitătea umană, se prefac că înțeleg perfect situația, că știu că suntem... victime „colaterale”. S-a creat între noi, gardieni și ostatici, acea relație de când lumea, când, în disperare de cauză, victima face pact cu călăul. Așa e viața! Le cerșim fără gesturi, fără cuvinte, un semn, o speranță. Nu primim nici una din două.

Și acele ceasornicului de la mâna mea sunt ca și anchilozate... Se târăsc, abia înaintează. Poate că Timpul s-a oprit deadevăratelea și nu am aflat eu încă! Poate. Noi, ostatici, exponenți ai unor religii și culturi diferite, acum aplatizați prin umilință și ca fără de vârstă, am devenit impasibili. Zăcem pe banchete și scaune mizerabile sau, cei mai mulți,

direct pe pardoseala de piatră zdrelită. Prizăm pasiv, vrând nevrând, fumul țigării, îndoit cu oxigenul trecut de mai multe ori prin duzini și duzini de plămâni, ne gâdilă nările.

După criza de disperare de dinaintea ultimului val de revoltă - stare anihilată cu lovituri de bocanc și patul de armă, din primele ore de izolare - tot acte de demență umană și care ne-au limitat până și ultimele, insignifiantele energii primare - cei mai mulți dintre noi, răzvrățiții, ne prosternăm în rugăciuni, vorbindu-I, slăvindu-L pe Dumnezeu unic, după canoane, religii, în limbi diferite. Creștini, iudaici, musulmani, buddiști, brahmani, atei... suntem ca peștii prinși în același pântec de balenă. Suntem într-o haltă de triere și unde - ca și Iona, fiul lui Amitai, așteptăm ca Duhul să pogoare, să ne demonstreze că el, Duhul, mai deține, în numele nostru, Controlul. Până și eu, păgân credincios, mă socot îndreptățită să-L aștept, îi cer să vină, din Ceruri, la noi. Voiesc să-L simt cum pogoară, se lasă pe vârful sandalei, talpa cu care să mă lovească în splină. Parcă-L aud poruncind:

– „Ridică-te! Du-te în cetatea cea mare și propovăduiește, căci fărădelegile lor au ajuns până în fața mea!” Este doar vocea-mi interioară. Nu o știu de stăpân. Nu-i răspund! Găsesc un milion de motive pentru a putrezi pe mai departe în propriami lașitate. Eram, adică... sunt un ins fără de inger, un nimic din acest întreg al disperării generale.

Din stradă se aud perechi, perechi, alte focuri de armă. Unul dintre paznici se ridică și trage și el, salve duble în fereastră, spre avertizare. Al doilea suplimentează atacul cu o rafală. Sticla din giurgiuvele e gata pisată.

– Kalasnikov-ul... zice Laila și îmi strecoară pe sub braț, mâna, care-i tremură ca piftia de curcă.

– Nu cred. Sunt numai gloanțe oarbe... zic, adică, fac eu pe deșteapta. Mă trag la o parte, suficient de departe cât să aud, cum Laila povestește despre... cum a trecut ea linia frontului, cum a fugit din serai pe furtună. Furtună de nisip, desigur. A fugit și din tabăra refugiaților...

– ... Am ascuns higeabul sub mantou. Mi-am ridicat fustele și mi-am lăsat părul roșu lung și despletit peste umerii goi. M-am rujat... Am cântat și am topăit ca la circ. Pașaportul, zici?!...

Laila prinde a râde puțin cam isteric, exact în clipa în care altă sticla din ferestre e spartă de gloanțe, cioburile fac hărmălaie, se împrăstie ca o grindină prin sala înțesată de oameni. Din stradă și de dinăuntru carcerii noastre, mitralierele răpăie fără contenire. Tabla acoperișului se găurește, metalul e moale, se topește. Mă aștept ca lumina zilei

să năvălească prin breșa căscată. Vine numai funingine. Afară e smoală, noapte adevărată.

– Dacă am evada, ne-am evapora?! - întreabă Laila fără să îmi lase impresia că a intrat în panică fără motive.

De la locul meu, de pe pordoseala unde stau cu capul aplecat sub un scaun făcut țandări, o trag de mânecă, încerc s-o fac să înțeleagă că suntem prinși, atacați din toate părțile. Că nu mai există scăpare.

– Atacați? De cine?! Îmi pune ea întrebarea cu un fel de reproș, pe care nu am de gând să i-l înghit. Fie ce-o fi. Ridic capul și, privind-o direct în ochi, zic:

– Cum, cine? Ai lor, ai noștri... Glonțul e glonț.

Mi-am depășit condiția de supus, rup în dinți un colț al basmalei, una arăbească și la modă pe Continent în vara care a trecut. Laila s-a ridicat în picioare. Cu dantela de ață mercerizată în brațe, cu iglița ridicată ca o sulică minusculă, în aer, blestemă cred. Vorbește foarte repede, nu țipă, doar se jeluiește într-o limbă care mie îmi este necunoscută. O prinde furia, Laila-i vie, frumoasă. Și-a descoperit părul roșu-aprins. Și-a dezvelit pe jumătate sânii, și-a ridicat faldurile higeabului mai sus de glezne și acum urcă pe scaunul de poliuretan ca la o tribună. Pare o zeiță capabilă să domine toate răutățile adunate în cutia Pandorei.

– Nu! Nu, NU!!!! Nu tu, Lailo, nebuno! Doar Iisus ne-ar putea scăpa din cripta asta afurisită, zic, și mă străduiesc să-i dau și un sens gestului ei de nesăbuiță.

– Iisus, spui? El, care și-a cărat singur crucea pe străzile spulberate de mânia oamenilor! Va veni El aici, crezi?! Să ne facă dreptate nouă, evreilor, arabilor! Niciodată!

– Iart-o, Doamne, că e nebună de frică, nu știe ce face! - urlu de neputință.

Constat că nu mai am simțul auzului, nici cel al mirosului, nici al gustului, nici al pipăitului... Nici... Inelele de aur, brățara cu diamante, toată averea mea de care eram sigură că valora, în dolari, milioane, acum oxidează. Pe trupul meu, pe epiderma-i spuzită brusc de echimoze foarte dureroase, se pot citi pagini întregi de istorie, de geografie... Sunt o carte deschisă.

– Alții cum rezistă? – întreb, dar nimeni nu-mi suflă o vorbă. Cuibăriți în propria lor teamă de moarte, oamenii zac ca oul fără coajă în cloca unei dropii năvălășe. Ba nu, sunt ca peștii cei foarte mici, hamsii fără vlagă trag spre gura rechinului flămând. În jur miroase a acid clorhidric și a catran topit.

– Povești de adormit copii... mă înfruntă Laila, în timp ce mă ajută să mă ridic, să mă rezem de marginea banchetei, peste care, întinde dantela ei superbă și neterminată. Mă prefac că o admir.

Festivalul Național de Literatură Umoristică „Ion Budai Deleanu” (Ediția a-V-a, 17-19.07.2015, Geoagiu, jud. Hunedoara)

♦ **Cenaclul Literar „Ion Budai Deleanu”** împreună cu **Primăria** și **Consiliul Local** al orașului Geoagiu, organizează, în perioada **17 - 19.07.2015**, a V-a ediție a **Festivalului Național de Literatură Umoristică „Ion Budai Deleanu.”** Concurenții se pot înscrie la secțiunile următoare:

Secțiunea **POEZIE SATIRICĂ** (Se vor trimite un număr de 3 poezii cu temă liberă); Secțiunea **EPIGRAMĂ** (Se vor trimite 3 epigrame. Una din ele va trebui să conțină cuvântul „**DELEANU**”. Celelalte două vor avea temă liberă); Secțiunea **FABULĂ** (Se vor trimite 3 fabule cu temă liberă); Secțiunea **PROZĂ SCURTĂ UMORISTICĂ** (se vor trimite 3 proze scurte cu temă liberă - două pagini format A4); Secțiunea **PAMFLET** (se vor trimite 3 pamflete cu temă liberă).

♦ Creațiile se trimit în 3 exemplare, tehnoredactate computerizat și însoțite de un moto. În alt plic separat se vor trece datele concurentului: Nume și prenume; adresa exactă, numărul de telefon, e-mailul. Textele trimise trebuie să fie **originale** și să nu fi fost publicate până la data premierii.

♦ La secțiunea **VOLUME PUBLICATE** vor participa lucrările tipărite în perioada: ianuarie 2013- mai 2015. Volumele vor fi trimise în două exemplare până la data de 25.06.2015, pe adresa de mai jos, cu specificația „Pentru concursul de volum”. Volumele destinate concursului nu se restituie, ele intrând în fondul de carte al Cenaclului.

PERIOADA DE ÎNSCRIERE ESTE: 26.01.2015- 08.06.2015.

Concurenții pot participa la toate secțiunile concursului..

♦ Materialele vor fi trimise pe adresa: **Cenaclul Literar „Ion Budai Deleanu”, Str. Calea Romanilor, nr.112, C.P.335.400, Loc. Geoagiu, jud. Hunedoara**, cu specificația **Pentru Festivalul Național de Literatură Umoristică „Ion Budai Deleanu”, ediția a-V-a, Secțiunea...**

♦ Relații suplimentare se pot obține la e-mail: **cenaclulgeoagiu@yahoo.com**, sau la numărul de telefon: **0735/ 017.340.**

La concurs pot participa scriitori de peste tot din țară, membrii sau nu ai Uniunii Scriitorilor din România, Ligii Scriitorilor din România sau a altor asociații culturale.

NINSORI DE FEBRUARIE

*Mihai Lovin Casoca***CE SĂ FACĂ MARIN SORESCU,
ACOLO SUS, CU NOI?**

În acea zi de 19 februarie se împlineau 75 de ani din ziua nașterii zburătorului „c-o aripă și-un picior”, **Marin Sorescu**. Eram la Nehoiu, în **Casa Marius Vintilă**, acolo unde Poetul era prezent, de fiecare dată, cum o făcuse și în timpul vieții, să-și sărbătorească eternitatea. Dacă Marius nu ar fi plecat și el, între timp, să moară puțin proiectul său - sărbătoarea dăruită prietenilor și cititorilor lui Marin Sorescu - demarat în 1997, ar fi trebuit să dureze „măcar până în anul 2036, atunci când Poetul va împlini 100 de ani.”

Am stat o vreme, în noaptea aceea, pe lepedea din mijlocul pârâului ce trece la un pas de casa lui Marius, privind stelele din locul în care poetul asculta „eresurile tainice, ce l-au înfiorat atât pe magul în suferință Vasile Voiculescu”.

Venise lume multă la Cafeneaua literar-artistică ACASĂ, adică la „acasa” soților Vintilă, una din puținele instituții de cultură ce mai supraviețuiau în județul Buzău. Teribil de bogat (sufletește) Marius - care „investise” în profitabilele „uzine” Sorescu (apud M. Dinescu) - a mulțumit celor ce au făcut posibilă o bucurie rotundă: scriitorii **Radu Cârneli** și **Bucur Chiriatic**, profesorul universitar dr. **Ion Rotaru**, pictorul **Dragoș Morărescu**, alți scriitori și oamenii de cultură - de suflet adică - prezenți. „Îi mulțumesc, spunea amfitrionul, mai ales lui **Tudor Gheorghe**, actorul, poetul și interpretul desăvârșit al vremelniceii noastre pe-treceri prin lume!”

Iată câte ceva din cele petrecute sau spuse atunci, **ACASĂ**: „Asist - mărturisea Radu Cârneli - cu uimire de prea mult frumos, la această întâlnire cu Marin Sorescu, clasicizându-se, din nou, pe sine însuși. Ne aureolăm la aureola lui, știind că ziua și noaptea poetului sunt milenii. Mă bucur cu atât mai mult cu cât acest lucru se întâmplă în Buzăul nostru și, mă rog lui Dumnezeu, ca după moarte,

să am și eu o casă memorială, undeva în...Oltenia.” (Buzăul nu era și nu prea mai este *al nostru*, pentru că - din punct de vedere cultural - poate fi definit drept „locul în care nu se mai întâmplă nimic”)

Vărsând „trei lacrimi din licoarea de împărtașanie pentru iubita umbră”, profesorul universitar Ion Rotaru (încet, încet, din viitorul nostru rămâne doar trecutul!) improviza un spectacol; cel al cuvintelor din volumele *La Liliaci*, demonstrând că, nimeni: „nu s-a apropiat de sufletul țărânului român, așa cum a făcut-o Sorescu; Adrian Păunescu este grandilocvent și retoric, Tomozei vine cu un balcanism lucrat, Ioan Alexandru parcă ține predici, Marin Preda este prea voluminos, Creangă - voios și idilic, Dimitrie Cantemir - genial și inabordabil. Pe când Sorescu este miez și profund; la el te trezești cu niște vorbe care aruncă Bulzeștiul în centrul universului. Iată nume proprii: Ciocea, Ioana lu' Măracine, Floarea Păunii (ai cărei boi, la înmormântare, «Plâneau de-a adevăratele moarte», pe când «Plânsul oamenilor nu era nimic/ Parcă era ceva de formă»); altele: «hoții vin din Vulpeni, din Murgași, din Gaia, de peste tot. Țărâncile descântă, până se plictisește boala de pololoială, de: gâțe, de cleștele capului, de dânsule, de-a aduce țaica pe sus. Carul are: bleduri, obadă, răscol, stragalie». Un întreg dicționar al cuvintelor cărora **POETUL** le-a strâns înțelesul și seva. Toată această artă, disprețuită și învinsă de râsul care înțepenește gura, de râsul din vacanța mare a poporului român, va renaște sau va muri odată cu noi. Doar el, **Poetul**, are privilegiul nemuririi”...

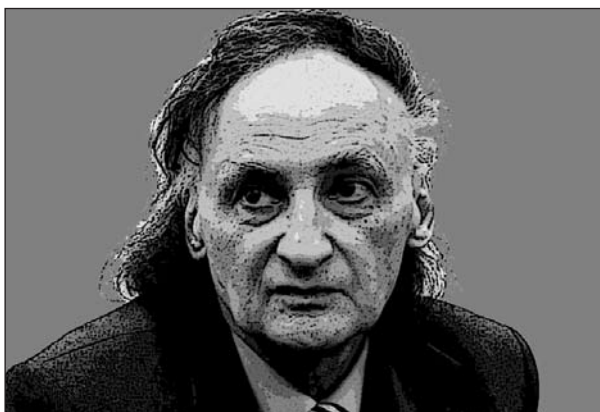
Bucur Chiriatic mărturisea că tot ce mai poate salva, pentru el și pentru marele lui prieten, din tranziția noastră spre nicăieri, sunt: „figurile totemice din apa Nehoiului și zona de taină în care Marin Sorescu scrie, încă, poezia de dincolo de lumea noastră. Dar - întrebare retorică după moartea soției poetului - cine va valorifica imensul tezaur artistic rămas în casa pustie de la București? Acum o casă cu ferestre oarbe, în curtea căreia urmele lui Codin (câinele) se devălmășesc în văzduh, cu cele ale vulturilor cu gâturi strâmbe, pictate parcă de Amedeo Modigliani... Marin Sorescu urcă acum - a câta oară - treptele acestei case cu parfum de epocă, știind ce face timpul cu tristețe sărbători care sunt viețile noastre.”

A urmat spectacolul **PETRECEREA** imaginat de Tudor Gheorghe și Marin Sorescu (petrecerea, însemnând curgere, trăire în oglinzile timpului, devenire și sens întru petrecerea de pe urmă), un spectacol în care lacrimile de cristal ale perfec-

NINSORI DE FEBRUARIE

țiunii nu au mai avut sens. Asta pentru că Tudor Gheorghe a plâns, în direct, cu lacrimi din apă și sare, așa cum numai EL știa să mai plângă. Iar atunci când s-a stins brusc lumina (întâmplare cotidiană în epocă) întrebarea cutremurată a artistului a venit firesc: *Ne iei și pe noi, Marine?*; Când a fost din nou lumină, inegalabilul actor craiovean a adăugat: *Ce era să facă poetul, acolo sus, foarte sus, cu bieții de noi?*

*Sunt iarbă.
Mai simplu nu pot fi.*



În octombrie 2008, fiind invitat la Concurusul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Băcovia”, de la Mizil, **Grigore Vieru** a evadat dintr-un spital și spiritul lui nobil a lăcrimat atunci printre aplauzele spectatorilor. Spunea cu acea ocazie, copleșindu-ne: *„Iubiți frați! Sunt pentru a treia oară la Mizil și am îndrăgit acest oraș și această lume. Eu sunt născut într-un sat aflat lângă Miorcanii marelui Ion Pillat, pe malul drept al Prutului. (La 14 februarie 1935 - dacă ar fi trăit, poetul împlinea, în această lună, 80 de ani - n.n.) După ce s-au distrus bisericile și mănăstirile de la noi, transformate fiind în spitale de boli venerice, în spitale de tuberculoși sau în pușcării, maica, femeie profund religioasă, în taină, în noaptea Învierii, voia să sfințească pasca. Și aștepta zvonul clopotelor din biserică de pe malul celălalt și atunci sfințea ouăle și pasca... Este păcat să uitați aceste lucruri, care se întâmplă acolo, unde am pățimit și pățimesc și astăzi... Dar, parcă și de Unire mi-e teamă, când văd că unii îl batjocoresc pe Eminescu în țara lui. I-am spus aseară lui Fănuș Neagu: «Noi avem cuvântul și ne retragem în cuvânt, dar oamenii simpli, cei care suferă, ce au?»“.*

Un an mai târziu, la 16 ianuarie 2009, un accident stupid avea să le răpească românilor una din cele mai limpezi și profunde conștiințe ale destinu-

lui lor național. A rămas doar foșnetul cuvintelor, încrustat în epitaful ales de poet, pe lespedea eternității: *„Sunt iarbă. Mai simplu nu pot fi.”*

Emil Proșcan

Plecarea lui Grigore Vieru

Poetul a plecat în noaptea mare
Grăbit și trist, cu sufletul durut,
Avea de mers vecii de disperare
Până la casa lui de peste Prut.

Zadarnic l-am rugat să mai rămână
Sub streășina ninsorilor din cer:
- M-așteaptă maica să-i aduc, din lună,
Flori dalbe de colind și lerui-ler!

Iar pașii lui, în viscolul tăcerii,
S-au troienit prin câmpuri și livezi
Și-o stea pâlپاitoare, a durerii,
În nordul clipei a aprins zăpezi.

Lucian Mănăilescu

POEME - Grigore Vieru

FORMULAR

- Numele și prenumele?
- Eu.
- Anul de naștere?
- Cel mai tânăr an când se iubeau
părinții mei.
- Originea?
- Ar și semăn
Dealul acela din prelungirea
codrilor.
Știu toate doinele.
- Profesiunea?
- Ostenesc în oca
cuvitelor.
- Părinții?
- Am numai mamă.
- Numele mamei?
- Mama.
- Ocupația ei?
- Așteaptă.
- Ai fost supus
Judecății vreodată?
- Am stat niște ani închis
În sine.
- Rubedenii peste hotare ai?
- Da. Pe tata. Îngropat.
În pământ străin. Anul 1945.

Mă urăsc fiindcă te iubesc

Ești cea mai frumoasă de pe Pământ
 Ești cea mai dulce fată din lume
 Ești cea mai pură ființă
 Ești cea mai deșteaptă creație a Domnului
dar eu,
 Urăsc frumusețea ta
 Urăsc dulceața ta
 Urăsc puritatea ta
 Urăsc creația Lui
 Mă urăsc pe mine,
 Mă urăsc pentru că nu văd fără tine
 Mă urăsc pentru că nu simt fără tine
 Mă urăsc pentru că nu înțeleg fără tine
 dar mai presus de toate....
 Mă urăsc pentru că te iubesc!

Nu am, moarte, cu tine nimic

Nu am, moarte, cu tine nimic,
 Eu nici măcar nu te urăsc
 Cum te blestema unii, vreau să zic,
 La fel cum lumina pârașc.
 Dar ce-ai face tu și cum ai trăi
 De-ai avea mamă și-ar muri,
 Ce-ai face tu și cum ar fi
 De-ai avea copii și-ar muri?!
 Nu am, moarte, cu tine nimic,
 Eu nici măcar nu te urăsc.
 Vei fi mare tu, eu voi fi mic,
 Dar numai din propria-mi viață trăiesc.
 Nu frica, nu teamă,
 Milă de tine mi-i,
 Că n-ai avut niciodată mamă,
 Că n-ai avut niciodată copii

Eminescu

La zidirea Soarelui, se știe,
 Cerul a muncit o veșnicie,
 Noi, muncind întocmai, ne-am ales cu,
 Ne-am ales cu domnul Eminescu.
 Domnul cel de pasăre măiastră,
 Domnul cel de nemurirea noastră.

Suntem în cuvânt și-n toate,
 Floare de latinitate
 Sub un cer cu stele sudice!
 De avem sau nu dreptate,
 De avem sau nu dreptate,
 Eminescu să ne judece.

Mi-l fură, Doamne, adineauri
 Pe înaltul domn cu tot cu lauri.
 Mă uscam de dor, în piept cu plânsul,

Nu știam că dor mi-era de dânsul,
 Nu știam că doina mi-o furară
 Cu străvechea și frumoasa Țară

Acum am și eu pe lume parte:
 Pot îmbrățișa măiastra-ți carte,
 Știu că frate-mi ești și-mi ești părinte,
 Acum nimeni nu mă poate minte.
 Bine ai venit în casa noastră,
 Neamule, tu, floare mea albastră.

Suntem în cuvânt și-n toate
 Floare de latinitate,
 Sub un cer cu stele sudice!
 De avem sau nu dreptate,
 De avem sau nu dreptate,
 Eminescu să ne judece!

Legământ

(Lui Mihai Eminescu)

Știu: cândva, la miez de noapte
 Ori la răsărit de Soare,
 Stinge-mi-s-or ochii mie
 Tot deasupra cărții Sale.
 Am s-ajung atunce, poate,
 La mijlocul ei aproape.
 Ci să nu închideți cartea
 Ca pe recile-mi pleoape.
 S-o lăsați așa, deschisă,
 Ca băiatul meu ori fata
 Să citească mai departe
 Ce n-a dovedit nici tata.
 Iar de n-au s-auză dâșii
 Al străvechii slove buciom,
 Așezați-mi-o ca pernă
 Cu toți codrii ei în zbucium.

Ah, tot mai liniștit mi-e verbul

Ah, tot mai liniștit mi-e verbul
 Și dragostea și-a mea viață.
 Ca floarea pomului pe apă
 Îmi curge somnul lin pe față.

Arată-mi-se-n vis un cântec,
 Îl cânt cum cântă numai dorul:
 „Ia-mi lacrima, dar ochii lasă-mi,
 Ia apa, dar să-mi lași izvorul“.

„Ești trist, te pregătești de iarnă?“
 Iubita parcă mă întreabă,
 Iar eu, senin, răspundu-i parcă:
 „Mă pregătesc de flori și iarbă“.



Corina
Militaru

TRENUL

Motto: *Timpul nu ne așteaptă, el curge necontenit măsurând fie intensitatea trăirii fie durata absenței noastre de la apelul vieții.*

Telefonul zbârnâie, zbârnâie insistent. Îl caut în pat fără să deschid ochii, dorind să-l opresc indiferent cine ar fi fost dincolo. Îl țin mereu aproape, așa cum obișnuiam când Alin, soțul meu, lipsea de acasă, ca să-i pot răspunde repede. Nu exista dimineață ori seară să nu mă sune. Primul bună dimineața și ultimul noapte bună, vocea lui caldă.

Îl găsesc și pe pipăite apăs butonul de respingere apel nerăbdătoare să mă reîntorc în vis, singurul loc unde îl mai pot întâlni. În zadar, deoarece imediat aud bătăi, la fel de insistente, în ușa de la intrare. Soneria am scos-o, dar ușa... Aș fi scos-o și pe aceasta dacă ar fi fost posibil. Nu vreau să văd pe nimeni, nici să aud cuvinte de încurajare, asigurări că timpul mă va vindeca, iar să vorbesc nici atât. N-am cerut nimic, nimănui și totuși bătăile se intensifică. Cineva nu mai are răbdare. Deschid ochii exasperată și mă ridic alene din pat. În trecere, observ cu dezamăgire perna lui intactă în ciuda speranței mele - absurdă știu - c-o să-mi mai mărturisască într-o zi despre somnul în doi.

Îmi ia parcă o veșnicie să ajung la intrare și deschid fără să privesc înainte pe vizor. Oricine ar fi numai să înceteze acel zgomot supărător. Prietena mea cea mai bună, Mara, intră turuind și gesticulând nervos. Îi întorc spatele nepăsătoare, nu mă interesează acum morala ei. Știu că este bine intenționată, dar pur și simplu nu-mi pasă. Dacă tot am fost trezită cu brutalitate caut refugiu în muzică. Pun un CD, caut o bucată anume - preferata mea în ultima vreme - și așezată într-un fotoliu încerc să-l simt pe Alin. Mike Oldfield mă ajută să fiu cu el. The Voyager este el, este podul de sunete pe care l-a aruncat între noi fără să știe că asta face, în seara dinaintea acelei dimineți nefaste. Premoniție ori întâmplare, nu știu, dar atunci a vrut să asculte exact această piesă și după ce ne-am delectat împreună,

mi-a spus pe nepusă masă:

– Ce senzație stranie am trăit! Că sunt fiecare sunet... Într-un fel special. Particulă și întreg, aici și oriunde... Că exist pretutindeni și în orice, dilatat până la marginea universului. Prostii, nu? a râs, apoi privindu-mă intens a continuat: Oricând vei auzi Voyager - după ce n-oi mai fi pe aici - să știi că sunt în preajma ta, foarte aproape.

Brusc muzica se oprește. Mara socotește că-i este permis să treacă peste voința mea. Mai mult, mă apucă de umeri și zgâlțâindu-mă strigă isteric:

– Oprește-te, oprește-te odată! Nu mai este, gata! Trezește-te!

– Lasă-mă în pace! mă eliberez din strânsoare și plec în dormitor.

Ea se ține după mine pornită:

– Ce faci? Nu vezi în ce hal ai ajuns? Trebuie să accepți realitatea și să mergi mai departe.

– N-am chef să merg nicăieri. Nu te mai băga! încerc să scap, fugind înapoi în sufragerie.

– Ba mă bag! Sunt prietena ta și nu te las să te distrugi! mă urmează ea neobosită. Este bolnăvicios ce faci! Ce-i cu perna aia acolo? Ce-i cu dulapul plin de hainele lui, cu tricoul ăla aruncat pe taburet, cu pantofii de la intrare? Explică-mi! Ce ai de gând? Dacă nu le dai tu, o să le adun cu mâna mea chiar de-o să te superi pe mine. Te înțeleg foarte bine, dar...

– Nu înțelegi nimic! Du-te și fă ordine în viața ta! mă răstesc la ea și pentru că n-o mai suport pun la repezeală niște haine pe mine și ies din casă, lăsând-o acolo încă vorbind.

Slavă Domnului, nu se ține după mine și afară. Merg și tot merg fără să văd pe unde calc. Undeva în adâncul meu recunosc că are dreptate, dar nu pot și nici nu intenționez să schimb ceva. Dacă aș avea atâta forță aș folosi-o ca să mă ascund undeva departe de toți și toate. Nici gând să șterg urmele prezenței lui - atât mi-a mai rămas - cu toate că a plecat de mult. Realizez că nu se mai poate întoarce de acolo, dar nu pot să nu-l aștept, să nu cred că o minune ne-ar putea aduce iarăși împreună.

Străbat mecanic un culoar al singurătății croit prin oceanul de viață în care se scaldă - ostentativ îmi pare - tot ce este împrejurul meu. Nu văd, nu aud, nu simt. Picioarele pășesc parcă dotate deodată cu voință proprie. Nu mă interesează unde mă duc, însă observ cum caută urmele pașilor noștri, lăsate cu fiecare plimbare pe străzile acestea, pe lângă teii aceștia. Chiar și mașinile parcate pe marginea drumului par aceleași. Cuvinte, hohote de râs,

PROZĂ SCURTĂ

zâmbetul lui, ușoara strângere de mână - întotdeauna mă ținea de mână - se adună ghem de durere în sufletul meu. Nu mai vreau nici amintirile. Le-aș arunca, însă cu cât le împing mai departe, ele sapă mai vârtos în mine.

Ajung, nu știu cum, la gară. Intru, traversez sala proaspăt renovată, ies pe peron și ca atrasă de un magnet mă îndrept spre trenul staționat la linia întâi. Mă urc în el fără urmă de ezitare. Ca și cum planificasem acest lucru din start. Ca și cum premeditasem o călătorie spre uitare, departe de apartamentul meu, de strada plină de urmele trecutului, de orașul meu burdușit cu amintiri, de însăși amintirile dorite și nedorite simultan, de viața mea, de orice viață.

Trec în revistă câteva compartimente până găsesc unul absolut gol și ocup un loc la fereastră. Deși altădată aș fi căutat apropierea oamenilor, acum îmi displace totalmente. Nu știu încotro o să călătoresc și nici nu-mi pasă. Stau pe locul meu absentă, surdă și oarbă. Deodată ușa se deschide și odată cu intrarea unui domn în vârstă, visul meu de singurătate se spulberă. După ce mimez un răspuns la salutul lui jovial, întorc capul spre fereastră evitând orice contact, fie el și numai vizual, cu acel intrus. Aproape uit de existența lui când îl aud întrebând:

– Unde mergeți doamnă?

– Nicăieri! răspund scurt și cât se poate de indiferent.

– Ah, atunci sunteți chiar în locul potrivit! mă asigură, zâmbind cu subînțeles.

Nu reușesc să dau sens acelui ceva din spatele surâsului, însă bărbatul îmi captează atenția. Părul cărunt purtat peste spate, mai mult zbârlit decât pieptănat, lasă liberă o frunte foarte înaltă brăzdată de riduri longitudinale adânci. Sprâncenele albe, stufoase, ca două virgule, dreapta mai ridicată decât stânga, exprimă parcă o mirare perpetuă. Sub ele ochii ar putea părea umili dacă n-ai lua în calcul privirea deosebit de vie și inteligentă. Nasul drept, destul de mare și puțin borcănat, iar sub el o mustață generoasă, albă și ea, puțin rebelă ca și părul. În colțul gurii se leagănă stinsă o pipă neagră. Obrajii, sub apăsarea anilor, au și ei tendința să se scurgă către bărbia puternică, îndulcită puțin de o gropiță. Personajul îmi pare atât de familiar și cu toate acestea nu pot să-i dau nume. Chipul lui senin și calm mă mai reține câteva clipe, apoi revin la nepăsarea mea, ajutată și de faptul că trenul scărbândind ușor se pune în mișcare, rupând vraja.

Alunec în vidul din mine singurul loc unde pot supraviețui în acest moment. Din nou nu simt,

nu văd, nu aud și nici nu-mi propun să fac vreun efort de adaptare - cum pretinde Mara că ar fi normal - la o realitate nedorită și neînțeleasă în fapt. Întrebări vechi, fără răspuns, mă încolțesc deodată. De ce el? De ce așa? Caut obsesiv explicații ale absurdului deși știu că nu le voi găsi niciodată. Poate nici n-a murit. Poate visez, trăiesc un coșmar din care mă voi trezi la prima stație. Voi coborâ pe un peron numit viață, fericită că am evadat dintr-o iluzie. Una sufocantă.

Deodată îmi amintesc de tovarășul meu de drum. Nu-și mai făcuse simțită prezența în niciun fel. Cercetez scurt compartimentul, presupunând că a ieșit fără să-mi dau eu seama. Este la locul lui, în vârte pipa în mâini, zâmbind unui gând ascuns, sau poate mie. Am senzația că se aștepta să-l privesc exact în acel moment. Mă grăbesc să închid ochii refuzându-i astfel orice încercare de dialog. Concomitent simt că dulcea legănare a trenului a fost înlocuită de o vibrație surdă neplăcută. Stomacul mi se face ghem, iar capul îmi vâjâie. Îmi spun că este ceva trecător, o slăbiciune de moment provocată de suferința acumulată în ultima perioadă. Dar degeaba aștept să-mi revin, căci starea mi se înrăutățește, iar o presimțire sumbră nu-mi dă pace. Mintea-mi intră în alertă. Zâmbetul ciudat al bărbatului, amețeala mea, sentimentul că aș fi prinsă într-o cursă, mă sperie. Devin foarte atentă și caut panicată o ieșire, nu știu încă de unde ori din ce. Încerc să văd ceva pe fereastră, dar nu reușesc. Trenul gonește cu viteză nebună, nefirească, încât decorul se diluează într-o perdeă gri tăiată longitudinal de dungi trepidante ce-mi șfincuiesc ochii. Pentru prima oară de când am urcat, sunt interesată să află destinația acestui vehicul neobișnuit. Așadar, mă adresez bărbatului:

– Știu că n-am fost prea amabilă cu dumneavoastră mai înainte, însă am motivele mele, încep eu prin a-mi cere scuze pentru impolitețea mea anterioară.

– Știu! spune liniștit.

– Ce știți? întreb contrariată, dar renunț imediat și continui: Nu contează, eram doar curioasă încotro călătorim...

– Trenul acesta, doamnă, nu merge nicăieri. Stă! mă derutează el și mai mult. „Einstein, cu Einstein seamănă!” găsesc neașteptat numele căutat mai devreme, dar în clipa de față mă interesează altceva. Așadar, stăruie:

– Cum adică? arăt spre fereastra care-i dovedește în opinia mea, eroarea.

Aa, acolo! Da, în afară totul se mișcă. Zboară, nu? chicotește ușor.

Nu-i înțeleg cuvintele și n-am chef defel

de ghicitori. Tot ceea ce-mi doresc acum este să cobor, să scap din acel loc straniu. Mă ridic, pun mâinile de geam și-mi lipsesc fruntea de sticla rece, sfredelind perdeaua gri, doar doar oi zări ceva. În zadar. Exasperată insist, și insist până când încep să lăcrimez. Plâng, nu mai contează din ce motiv. Doar plâng și totodată îmi doresc mai mult decât niciodată să văd. Orice ar fi, numai să aibă culoare și formă. Un lan de grâu sau un gingaș mac sângeriu, un deal înverzit ori doar un fir de iarbă, pădurea sau un copac stingher, stoluri de păsări ori măcar o cioară, pământul brun sau un banal stâlp de pe marginea drumului. Orice! Mă dor ochii, dar nu le dau importanță. Vagonul meu aleargă cu aceeași viteză năucitoare sau poate stă - cum afirmă acest domn ciudat - și, de fapt, universul se prelinge iute pe lângă mine. Nu insist să cred, nici să nu cred. În sfârșit doresc ceva cu ardoare. Să străpung griul. Efortul, pe cât de susținut pe atât de inutil, mă sleiește. Lipită în continuare de geam închid ochii oboșiți peste măsură. Câteva clipe, atât am răbdare, apoi îi deschid și înmărmurită privesc afară. La capătul peronului patru un castan își leagănă crengile în vânt. Îl recunosc. Este acolo de mulți ani. Verdele freamătă și strălucește în soare. Parcă-mi șopește vorbe dulci. De undeva se aude un croncănit de cioară. O descopăr imediat. Zâmbesc. Mă întorc spre tovarășul meu. Nu mai este acolo. A fost real ori doar o plăsmuire a minții mele? Sunt singură în compartiment, iar trenul este nemișcat. A plecat vreodată ori nici nu s-a clintit din loc? De cât timp stau aici? O clipă, o oră, mai mult? Nu voi ști niciodată. Am o singură certitudine. Văd, aud și simt din nou.

Spătaru Cătălin

VÂNZĂTOAREA DE FLORI ȘI MUZICA DIN CERURI

(...) Flori de câmp galbene, roșii, albaștrui, flori nemuritoare... Par uscate, moarte, și în același timp vii, de parcă nemurirea lor și rezistența la timp ar fi dată de primirea uscăciunii, a morții în sânul vieții înfloritoare. Florăreasa privește norii negri, întunecați, lă-sându-se ușor peste oraș. Se strâng cu repeziciune, înghesuindu-se unii în alții, oamenii pier de pe drumuri, vântul trezește frunzele palide, ridicând praful.

Femeia pleacă. Căinii comunitari o urmează o bucată de drum. Le aruncă ultimele resturi de mâncare scoase din desagă și se urcă în autobuzul care hurducăie prin gropile drumului către unul din satele din apropiere. Vântul îndoaie cren-

gile copacilor
din liziere și

PROZĂ SCURTĂ

câteva picături se zdrobesc de geamuri. Începe ploaia.

Femeia coboară într-un loc pustiu. O apucă peste câmp, către casă. Se uită la flori, nu s-a îndurat de ele să le arunce în oraș undeva. Ar fi vrut să le lase la o scară, dar dacă nu s-ar fi uitat nimeni la ele... Tunetele înfundate răzbat de la marginea zării. Ploaia devine torențială.

Merge printre porumbi, prin pământul clisos. Este udă deja până la piele. Privește florile, vrând să le arunce. Se oprește, încurcată, în ropotele ploii. Zâmbeste. Apoi râde. Nu are cum să le arunce. Le strânge cu o mână la piept și pornește mai departe. Se miră că nu-i e frică. Zilele trecute un sătean murise trăsnet, pe undeva, prin apropiere. Simte răceala ploii și lumina fulgerelor spintecă, tot mai des cerul, de parcă l-ar face bucății, prăvălindu-l peste zidul cenușiu, de apă.

Aude un sunet vag, dinspre sat; pare ca o muzică venită de undeva, de sus. Simte fiori pe șira spinării. Un tunet, apoi încă unul, îneacă muzica. Pe urmă reîncepe lin, ca un fel de lumină auditivă. Un val inexplicabil de fericire o inundă, domolindu-i pașii. Se oprește ciulind urechile. Plouă. Lacrimile cerului îi cad pe față amestecându-se cu lacrimile izvorâte din ochii ei. Și muzica vine de departe, strecurându-se parcă prin faliiile făcute de fulgerele, răsunând mai tare sau mai încet.

Când torențele de ploaie au început să se domolească, muzica s-a stins și ea. A privit florile ude. Cu siguranță și ele au simțit-o. Și animalele de pe câmp, își spuse ridicându-și privirea, și copacii, și iarba, și porumbii. Își croiește drum prin noroaie către casa ei, de la marginea satului.

Ajunsă acasă nu pomenește vreo vorbă despre muzică. Așteaptă să audă de la bărbatul ei ceva, dar nici pomeneală de muzica născută din cer, venită împreună cu ploaia. Mai târziu privește, la pâlparea lămpii, umbrele din cameră. Se gândește la copiii plecați departe, la fericirea trăită în amurg sub lumina fulgerelor... Tresare.

Parcă ar fi bătut cineva în geam. Sunt doar picături mari ale ploii care reîncepe. Și, în foșnetul nopții, muzica pătrunde în casă, cuprinzând totul: camera, umbrele, masa, pe ea. Zâmbeste. Auzi? Bărbatul tresare. Sunetele ploii vin de afară, din depărtări, aduse din ceruri sau poate de dincolo de ele.



VITRALII LIRICE

Laurențiu Belizan

mai ușor de suportat

se făcea că luna își croia lumina
prin apă
nu exista un cuvânt pentru timp
era doar un sentiment al curgerii
line și negre
mersul pe crusta lavei fierbinți
până te desprindeai de trup



cuvintele dormeau printre bozoni și fermioni
la marginea lumii
nu avea nevoie de ele
pentru că mintea lui cuprindea totul
și nu trebuia să descrie cuiva ceva-orice

nici măcar dureroasa incertitudine strecurată în
genomul nostru de azi
și de mâine până în vecii-vecilor

mă trezesc lac de sudoare
trebuie să aduc visul aici
între bibliotecă televizor router și p.c.
imaginele estompate vânturate între pereții albi
lucrurile să devină mai plauzibile tangibile
- cum rămâne cu Shakespeare chiar nu are
importantă cum se numește trandafirul?

tu ai fi putut purta orice nume? nu cred asta
- nu crezi decât în bătăile inimii tale/ îmi spui
privind tavanul ca o capelă sixtină /
ți-am ascultat-o multe nopți / e o aritmie identică
poemelor tale

- asta înseamnă că nu mai trebuie să merg
la cardiolog / doar să scriu în altă
tonalitate și inima se vindecă / dar nu-mi doresc
asta / lipsa desăvârșirii are
farmecul ei / haide mai bine să ne uităm
pe fereastră / inima mea trebuie să bată
neregulat / strada este dreaptă blocurile

perpendicularare / oamenii au uitat
să se plimbe / parcă mășșăluiesc / ceva trebuie
să rupă atmosfera asta orwelliană / o
visare cu ochii deschiși chiar mai puțin / gânduri
lăsate în voia vântului
- *saudade!*

se făcea că orașul intrase într-o gelatină strălucitoare
muzica lui Zappa se auzea de peste tot
clădirile erau boxe trepidând

vecinul meu cu blugii tăiați și piercing
 îmi spusese că o fantomă ieșise din cimitir
 și îi acordase lui Frank chitara
 trebuia să ies să lucrez la arhitectura inimii
 răul este atât de rafinat
 cuvintele descriu lumea din ce în ce mai bine
 într-o zi se vor surpa
 tu vei rămâne femeia mea de bronz în culori
 pastelate
 ca să arăți adevărata lucrare a iubiri

green octopus

ai observat? toate ale firii își găsesc liniștea
oare caracatița nu e un copac marin?
sau bradul o sepie verde
ce privește cu ochiul de ciclop din vârf
și secretă globuri în care se ascunde
copilăria noastră?

bradul tău are ceva magic
are sevă
al meu este sclipitor dar al tău e viu

hai în noaptea asta în alt secol!
cu o gară pentru doi
cu blinii zăpadă și vodcă
într-o drezină să alunecăm spre locul
unde soarele se tupilează în peșteri
să uităm cochetăria marilor orașe
fumul lor indecent
spiritul incert
orgasmele de kevlar

focul pâlpâie bolțile se afumă
limbile noastre dansează ca două păsări flamingo
pe sub pleopa soarelui să ne pătrundem
ca doi corali!

sub zăpadă îngropați de vii
respirăm în globurile bradului

aș vrea să intrăm într-o tulpină de măr
cum intră ursul în grotă
să hibernăm unul în celălalt
adânc
până la ultimul sâmbure

loisir

senzațional
Indiana Jones îmbrăcat în costum de crocodil
se va lăsa înghițit de o anaconda
minicamere cu laser vor transmite live dinăuntru
este un lucru îngrozitor spun unii
asta ar putea ucide animalul
petiții online tam-tam can-can bla-bla

VITRALII LIRICE

tu mă iubești în timpul liber eu în rest
 asta îmi ține pielea curată fără riduri
 prizez ura cea de toate zilele în doze mici
 simfonia electrică din creier nu lasă în umbră
 niciun instrument
 mă trezesc în vis cu o lighioană în cerul gurii
 merg pe umbra ta ca pe o frânghie întinsă
 deasupra niagarei
 de undeva se aude un râs sfâșietor

dimineața sunt mai înalt
 alerg prin halde
 zgura din crampoane zboară în iarbă
 mă privești de pe margine
 mitriade e supărat că nu poate muri nici azi
 îi iei mâna i-o cufunzi într-o băltoacă
 căușul palmei ca un clopot
 are aer pentru o respirație între două săruturi
 să mergem draga mea!
 să ne întoarcem în orașul ăsta ca într-o anaconda
 asfixiați de o stranie nevoie de frumos

Ani Bradea

Poemul din zid

*

Fiecare Ană își poartă-n suflet zidul.

Cad petale de sânge și se zdrobesc de lespezi cu ecou, improșcând peretele rămas netencuit. spinul mușcă perfid din sânul ce tremură sub simulacrul de îmbrățișare. rămâne o cale de maci în urmă și un ogor de însămânțat înainte.

Mă întorc, de fiecare dată, în temnița mea. prietenoasă, în semn de bun venit, îmi îngăduie să spânzur de un cui ruginit, câmpul tău de soare. acum e loc destul să apună orice iluzie. îmi pipăi ușor sufletul: în partea stângă, sub coastă, un rest de aripă frântă împunge dureros. urmăresc, pe ecranul ferestrei, cerul înveșmântat cu anotimpuri. rulează non-color. dar eu voi inventa nuanțe, până când albul pietrei de căpătâi îmi va pătrunde-n păr și-n gene. abia atunci nu voi mai avea nimic de pierdut: spre răsărit voi imagina o mare și-mi voi închide poemul naufragiat, pe care tu nu-l vei citi niciodată. doar buzele tale îl vor rosti mecanic, seară de seară, ca pe o ultimă știută rugăciune.
 În curând lacrima va străpunge piatra, călăule, și

zorii vor restabili ordinea lumii, grăbește-te!

„zidul rău mă strânge
 viața mi se stinge...”

*

În orașul tău, de atunci plouă!

Plumb topit se prelinge pe ziduri. o jumătate de etaj până la cer ademeneste păsările oarbe. țipând se izbesc de fruntea ferestrei, îndoliind-o.

Mă imaginezi dureros lipită de tine și știi că nu mă poți opri. eu sunt cea care trece, așa ai scris pe colțul chestionarului rămas necompletat. apoi ai lăsat să cadă, printre spații nude, întunericul unui poem. scris odată, demult, pe la optsprezece ani. eram bacovian, mi-ai spus, și cuvintele ți-au fost furate de mâinile descarnate ce ne umblau prin păr, ne apăsau pe gene. pe carton, liniile refuzau să se așeze, și-n schița tremurată nu mă cunoșteai. o muzică acopera cu greu toaca din coșul pieptului.

În urmă, zăvorul cade ghilotină peste ceafa nopții. tăcerea se sparge desenând rătăcirii o hartă. degetele se ating livid, se memorează. buzele murmură surd. și nu te aud! și nu mă auzi! în difuzoare se anunță plecarea la linia opt.

Pe caldarâm încă mai sunt urme de lacrimi în sânge.

În orașul cu-mbrățișări amputate, călăule, ne-au fost furate semafoarele. Unii rămân pe partea stângă, alții pe partea dreaptă, unii curg în sus, ceilalți în jos.

*

E noaptea-n care miresele se-ascund sub văluri negre, lumini pe mormintele iubirilor ofilite de bruma amintirilor, florile uitare relicve clădesc cuib puilor de șerpi încheștați să-și scuipe mărgeaua încrustată cu mii de ochi blestemați să nu poată desface doar nodurile-mpletite de moarte.

*

Când ei năpârlesc, de iluminare, îmbrac pielea vrăjitoare ce culege podoaba, ca pe o mantie proaspăt spălată în sânge. de sub întunericul pânzei țâșnesc câprui săgețile, răscolind pământul reavăn. acolo îngrop vorbele de dragoste. pe toate câte sunt în mine și nu încap în poezie. cândva o rană va supura pentru fiecare cuvânt nerostit. cumplit blestem murmurat pe marginea unui mormânt gol!
 Zorii nu mă prind niciodată dormind, călăule. într-o dimineață voi îmbrăca și pielea ta!

Lăsați-mă să dorm!

orice somn poate fi mai bun decât această chinuitoare stare de veghe. chiar unul întunecat, fără vise, adânc și solemn ca o moarte. m-am saturat să-mi



păzesc diminețile umblând cu tălpile goale pe jarul asfințitului, primind în pupilele dezvelite toate săgețile care trag în urma lor cerul peste cicatricea vindecată a lumii. urma, pe care o sapă în vie prima dără de rugină, îmi sfâșie inima.

Ar putea fi ultima noastră toamnă. sau poate prima, depinde din ce parte a umbrei privești.

Am obosit!

mă dor pleoapele, rulate în sus ca niște jaluzele blocate. ochii, lipsiți de strălucire, se adâncesc tot mai mult, ferestre căscate întunecat în peretele chipului cu pielea mai subțire ca lumina care se sfârșește. cu cele din urmă forțări ale zilei în agonie scriu, obișnuita ultimă scrisoare. fiecare cuvânt adăugat șterge marginile visului care nu mă mai acoperă.

Lăsați-mă să dorm după ultimul punct!
acum numai am de spus nicio poveste...

Când te-am inventat, călăule, nu știam că securea ta mă va despărți pe mine de mine!

Silvia Bitere



acestea nu sunt versuri

totul e să ai forța în care să-ți pui toată încrederea
într-o undiță și să pescuiești

ajunge!

nu contează că ești amator sau profesionist
să faci totul în felul tău cercul să îl rotești

în felul tău

ochiul să devină obosit să-l iei în brațe să-l iubești
că este al tău

să-l cânti în fiecare zi

să-i spui de deochi

acestea nu sunt versuri de batistă

le-am numit respirații

le-am pus cu fața la zid într-o eră

am strigat la ele și mi-a părut rău apoi

să înceapă numărătorea

terminați cu alintul

și ce să vă mai spun dragii mei uriași

în labirintul meu

sub ochiul meu obosit
stătea dedal de-acum bătrân
își plângea fiul răpus de libertate

roșu zgâriat

am plecat cu timpanul lumii în buzunar
și valurile erau din ce în ce mai înalte
aproape că mă scufundam în pantofi
aproape că nu-mi găseam pantofii
iar tu știai că nici eu nu știam
din ce lume am coborât
ca să ne legăm la șireturi
ne-am iubit într-un final
într-o peliculă de eastwood

când roșul zgâriat ne-a invadat memoria
era prea târziu

am ucis în linii mari tristețea

am căutat tristețea lucrurilor
să nu credeți că nu am făcut-o
am dat de gustul ei sofisticat până la sofism
am mințit pentru tristețe cum se minte un copil
pentru o jucărie adorată
și neavută la timpul ei în copilărie
am simțit echivocul acela al tristeții
până la tristețea însăși
sunt multe momente de invidiat
într-o tristețe profundă
nu dai socoteală nimănui
ești unic în tristețea ta ca și în adevăr
ca și în nimicul fiecăruia dintre voi și noi
există un motiv întemeiat al tristeții
mai bine să fii trist decât rău
se ajunge mai repede la fericire

porro via

este o replică a vântului turbat mirato

scoaterea dedesubturilor

de sub rochia de mătase a femeii

și ea umblă vie în trup de bărbat

precum o cheie ascunsă

la streășina unei case părăsite

îți dă fiori acei fiori din care se nasc monștri

o curbura desuetă a realității

nu dăruiesc priviri clandestine nimănui

istoria se scrie încet odată cu mersul nostru

și cel din urmă pas călcat este aripa unui om

o replică a zborului în care eu cred

încă îl caut pe Dumnezeu

să mă uimesc că nu port carne pe suflet

ANTICARIAT

Florin Ursuleanu

BUNĂ ZIUA, ȚARĂ STRĂINĂ



Mai puțin vizibilă în peisajul literar al epocii comuniste, **Florența Albu** (1 decembrie 1934 – 3 februarie 2000), rămâne, incontestabil, una dintre vocile cele mai delicate și originale ale liricii feminine românești.

Fiică de *chiaburi* (tatăl deținut politic la Canal), licențiată a Facultății de filologie a Facultății de Filologie (Universitatea București – 1957), poeta va sta 6 ani fără serviciu, așteptând limpezirea vremurilor și ascunzându-și, pe cât era posibil, originea *nesănătoasă*. În cele din urmă talentul (debutase cu versuri în „Tânărul scriitor” – 1954) și unele compromisuri legate de literatura de comandă, o ajută să se angajeze redactor la „Scânteia tineretului” (1963 – 1964), de unde se transferă la „Viața românească”, revistă căreia îi va dedica întreaga sa activitate, până la pensionare.

Debutează editorial în 1961, cu volumul **Fără popas** (prefață Maria Banuș), primele cărți fiind tributare circumstanțelor. De mult ori însă, în spatele aparențelor, se insinuează un deșert bântuit de fantezmele cuvintelor nerostite, precum în această „Cină de taină” (periculos titlu, pe atunci!), din volumul **Himera nisipurilor**: „Cină/ sub vișinul casei -/ mama, tata, pământul./ Luna venită din câmpuri/ cu fața-nverzită de grâu și pelinuri,/ pâinea nimbându-ne frunțile;/ cină de taină,/ mâini odihnind/

pe fața albă a mesei./ Tăcere rotundă./ cuțitul împarte/ pâinea și vremea// Tata și temelia casei/ zidirii laolaltă./ Oboeală în mâini, în tăceri./ Oboeală – șiruri de ani./ șiruri de gesturi/ măcinatul,/ împărțitul pâinii;/ dreapta muncii și-a-nchinăciunii,/ dreapta legământului,/ dreapta odihnă/ în poala tăcerii./ Toate aici, știute,/ sfințite de naștere,/ de răbdare;/ toate aici, așteptarea pâinii/ ceasul facerii,/ și așteptarea morții,/ lângă pământ, lângă casă”. Aceste șoapte, pe care cititorii le decriptau în cheia vieții de zi cu zi: *grâu și pelinuri, cuțitul împarte pâinea și vremea* (singularul de la vremuri), *măcinatul, dreapta închinăciunii, așteptarea morții*, vor deveni, după 1980, mult mai directe, o altă linie evolutivă excedând, totuși, cotidianul, către o blândețe profundă și melancolică.

Semnificativ, din acest punct de vedere, este volumul **Epitaf**, apărut la Editura Cartea Românească, în 1981. Nu este vorba despre o poezie *dizidentă*, a cărei modă va vopsi pisicile în negru, este mai mult decât atât: o revoltă aproape viscerală, ce preferă martirajului public crucificarea între pereții de var ai poeziei: *Uneori aluziile par să menajeze realitatea: „Drum în cer cu pomii, cu norii/ Oamenii rari/ Istoria mănăstire de oameni./ Aglomerații în pustiu,/ Asfalturi topite - ei, prinși ca găngăniile, prinși -/ Babilonii” (Noimă); „Aici se va plânge/ seara aceasta, aceea, aproape/ și duhul vremii umbilând/ cu picioarele lui de insectă măreață,/ pe dușumelele de pământ./ Sfârșeală, frică de noapte, ascultând/ mersul secret -/ și unde să fugi?” (Interior), „Lume câinoasă. Lume singură, lume stinsă.” (Sfârșit de cronică).*

Universul rural devastat de colectivizare este sugerat, și el, în culori cleioase, sumbre aproape : „*Ies lucrurile-n curte/ și ies uneltele de lucru, - n drumul satului,/ iar caii noștri murgi, cu stea în frunte,/ și câinii alinați, de-un leat cu noi,/ și vacile și iezii păscuți/ pe-un picior de plai, pe-o gură de rai/ Ies toate bucuriile din timpul îngrădit,/ Se risipesc și pier în vânt” (Casa părăsită).*

Alteori, însă, erupțiile lirice defrișează, pur și simplu, versanții „epocii de aur”: „*Sate, înregistrate-n catastife,/ la pierderi și câștig, la obligații,/ la bruma drepturilor.../ Ei nici nu mai există pentru moșii/ care umbresc un rest de drum, de timp; bătrânele, cum stau cu ochii-n gol/ și reazimă pereții povârniți,/ nici nu îi văd./ Ei s-au golit de sens, de importanță./ Ei vin să bată toba pentru surzi./ Ei dau verdict-e-n țintirim./ Primari, notari la centre mari și mici - / cercuri concentrice se-nvârt în gol (...)/ -Puteți să bateți tobele,/ puteți să tot strigați,/ răspântile se închid cu iarbă.../ Țăranii mor în soare, rezemân/ pereții satului. Un vânt mai tare/*

și-o să-i surpe.” (**Recensământ**). Sau: „Tata a murit acum doi ani, într-un spital/ al bătrânilor fără pă-mânt,/ fără dinți, fără iluzii./ suferă de frigul cel mai cumplit,/ boală socială – refuz organic/ de adaptare la frigul luminii// La morgă l-am văzut gol,/ uscat ca o miriște. Zburau înprejur/ ciorile, corbii câmpurilor, când totul/ a fost cules. Când pustiul se face atât de pur,/ încât se unește cu cerul. Și nici Dumnezeu nu-i/ acolo, să facă dreptate./ Moartea era singura întâmplare miloasă (...) ..Îndurați-vă/ uitarea, indiferența. Nimeni nu merită,/ la sfârșitul istoriei/ zbaterea. Frigul celui din urmă țaran.” (**Închinare**).

Blândeze vizuine ale morții sunt invocate - cu superbă și profundă înțelegere a destinului uman, în una din cele mai frumoase poezii care s-au scris vreodată în poezia românească: „În fiecare primăvară,/ prin câmpia înșămânțată,/ răsărită, în-verzită/ vine femeia bătrână,/ Zâna Moarte, cu legăturica/ puțină, cu oboșala./ Foarte mult soare și iar/ secetă în câmp,/ și iar setea, popasul/ în preajma fântânilor./ Și toată suflarea,/ pasărea gân-gania puii/ cresc timpurii,/ mișună pe etichetele firave/ cu drumul subțire,/ fără umbră și zare./ Pe-acolo vine femeia bătrână/ moartea de la noi, din câmpie,/ învățată cu setea, cu pulberea,/ cu drumul lung și cu mila./ Se apropie de satul nostru/ de casa noastră, de poarta noastră/ și mama zice: «de-schide-i/ și las-o să se așeze/ e și ea o biată bătrână ca mine»” (**Zâna Moarte**).

Ipostazele thanatice sunt descifrate, în lumina copilăriei autoarei, cu simplitatea profundă a gândirii arhaice. Moartea devine, mioritic, o nuntă cosmică, viziunea fiind cu totul alta decât în escatologiile străjuite de ruguri: „Ei mirii de iarnă/ noi înzăpeziții/ la nunta părinților/ (...)/ ei trec sub zare/ alături, de mână (...)/ ei dănțuie singuri, Isaiia,/ robii pământului Ion și Maria,/ în câmpia de gheață.” (**Nuntă de aur**). Iată și alte câteva secvențe din spectacolul mult prea multelor ipostaze ale morții: „Și mama închisă-ntr-o floare,/ cu bănuțul în deget/ nu a trecut nici o vază,/ veșnic rămasă-n țărâna de-acasă,/ ascultă viermii și stelele” (**Somn scurt**); „mi-e frică, mamă,/ ți-aș spune: ia-mă în poală,/ leagă-mă – și ai în poală pământ,/ nu mai încap de pământ.” (**Constelația casei**); „Treci pragul. Moartea/ doarme strânsă ghem,/ pe blana mielului de-acum un an./ (...) Ea, cu țărâni, a muncit în parte,/ de la înșămânțat/ până la cules.” (**Interior familial**) etc.

În peisajul cotidian sumbru salvarea putea veni doar de foarte departe (lucru pe care l-am uitat cu toții și după evenimentele din 1989), de la amin-tirile izvoarelor și rădăcinilor axiologice, de la tra-

dițiile, credințele și ritualurile vieții: „- O, draga mamei, draga mamei, cuvântă/ mama din vis,/ Și-n jurul nostru cad/ fără sunet/ gutuile gutuilor noștri/ de-acasă.” (**Acasă, în vis**).

Din păcate, nici acum, la 15 ani de la plecarea poetei în cer, nu putem să spunem altceva, din întoarcerile noastre, decât: „Bună ziua sat străin/ clopot străin/ bătând de moarte străină!” (**Din greșală**). Sau, și mai dureros: „Bună ziua, țară străină!”

Iarbă

Iarbă mai ești iarbă?

De-atâta îngheț crești sub pământ
răsari de-a-ndoaselea -
apele amuțesc la izvoare
și mierla stă mută în pom.
Muntele-i țeasta strămoșului
să-l venerăm / să-l iar venerăm -
și de trăit când să mai fie timp?
Ne trece viața într-o iarnă?
și cântecele-ngheață-n geam
înflorituri decorative...

Iarbă mai ești iarbă?

Popor în gropi comune/ de-un mileniu
răsari de-a-ndoaselea/ de-a rădăcina
de-a iarba verde.

Grădini suspendate

Minunea mea nu se stinge
Ziua mea/ marea mea nu înserați!

Pe toate pietrele alb străvezii
dorm șopârle la soare
pe toate aripile-n zbor
sudul mirific - promisiunea -

Trecem prin jeturi de ape
unind grădini suspendate
trecem printre morgane
biciuți de patimi/ de muze erinii

vara se-ntoarce în toamnă
toamna revărsă iar primăvară

visăm jucăm jocur fantastice
și umbra ne-ngână -

Fecioara goală aleargă pe țărni
e neagră nebună nesățioasă
- tinerețea himera!

Un huc ave admirativ ațâțat
- și anotimpul cade în mare...

(Poeme din volumul **Efectul de seră** - 1987)

Carmen Mădălina Zafiu

A MURIT CHIVA

Era cald, așa cum e la noi prin părțile Bărganului, pe timp de vară, în mijlocul zilei. Pe o asemenea arșiță nu puteai sta nici în casă, și cel mai bine era să te odihnești liniștit la umbră, asta dacă îți permiteai, pentru că la țara, se găsește mereu câte ceva de făcut, chiar atunci când ți-e lumea mai dragă. Și, cum aici femeile obișnuiesc să se adune pe la porți, să mai vorbească și de ce nu, să bârfească, și de data asta începuse „Marele Sfat!”

– Auzi, cini-i aia care să vede vinind de pă acolo? A cui e?

– E, cin' să fie? e Chiva aia a lu' Iancu. Ăla di are patru fete, asta-i măritată în sat cu unu care bea mereu și, ai auzit, cică astă iarnă a bătut-o ca să lipească coșarul ăla, oadaia unde stă cu ea, și cică ei îi era frig și asta tot o bătea, și n-a lăsat-o până când n-a terminat tot, acu, zi tu, nu era timp dă asta vara? Nu știu fată cum o fi mai stând cu el, s-aude că a vinit bolnav din război și a îmbolnăvit-o și pă ea...

– Ce vrei? Acu-i bărbată-su, bun, rău pă ăsta i l-a dat Dumnezeu, nu ne mai facem noi păcate acuma cu una și cu alta, hai taci acolo și toarce lâna aia, că mai ai nințică, lasă lumea să treacă pă drum nebăgată în seamă, am întrebat și io, așa, că nu vezi, să țină dă gard și tremură, o fi având ea ceva, crez eu că se duce la mă-sa în Capul Satului. E slabă rău, uite-te și tu, s-a îngălbenit și are ochii duși în fundu' capului, poartă basma neagră și calcă pă drum dă parcă n-ar avea vlagă în ea. Gata, taci că trece...

– Vrei Chivo niște apă? Te văz așa cam că ți-ar fi nințel rău dă la arșița asta... Ia oprește-te mai-că și ia o gură din ulcioru ăsta și stai și tu nițel la umbră cu noi acia, că te-oi duce și oi face tu ce ai de făcut pă urmă...

– Ce vrei să faci? Să-i dai apă din ulcioru nostru? Las-o fetică, n-auzi că are ceva, n-o vezi cât îi de slabă? Las-o, fie la ea, acolo...

Chiva mergea ținându-se cu mâinile de gard, când trecea pe lângă cineva se ținea cu puterile ei, și se străduia să meargă ca toată lumea, nu îi plăcea să o întrebe care mai de care ce are, sau cum o duce, rar se ducea la mă-sa în partea ailaltă de sat. Acu' îi era dor de ea, se simțea slăbită, de câteva zile vărsa tot ce mânca, tușea în continuu și era palidă, noptea trecută dormise sub o polată, că bărbatul ei, Gheorghită, a venit beat și a trimis-o să-i mai aducă băutură din beci și ea avea friguri, stătea învelita cu 2 pături și el n-a avut milă de ea, a pus-o să-i încălzească apa, să-l spele pă picioare, să-i aducă mân-

Cenacul „Agatha Grigorescu Bacovia”

care la pat și dacă nu i-a plăcut a azvârlit-o în scâr-bă și a dat-o afară. Acu' Chiva se simțea rău și deși nu-i plăcea să se plângă de greutățile pe care le avea, de data asta simțea că va găsi înțelegere la familia ei. Se măritase cu Gheorghe pentru că deja în sat era considerată fată bătrână și oricum, dintre surorile ei, ea trebuie să să mărite prima, iar taică-su i l-a găsit pe băiatul ăsta care venise din război și își căuta nevastă.

Familia ei era înstărita și deaia s-au gândit ai ei că e mai bine să ia un bărbat înstărit, așa, la fel ca ei. Deși țesea foarte frumos - avea multe carpete făcute cu mâna ei, broderii și alte bagatele - Chiva nu se considera o femeie deosebită, ba chiar îi plăcea să stea mai tot timpul departe de ceilalți; nu era vorba despre o izolare, dar avea ceva în ființa ei care o împiedica să mai rădă, să simtă viața așa cum o făceau cei din jur. Avea părul lung și bogat, pe care îl purta în coade date pe spate, tenul alb, buzele de un roșu surprinzător, deși nu își dădea cu nimic și niște ochi triști, prea triști pentru o femeie de 20 de ani.

În copilărie era veselă, vorbăreață chiar și mândră de tot ce făcea, cum se îmbrăca, sau de felul în care o priveau celelalte fete. Acum nici măcar nu se oprea dacă o striga cineva, nu vroia să mai vorbească cu nimeni... Avea prea multe pe cap, iar azi trebuia să ajungă la ai ei, în care avea încredere că o vor ajuta, nu că îi vor spune doar vorbe goale, sau așa, niște compătimiri ca ale femeilor din poartă, pe care nu le dorea sufletul de suferința ei. Nu suporta oamenii prefăcuți, îi simțea și îi era scârba de astfel de lucruri. Când a fost vorba să se mărite, a privit totul cu indiferență, crezând că există un destin, o înlănțuire a lucrurilor sau, din contră, o deșertăciune, mai presus de firea și de puterea noastră de înțelegere.

Chiva mergea, mergea încet și drumul i se părea mai lung ca niciodată... Și în jurul ei era viața, da era viața, o zi de vară, copii jucându-se pe la porți, căruțe încărcate cu fân, oameni trecând de la câmp, femei cu copii mici în brațe și iarbă verde, și copaci și gâze...

Își îndrepta privirea spre cer, dar nu vedea decât pustiul din sufletul ei. Trebuia, totuși să meargă înainte, sperând că, poate, la sfârșitul drumului, va fi ceva...

Își aminti iar de copilărie, de serile în care soarele asfințea doar pentru a răsari într-o dimineață mai limpede. Simțea asta ca pe o nedreptate pe care nu avea cui să i-o strige; Dumnezeu ei murise!

Mai avea puțin de mers. La un moment dat

Cenaclul „Agatha Grigorescu Bacovia”

din curtea unor vecini s-a auzit gălăgie, era lume multă, mese întinse, mâncare, băutură și, în mijlocul bătăturii, horă. Era nuntă, fata vecinilor fugise cu un băiat și au stat așa vreo câteva luni, acum rămăsese gravidă și, de, s-au lăsat la o parte certurile și orgoliile, mergând să le pună popa cununiile, ca să nu se nască copilul păgân.

Chiva a trecut pe lângă lumea în sărbătoare și a ajuns la poarta alor ei, dar nu era nimeni acasă. A simțit, dintr-o dată, un fel de plutire rea, o cădere într-un gol nesfârșit și pe urmă n-a mai fost nimic.

Cerul era senin, adierea de vară risipea mirosul de tei peste veselia nuntașilor, câteva vrăbi ciuguleau boabele de grâu risipite lângă trupul căzut în pridvor. Seara, când părinții s-au întors de la treburile câmpului, sora cea mică a Chivei le-a ieșit în întâmpinare, nelămurită încă dacă vestea pe care le-o dădea era rea sau bună:

– Mamă, tată, hai că a venit Chiva și a adormit pă prispă. Și-o vinit băiatu’ de la biserică și vecini și-au dus-o în casa mare și i-au aprins o grămadă de lumini...

Ruxandra Dobre

LUMEA DIN OGLINDĂ

– Mi-am pierdut simțurile, mi le împrumuți pe ale tale?... măcar văzul ca să pot să mă ridic și să merg...

– Concentrează-te, Ruxandra, concentrează-te, doar nu ești un animal, ce dracu’! Acum trebuie să ieși din camera asta fără să intri în perete! Ușa, Ruxandra, ușa nu peretele! Ce îți ziceam? Vezi că nu ești în stare? Fă un efort, focalizează ușa, pune un pas în față și nu te repezi ca berbecul... așa... ușor. Fă niște pași, ca un bebeluș, hai că te ajut... ai făcut deja trei. Ce naiba cauți pe podea?! Deschide ochii și pregătește-te, că apusul o să vină repede, hai, Ruxandra, trebuie să ieșim afară, îmbracă-te! Mă întorc într-un minut... Să nu fugi!

– Ascultă, citește-mi ochii, atinge-mi părul, cântă-mi... Știu că apusul ăsta e al meu, ai să vezi; deschid fereastra și zbor... Știu că pot să zbor! Aaaa! pereții ăștia trebuie să vorbească pentru că numai Dumnezeu știe că îi aud cântând.

– Te-ai țicnit, Ruxandra, de ce dracu’ stai pe covor și râzi?!

M-AM ÎNTORS

M-am întors! Mă furișez cu grijă ca să nu-ți trezesc pe ai mei, îmi las pantofii în hol, deschid cal-

culatorul și mă caut. Obosesc de singurătatea în care nu mă găsesc. Mă duc la culcare. Călătoresc prin vis cu adidașii prăfuiți, cu căștile în urechi la maximum, ca să n-o aud pe mama când țipă la mine. Nu pot să-i spun că mi s-a sucit lumea, mi-a fost dărâmată din temelii și a fost reconstruită din ziduri subțiri de plastic. Cuturei orașul cu prietenii și mă intoxic cu fumul țigărilor lor. Sunt o fumătoare pasivă înrăită! Vino mamă să mă vezi!!! Sunt mândră de mine și nu o să cer niciodată iertare pentru ce am făcut, nu o să-mi cer iertare pentru nimic, mă înțelegi? Chiar dacă îmi asum vina pentru toate dezastrele, pentru toate zvonurile, pentru toate spulberările... Trebuie să mă cazez la dezintoxicare... Mi-a amorțit corpul de atâta otravă, am nevoie de un moment de luciditate în care să mă văd pe mine, străina din oglindă. Trebuie!

SEMNELE ZILEI DE IERI

Simt că te cunosc... Simt că te-am mai văzut, în alt mileniu, în alt soare... Te uiți la mine cu ochi amari, prin care se văd zborurile altui timp... Simt că te recunosc, zâmbetul tău îmi aduce aminte de un deșert, de o lume veche, stranie. Spune-mi, îmi recunoști vocea? Simt că și tu mă recunoști. Parcă lumea și-a ridicat cortina și acum apare așa cum e ea, adâncă, plină de tot ce eu nu înțeleg, plină de scânteile negre ale nopții. Acum suntem noi: nu e nevoie să simți - simt eu pentru tine, nu e nevoie să văd - vezi tu pentru mine.

Cerul îmi rostește numele, acum văd tot: Ziua de ieri a fost, nu se mai întoarce. A fost demult, acum e alt timp, dar semnele ei, sunt aici... Trag după mine semnele zilei de ieri...

RUGĂCIUNE

Pentru lacrimile plânse și neplânse din ochii mei, pentru cerul cu stele și fără stele al nopții mele, pentru pasul meu grăbit de pe trotuar, pentru gura ce a uitat să vorbească, pentru urechile mele ce nu mai știu râsul măștilor de clown, pentru corpul meu ce se strică pe dinăuntru și înflorește pe dinafară, visez o rugăciune din lacrima ta, din ochii tăi îndreptați spre cer, atunci când ai să mă găsești cu mâinile împreunate sub bărbie și cu ochii în pământ.





Ion Roșioru

**Ezit
să-mi ard
singurătatea**

Își poartă despletite toamna pe umeri lungile ei ploi:
Tu vii c-o-ntreagă sărbătoare s-o iei trăită înapoi!

De-atâta ceață compactată vecinii nu mai au vecini:
După plecarea ta-s cireșul tăiat în mai din rădăcini!

Tenebrele, că-i zi sau noapte, fac invizibil orice foc:
Absența ta se întetește și nu-mi mai aparțin deloc!

Grămezi de frunze obturează cărările oricum pustii:
Ezit să-mi ard singurătatea sperând că poate-o
să revii!

Să nu mai prididim să fim

Deasupra zarzărilor luna își scutură de praf
hlamida:

Sub talpa mea e tot pământul ce-a mai rămas
din Atlantida!

Livada-ntâmpină-aurora cu zâmbet de mărgăritar:
Clarvăzătoarea-mi descâlcește cu zel un tâlc
testamentar!

În plete zurgălăi de rouă își prinde proaspătul zefir:
Mi-e greu s-accept că dintr-odată voi înceta
să mă mai mir!

Un sturz solfegiindu-și trilul face eterul
mai sublim:
Întoarce-te ca-n doi trăindu-l să nu mai prididim
să fim!

De-a lungul soartei numai unii...

Orașu-i azi mai plin cu golul lăsat la colț
de-un cerșetor:
Va fi întins spre moarte mâna și ea-l va fi-nșfăcat
din zbor?

Locul lăsat de rămă liber e ocupat de-un fir de frig:
Pescarul va fi găbuit-o și va fi pus-o-ntr-un cârlig!

Trei zile muzica funebă înlocuiește rrromul mort:
Le va fi ostoit durerea celor ce-l priveghează-n

cort?

Suprateran e pe alocuri râul altminteri subteran:
De-a lungul soartei numai unii vor fi ajuns
la un liman!

Oricum troița m-ar respinge

De sere lungi tivit orașul i-ntoarce spatele câmpiei:
De la un timp mă bate gândul să-i spun adio
poeziei!

Se estompează fosta zare în ciori bezmetice
și-n fum:

Sunt ros de îndoială dacă să mă-ntorc sau nu
din drum!

Pe șanț zăpada zăticnită doarme-n lințoliu de noroi:
Mă-ntreb ce s-a ales din toată iubirea pură
dintre noi!

Să-i facă pasului în ciudă drumul rămas
e tot mai lung:

Oricum troița m-ar respinge de-ar fi la ea
să mai ajung!

Se scorojesc pereții galbeni

Cu fiecare zi ce zboară bătrânul fluviu e mai sec:
Un cal troian se străduiește să-mi tragă soarta
la edec!

Pontonul în nămolul verde coboară tot mai
resemnat:

De la plecarea ta hangiul să-mi cânte-n strună
a uitat!

Se scorojesc pereții galbeni ai hardughiilor pustii:
Nu mai nutresc demult speranțe secrete c-ai putea
să vii!

Sub temelii lucrează încă blestemul regilor atrizi:
Pisici forțat sălbătice mă iscodesc cu ochi perfizi!

De la plecarea ta orașul

Crivățul cât pentru-o iarnă toată noaptea a bătut:
De la plecarea ta orașul îi dă blestemului tribut!

În buncărul de sub cetate zac zece tone de trotil:
De la plecarea ta orașul e fără seamăn de ostil!

Umile unul după altul s-au stins cuptoarele de var:
De la plecarea ta orașul e cât se poate de precar!

Din slavă îngerii de pază să se coboare nu mai știu:
De la plecarea ta orașul e incredibil de pustiu!

Din murii casei blestemate adună berzele pomost:
De la plecarea ta orașul e cât cuprinde de anost!

Fantomele până ce cântă cocoșii zburdă
prin castel:
De la plecarea ta orașul e peste fire de tembel!

În oala știrbă vrăjitoarea prepară ceai amar de mac:
De la plecarea ta orașul e cum nealtul de buimac!

Din apele oglinzii iese rânjind destinul agurid:
De la plecarea ta orașul e-n vecii vecilor perfid!

Îmi plăcea s-o cred frumoasă

Frica-i hiperdecisivă-n nestricarea unui rost:
Îmi plăcea s-o cred frumoasă. N-o să aflu
dacă-a fost!

Netrecută până astăzi strada lată a rămas:
Îmi plăcea s-o cred frumoasă. Mi-am înfrânt
întâiul pas!

Viața searbădă-și refuză visul unui vals pe ring:
Îmi plăcea s-o cred frumoasă. E târziu
să mă conving!

Orice laț întins dă tonul temerii căderii-n el:
Îmi plăcea s-o cred frumoasă. Nu m-am lecuit
defel!

Lupului totemic urma...

Apa crește. Draga veche s-a întors pieziș în radă:
Peste ziduri cimitirul sare-n stradă să mă vadă!

Cinci turiste țin să intre în muzeul stând să cadă:
Îmi înfrâng orice pornire de umor să fac paradă!

O țigancă își ascunde chipul tânăr sub broboadă:
Trebuia să bag de seamă că erai doar o iscoadă!

Cerșetorul se închină sprijinit de-o balustradă:
Lupului totemic urma i-o adulmec întru pradă!

Cântece din valea plângerii



Pacea și liniștea de astăzi sunt semnul spaimei
viitoare.

Tânjesc amarnic după timpul reglat să curgă
uniform.

Până și cea mai scurtă noapte nesăbuit de lungă-mi
pare.

Posed o casă bântuită în care doar arare-adorm.

Tânjesc amarnic după timpul reglat să curgă uniform.
În merii dulci odinioară atârnă merele amare.
Posed o casă bântuită în care doar arare-adorm.
Aurorala-mi bucurie e vespérala supărare.

În merii dulci odinioară atârnă merele amare.

Filtrându-mi cerul prin lentile de lacrimi
pot vedea enorm.
Aurorala-mi bucurie e vespérala supărare.
În hornul oblic vântul toamnei se tânguie
astmatiform.

Filtrându-mi cerul prin lentile de lacrimi
pot vedea enorm.
Îmi acroșează nostalgia stoluri de păsări
migratoare.
În hornul oblic vântul toamnei se tânguie
astmatiform.
Pacea și liniștea de astăzi sunt semnul spaimei
viitoare!



Sub corcoduși deja miroase a seri de toamnă
cu povești.

Din liniștea patriarhală dat nu mi-a fost să gust
nicicând.

Mă suspectez că am în mine latente gene
haiducești.

M-au complexat dintodeauna un suflet slab
și-un trup plâpând.

Din liniștea patriarhală dat nu mi-a fost să gust
nicicând.

N-am încercat măcar o dată să-mi sting trăirile
livrești.

M-au complexat dintotdeauna un suflet slab
și-un trup plâpând

Mulat perfect în vorba sacră din pragul
casei părintești.

N-am încercat măcar o dată să-mi sting trăirile
livrești.

Nu mi-am pătat la moară cinstea sărind în față
peste rând.

Mulat perfect în vorba sacră din pragul casei
părintești,

Omului Negru-n clar de lună un colț de umbră
n-o să-i vând.

Nu mi-am pătat la moară cinstea sărind în față
peste rând.

Îți simt în orice clipă-n ceafă ochii cu care
mă pândești.

Omului Negru-n clar de lună un colț de umbră
n-o să-i vând.

Sub corcoduși deja miroase a seri de toamnă
cu povești!



MONUMENTE ARHITECTURALE ALE CULTURII ROMÂNE



Ateneul Român

Prima societate purtând numele **Ateneul Român** a luat ființă la Iași în 1860, printre membrii fondatori ai acesteia aflându-se: **Mihail Kogălniceanu**, **Ștefan Micle**, **Petre Suci** și **V.A. Urechia**. La 15 septembrie 1860 a apărut organul de presă al societății purtând numele „Ateneul Român”. Activitatea societății din Iași a încetat în 1864.

Societatea „Ateneul Român” re apare în București, din ideea conferințelor publice, așa cum le numea **Constantin Esarcu** (1836 – 1898), „pentru popor și repet pentru popor”. Acesta avea să scrie în testamentul său din 1898: „*M-am gândit totdeauna la mijloacele care pot angrena mai bine dezvoltarea conștiinței naționale în câmpul ideilor de literatură, arte și științe. Călăuzit de acest gând am înființat împreună cu alți oameni de bine, iubitori ai neamului nostru, Ateneul Român și Societatea pentru învățătura poporului român având amândouă aceste instituții în vederea cultivării părții intelectuale a ființei umane. Pentru ca acest scump gând să nu înceteze odată cu stingerea mea din această viață, am hotărât să las Ateneului întreaga mea avere*”

Prima conferință a Ateneului a fost ținută (lângă grădina Cișmigiu pe locul caselor lui Costache Ghika, Tingirică, într-o sală mare, mobilată sumar, având drept loc pentru public băncile parcu-

lui) în seara de 28 ianuarie 1865, în fața unui public de aproximativ 500 de persoane, număr ce avea să se mențină constant. Conferențiar a fost C. Esarcu cel care a vorbit în acea seară despre „Regnul animal”. Conferințele, totalizând 32 de prelegeri, au fost ținute între 28 ianuarie și 22 aprilie 1865 la un ritm de trei întâlniri pe săptămână avându-i la tribună pe: **C. Esarcu**, **Marsillac**, **Gr. Racoviță**, **V.A. Urechia**, **Hasdeu**, **Em. Bacaloglu**, **Al. Petrescu**, **Th. Văcărescu**, **Radu Ionescu**, **I. Fălcoianu** și **P. Grădișteanu**.

La **31 octombrie 1865** lua ființă, oficial, Ateneul Român cu 25 de subscriitori împărțiți în 3 secții: științifică, morală și literară. Primul președinte delegat a fost **P.S. Aurelian** iar în luna noiembrie 1866 biroul era format din **C. Rosetti** - președinte, **V.A. Urechia** și **C. Escaru** - vicepreședinți. Tot atunci a fost ales și comitetul de redacție al revistei **Ateneul**: **B.P. Hasdeu**, **C. Escaru** și poetul **N. Nicoleanu**.

Activitatea lui Carol (Scarlat) Rosetti în fruntea Ateneului va fi remarcabilă, acesta instituind premii pentru traducerea operelor lui Suetoni, Tacit sau Jordanes. În februarie 1897 invita Ateneul să deschidă concurs pentru construirea localului bibliotecii publice după modelul bibliotecii imperiale din Paris. C. Rosetti a rămas în fruntea

Ateneului până în 1868 iar în 1870 a lăsat prin testament întreaga sa avere noii instituții (două case în mahalaua Boteanu și o bibliotecă ce cuprindea 865 de titluri în 5000 de volume. Pe lângă acestea moștenirea/donație a lui Rosetti însemna și un fond lichid care completat cu alte donații atinge suma de 115.000 lei).

Treptat, s-a impus idea: „*să avem ambiția de a construi în București un palat al științelor și artelor în care să putem primi cu mândrie celebritățile ce ne vor vizita sau (pe care) le vom chema în țara noastră*” (C. Esarcu).

În 1884 un decret guvernamental autoriza Primăria orașului să cedeze Ateneului locul din spațele grădinii Episcopiei (numit cândva Livada Văcăreștilor pe care M. Cantacuzino ridicase o bisericuță lăsată în metoh episcopului de Râmnic) loc cedat în prealabil Societății Ecvestre care turnase deja fundația a ceea ce trebuia să fie un manej cu grajduri pentru școala de călăreți. Una dintre opiniile critice ale vremii considera amplasamentul viitorului Ateneu ca fiind „*prea departe de centrul orașului și foarte greu de ajuns mai cu seamă iarna. Nu avea statul destule terenuri centrale, trebuia oare neapărat ales acest loc la marginea orașului?*”

Pentru strângerea de fonduri s-a instituit o subscripție publică, a cărei lozincă „*dați un leu pentru Ateneu*” a devenit foarte populară.

La 24 mai 1884, după obținerea autorizației de construire, Ateneul încheie un contract cu arhitectul francez **Albert Gleron** semnat din partea română de N. Kretulescu, C. Escarcu și C. Stăncescu.

La 26 octombrie 1886 a fost pusă piatra de temelie la Palatul Ateneului. La începutul lui 1888 ciclul de conferințe se deschidea în noul local. În stilul românesc cu care ne-am obișnuit de-a lungul vremii, construcția Ateneului a mai durat o bună bucată de vreme după ce acesta a fost inaugurat. Aripa din spate, dinspre str. N. Golescu, n-a fost gata decât în 1897, an din care datează și scara monumentală din rotonda de la parter, opera arhitectului **Leonida Negrescu**. Sălile de la subsol au rămas ne-



menajate până în anii '20, iar fresca a fost gata abia la 50 de ani de la inaugurarea clădirii, în 1938. (În timpul regimului comunist aceasta a stat acoperită cu catifea roșie vreme de aproape 20 de ani, până în 1966, deoarece includea referințe la monarhia din România).

Clădirea, de formă circulară, era inspirată de vechile temple grecești, fațada fiind un peristil cu lățimea de 48m, având 6 coloane a câte 12 m înălțime. Sub peristil se află cinci medalioane în mozaic care îi reprezintă pe cinci mari domnitori ai țării: Neagoe Basarab, Alexandru cel Bun, regele Carol I al României, Vasile Lupu și Matei Basarab. La parter, impresionantul hol din marmură înglobează 12 coloane dorice de susținere a sălii de concert. Patru scări monumentale, în spirală de tip baroc, din marmură de Carrara, desfășurate cu balcoane la etajul intermediar, fac legătura cu sala și anexele (birouri, săli de repetiții, cabine pentru soliști și dirijor etc.).

Cele aproape 1.000 de locuri (trei zone de parter și două rânduri circulare cu 52 de loji) oferă o vizibilitate perfectă din orice colț și o audiere impecabilă. Perfecțiunea sunetului se datorează imensei cupole care „absoarbe” fondul instrumental și vocal de pe podium, spre a-l distribui prin reverberație către auditori, până la cele mai fine culori timbrale și nuanțe. Se pare că acustica excepțională a cavității sonore, proprii Ateneului Roman, plasează sala printre cele mai reușite construcții de acest gen nu doar din Europa, ci din întreaga lume.

Fresca, evocând istoria poporului român în 25 de episoade, realizată timp de cinci ani de către pictorul **Costin Petrescu**, orga instalată în 1939, cu ajutorul material al lui **George Enescu**, numeroasele îmbunătățiri tehnice produse după cutremurele de pământ și bombardamentul din 1944, dar mai ales modificările din 1966-1967 (introducerea aerului condiționat, refacerea tavanului, schimbarea fotoliilor, lărgirea avanscenelor etc.) au transformat Ateneul Roman într-un complex arhitectural singular în Capitală, care a devenit, de peste o jumătate de veac, sediul Filarmonicii „George Enescu”.

Din păcate, complexul statuar al grădinii Ateneului, în care erau reprezentați, printre alții: Mihai Eminescu, Mihail Kogălniceanu, Ion Ghica, Ienachita Vacarescu, Constantin Esarcu sau C. A. Rosetti, a fost distrus de regimul comunist, în 1963 fiind amplasată acolo statuia lui Eminescu, opera sculptorului Ghe. Anghel.

La 13 februarie 2007, Consiliul informal al ministrilor culturii din U.E. a aprobat introducerea Ateneului Român pe lista Patrimoniului European. Acest lucru este consacrat de o placă instalată pe zidul clădirii o lună mai târziu. (F.U.)

RĂSFOIRI

REVISTA REVISTELOR CULTURALE

ACTUALITATEA LITERARĂ

Anul V, nr. 44, decembrie 2014



♦ În editorialul de sfârșit de an, **Nicolae Silade** pune o întrebare fundamentală, despre harul creatorului, în raport cu lumea și cu Dumnezeu: „... ce ai face, ce te-ai face în situația în care Dumnezeu nu te-a înzestrat cu harul de a-L vedea, de a te considera egalul Lui, sau chiar superiorul Său? Dacă îi dai odraslei tale voie să te tragă de păr, să îți dea o palmă sau să te trântască la pământ, asta nu înseamnă că va proceda la fel în cazul în care nu-i permiți aceste lucruri. Desigur, te bucuri când copilul tău te trage de păr, îți dă o palmă sau te trânteste la pământ, dar asta numai atunci când îl consideri copilul tău. Când el începe să se creadă egalul sau chiar superiorul tău, îl trântești tu la pământ. Cum a făcut Dumnezeu cu Nietzsche. Cioran a fost mai înțelept în această privință, atunci când a spus că e mult mai ușor să te crezi Dumnezeu, decât să fii Dumnezeu! De aici încolo, ca să revenim la literatură, talentul, în generațiile actuale, se pare că nu mai intră în discuție. Ca să nu mai vorbim de har. Care este cu totul altceva. Atunci, nu se cuvine oare să ne întrebăm, dacă suntem înzestrați cu talent, cu har, cine anume ne-a înzestrat? De ce trebuie, în numele modernității sau post-modernității, să ne batem joc, în cel mai vulgar mod, de propria noastră înzestrare? Nu am înțeles și nu voi înțelege niciodată această atitudine din partea celor înzestrați cu har și talent. E ca și cum un luptător, înzestrat de la natură cu cele mai înalte calități, s-ar lupta cu însăși Natura.”

♦ Robert Toma scrie versuri delicat-argheziene, fără a cădea însă în capcana imitației. Orb, precum Homer, poetul descoperă lumea pipăind-o cu sufletul, sesizându-i astfel contururi nebănuite: „Înfășurat în liniște, ciulesc/ Urechea înspre tot ce-i pământesc./ Am pus pe răni parfum de iasomie,/ Tristețea lumii îmi e dată mie./ Și încolțește firul pe mormânt -/ De vorbă stau cu cei ce nu mai sunt./ Te strâng în brațe și mă strâng pe mine./ Împrăștiat pe câmp și pe coline./ Icoana afumată, în perete,/ Nu

poate să mă mântuie de sete./ Și cum un om de altul se desparte,/ Nu poate să mă-nvețe nicio carte./ Ne-liniști din vechime se cernură,/ De teamă să ne vindece de zgură./ Și orele miros a frunze arse,/ De-o mână tot mai leneșă întoarse.” (Înfășurat în liniște)

♦ Un Drum nostalgic, cu **Paul Vinicius**: „și străbați aerul nopții/ ca un cuțit/ obosit de sânge/ în celălalt capăt al orașului/ te așteaptă totuși cineva/ care își mângâie pisica/ și ascute tic-tacurile ceasornicului/ creștând pereții/ și degeaba ești/ o șină de tramvai/ pe care zornăie grav/ întinericul/ fiindcă noaptea/ se va scurge dintr-o dată în toate/ canalele orașului/ și nu/ nu vei ajunge la timp/ în acel punct al orașului/ ea a adormit de mult/ cu o întrebare albă așternută pe chip/ în timp ce tu/ încă -/ stoluri papură stuf/ și dunărea/ cărându-și mai departe mâlurile/ ca pe o rochie de văduvă/ mireasă/ către o mare cu mult mai neagră/ ca un rid al cerului/ pe pământ”

SPAȚII
CULTURALE
Nr. 38/2015

♦ Editorialul revistei (**Rămâi sănătoasă cucoană**) trimite la una din problemele eternei și fascinantei noastre Români, despre care Mircea Eliade scria, în 1934: „Dacă orice intelectual și-ar da seama ce reprezintă el în societatea românească, și mai ales pe cine reprezintă el - puțin i-ar păsa atunci de orice revoluție, de orice război, de orice criză politică.” (De ce sunt intelectualii lași – Criterion, nr. 2)

În mai bine de 80 de ani nu pare a se fi schimbat ceva, decât cel mult în rău, pentru că a dispărut până și aura valorii elitelor: „...mahalaua este circumspectă în fața valorilor; tot ce iese din mintea omului este tratat cu neîncredere, o carte, de exemplu, va fi întotdeauna mai puțin apreciată decât un șurub bine făcut, iar un oier care clădește biserici va părea mai important, în ochii populației, decât un scriitor român nominalizat la premiul Nobel”

♦ Liviu Ioan Stoiciu – 65



Sub acest generic, poetul născut la **16 februarie 1950** este prezent cu un consistent grupaj de poezie. O cităm pe prima, definitivă pentru ninsorile viscolite de patima lui Liviu Ioan Stoiciu de a trăi viața și moartea: „Își trăiește sfârșitul - «sunt convins că urmează un/ nou început, deși nu mă trage de loc/ inima, aș vrea doar să mă odihnesc, să pun punct, să/ nu mai fiu conștient de nimic». trânteste/ pixul de pereți, de ce i s-a prescris asta? Strigă: rău e să/ fii prost. Când a murit mama, eu am condus/ căruța cu sicriul...// A rămas în umbră și uitare. Simte, totuși, o prezență/ stranie care-l îmbărbătează. Își trăiește/ sfârșitul prescris, începe o nouă filă, pune titlul: / concurs de dansatori din buric. Taie și/ scrie «adunătură de corpuri cerești». Nu, șterge și acest/ titlu. Bate pasul pe loc, așa n-o să ajungă/ nicăieri, de fapt. Din tavan cădeau picături grele, reci:/ pic, pic. E clar, sunt în mormânt. E prea târziu?/ Păcat, ar mai fi avut atâtea de spus // Își numără din amintire animalele împăiate, poate/ va reuși să adoarmă la loc./ Degeaba, are insomnie. E acoperit cu o mireasmă necunoscută./ Oare i-or fi furat dinții de aur la morgă? Râde./ Asta e o exagerare, de unde să fi avut el/ dinți de aur? A fost mereu un sărăntoc. Măcar acum să nu se mintă singur. Ce mi-o fi prescris, mi-o fi. Are/ gânduri care-i spun că e un nimic. Brusc, o ia la fugă. Și/ fuge și fuge – până ce se prinde singur din urmă: îl îmbrățișează pe cel care a fost și-l sărută, ce dor/ o să-mi fie de tine, plânge în hohote...”

◆ Noi, românii, nu avem criterii, doar moșteniri și majorități triste. O întrebăm pe baba Safta ce se face la înmormântare și ea spune „Se bocește!” Și bocim în pripă, să ne vadă satul, rudele sau preotul. Când o ducem rău, și o ducem așa aproape tot timpul, apelăm la amintita autoritate: „Ce-i de făcut?”. Și baba Safta zice: „Întorceți-vă cu fața spre Dumnezeu!”. Și noi îngenunchem spășiți, dar în loc de rugăciuni înălțăm spre cer biserici. „Că lucrurile nu sunt tocmai în regulă - scrie Valeria Manta Tăicuțu în rubrica consacrată **Râmnic, mon amour!...** - o demonstrează zilele de sărbătoare, când creștinii «adevărați», se calcă în picioare să atingă moaștele cu mâna, cu batista, cu un colț de broroadă sau cu cârpe special aduse de acasă și care vor înlocui cu succes tratamentele medicale inaccesibile din cauza crizei financiare (...). Gestul mult prea larg al crucii, mătăniile executate la repezeală (...) denotă nu credința, ci spaima și un mod cât se poate de balcanic de lingușire/păcălire a divinității”



Nr. 136/ ianuarie 2015

Translation
Café

Director: **Lidia Vianu**; Redactor șef: **Violeta Baroană**.

◆ Revista este editată de **Cristina Drăgoi** și cuprinde poeme din volumul **Sertarul cu albine**, de **Carmen Firan**, traduse în engleză de masteranzi din cadrul MTTLC: **Diana Apetroaei, Mădălina Bănuțu, Eliza Biță, Alina Diaconescu, Maria Lucescu, Anca Romete** și **Ioana Săbău**. Noi ne-am oprit la versiunile poemului reîncarnare: „nici tânără nici frumoasă / zbor în rochia mea ieftină de vară / cu trupul unei păsări moarte / îmi potrivesc bătăile inimii / cu falfăitul aripilor înaintea căderii / cu timpul scurs de la degetul îndoit pe trăgaci / la prima pană desprinsă plutind pe deasupra oceanului/ recunosc bucata de cer din pântecul mamei / eșarfa ei albastră / mi se înfășoară pe gât / și mi-l retează”; „reincarnation//neither young nor beautiful/ i fly in my cheap summer dress/ with the body of a dead bird/ I adjust the beatings of my heart/ to the flap of wings before the fall/ to the time elapsed since/ the finger was bent on the trigger/ until the first fallen feather was floating over the ocean/ i recognize the piece of sky in my mother's belly/ her blue scarf/ wraps around my neck/ and cuts it off” (traducerea – Alina Diaconescu)

Nr. 137/ februarie 2015

◆ Versurile semnate de **Virgil Diaconu** sunt traduse de: **Diana Apetroaei, Mădălina Bănuțu, Eliza Biță, Alina Diaconescu, Iulia Gheorghescu, Anca Romete** și **Ioana Săbău**.

Am ales, pentru cititorii noștri, poemul **Vara ca o poveste**, tradus de **Mădălina Bănuțu**: „Vara ca o poveste se numește Adnana.// Despletită din întuneric,/ tu te strecoari printre bătăile ceasului.// Gândul meu te ia în brațe încă de departe.// Cireșele de pe masă sunt sfârcurile sânilor tăi/ care îmi caută gura.// Ești goală sub cămașa albastră,/ îmbrățișarea mea face pulbere întunericul.// Bătăile inimii tale deja se aud la mine în piept.”; Summer like a story// Summer like a story is called Adnana.// Unweaved from the darkness,/ you thread your way through the clock's beats.// My thought embraces you from afar.// The cherries on the table are the nipples of your breasts/ that seek my mouth.// You're naked beneath the blue shirt,/ my

embrace destroys the darkness.// Your heartbeats already resonate from my chest.”

VATRA VECHE

Nr. 2 (74), februarie 2015



♦ În Eminescu „vecinic înamorat” **Răzvan Duncan** reiterează povestea romantică a iubirii Luceafărului și finalul ei tragic: „La o zi după moartea lui Eminescu, Veronica scrie poezia (de fapt o glossă) Raze de lună: „Ce n-ar da un mort în groapă pentru un răsărit de lună!”/- Ai zis tu, și eu atunci, când pe-a dorului aripe/ Duși de-al iubirei farmec, privind cerul împreună -/ Noi visam eternitate în durata unei clipe/...”

La 17 iunie 1889, la Biserica Sf. Gheorghe din București, Veronica este cea care așează pe pieptul POETULUI o cunună de flori „Nu-mă-uita” (mărturie lăsată de maica Eproxia Diaconescu). După moartea lui Eminescu, zdruncinată, cu nervii la pământ, Veronica Micle se retrage la Mănăstirea Văratec, în casa Maicii Fevronia Sârbu, unde moare la 4 august 1889, dintr-o «fulgerătoare congestie cerebrală» (Octav Minar).

Legenda spune că Veronica Micle s-ar fi sinucis cu arsenic, destinat (conform tratamentului vremii), în cantități mici, fetei sale Virginia, ce suferea de anemie. De altfel, există această suspiciune și din mărturisirea Veronicăi, făcută într-o scrisoare adresată lui Eminescu (scrisoarea XXVI, din august 1881), în care aceasta spunea: «...în zadar cer de la doctori acid prusic și nu vrea nimeni să mi-l dea...». Dincolo de acestea, premoniția lui Eminescu din 1879 se va împlini: ”«Nici cenușa noastră-n lume/ Scumpo, nu s-o întâlnești.»”

♦ În interviul pe care i-l acordă **Flaviei Topan**, **Bujor Nedelcovici** spune, referitor la uciderea jurnaliștilor de la revista satirică Charlie Hebdo: „Nimeni nu poate admite o crimă, dar există un raport între cauză (provocare) și efectul criminal. Au provocat (cei de la redacția revistei amintite – n.n.), de ani de zile, ironizând anumiți profeti religioși. Satira s-a transformat într-o blâtfemie, care nu a mai putut fi suportată de populația musulmană din Franța și din lumea întreagă: un miliard și jumătate. Aproape concomitant, s-a produs un atac te-

rorist la un magazin cacher din Paris, care s-a soldat cu patru victime. În 1968, când a fost Revolta studenților de la Paris, se spunea: «Libertatea mea se oprește la libertatea celui alt». Recent, Papa Francis a spus în Filipine: «Libertatea este un drept, dar care nu poate atinge religia celui alt.» (...)...nu putem râde de oricine și orice.”

♦ Excelent (la obiect, ducând adevărul până la consecințele lui ultime, chiar dacă - pe bună dreptate - concluziile sunt... dezarmante) comentariul lui **Nicolae Băciut (Premii literare)**, după scandalul izbucnit în urma acordării Premiului Eminescu lui Gabriel Chifu, vicepreședinte al U.S.R.: „Pentru unii, oricum, «incidentul» a mai dezmoșit puțin viața literară, în unele locuri băltirea aducând mirosuri de nesuportat. Totodată, e pentru prima oară când se fac public trimiteri fără echivoc spre felul în care a ajuns în fruntea Uniunii Scriitorilor, la al treilea mandat, Nicolae Manolescu. Ar putea lua amploare scandalul încât să fie forțate noi alegeri, înainte de încheierea mandatului lui Nicolae Manolescu?

Interesantă va fi și poziționarea Uniunii față de cei care au avut un pic de îndrăzneală, un soi de curaj sinucigaș, și care nu acceptă ca revendicarea dreptului la opinie să fie taxată ca un delict, soldat cu excluderea.

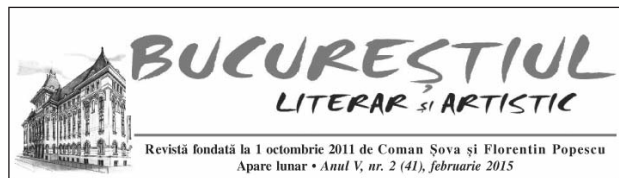
E greu de anticipat care va fi scorul acestui meci, dacă vor fi prelungiri, dacă se va rejuca meciul, în varianta în care s-ar găsi temeiuri ca premiul să fie retras, ori dacă juriul, așa cum au cerut mai multe voci, își va da „demisia de onoare”?

Cel mai șifonat din toată această afacere va rămâne Gabriel Chifu, care a fost stigmatizat, etichetat în fel și chip - poet mediocru, minor! (Al. Dobrescu) Până la urmă, totul va trece ca un foc de paie. Nici cenușă prea multă nu va rămâne. Dau năvală peste noi alte chestiuni arzătoare la ordinea zilei. Românul uită repede. Și-apoi, de ce-ar arăta viața literară altfel decât viața politică?”

♦ Pe același subiect **Darie Duncan** semnează câteva „Puncte de vedere”: „Desigur, după amputarea Premiului Național Mihai Eminescu prin acordarea lui unui om care nu îl merită, de către un juriu de obediență crasă, sub bagheta unui om căruia nu îi mai ajunge, mi-am amintit o situație similară. Când Adrian Păunescu l-a făcut pe cântărețul lui, de altfel talentat când avea doar o chitară, Victor Socaciu, parlamentar, i-am spus poetului că și-a făcut calul senator. L-am enervat, firește, ne-am certat, dar ne-a trecut. Acum, Nicolae Manolescu și-a făcut calul senator. Desigur, cu un bemol față de exemplul precedent. Dar lucrurile cad la fel.” În

toată această vânzoleala cineva încarcă să demonstreze că dl. Manolescu este ales democratic (la al treilea mandat). Adevărat: e ales, dar nu e deloc... ales!

BUCUREȘTIUL LITERAR ȘI ARTISTIC Anul V, Nr. 2 (41), februarie 2015



♦ În editorial, Florentin Popescu pune un semn de întrebare, în legătură cu anumite întâmplări din sfera culturii: „...gândul m-a dus numaidecât către scandalul izbucnit la Craiova din cauza - așa scriu ziarele! - unor persoane din conducerea unei Uniuni de creație care ar fi condiționat - prin interpuși - câteva mii de euro și bunuri materiale pentru primirea unui solicitant (nu discutăm aici dacă acela era sau nu îndreptățit să ceară asta!) în respectiva uniune. Dacă este sau nu adevărat, rămâne să stabilească cei ce sunt în măsură s-o facă oficial, însă faptul în sine, scandalul, a venit să slăbească și urma de prestigiu și respectabilitate de care, de bine, de rău, se mai bucurau, până acum, creatorii de bunuri spirituale. În astfel de condiții o întrebare apare de la sine: chiar până aici să fi ajuns corupția? Chiar până aici să fi ajuns îndrăzneala unor persoane situate în fruntea unor organizații, uniuni etc. încât să implice în fapte de corupție înseși instituțiile pe care le reprezintă?”

♦ Doi oameni de cultură sunt comemorați de revista bucureșteană, la trecerea lor în neființă: **Tudor Opreș** (prof. dr. în Filologie, scriitor și om de știință) și **Ion Mazilu Crângașu** (poet, eseist și traducător). Rămân, ca un fel de testament al disperării, cuvintele: „De când gonirăm marele coșmar/ Nu-mi recunosc nici țara, nici poporul,/ Trecutul moare, plânge viitorul/ Și cei ce ne conduc nu au habar” (Tudor Opreș - De când gonirăm); „De orice răsufare este vidă -/ În sine Neființa se răsfață/ Ca într-o așteptată Atlantidă/ Întârziată-n van la suprafață” (Ion Mazilu Crângașu - Zori de ianuarie)

♦ Mereu surprinzătorul **Vasile Szolga**, le propune cititorilor (**Viața în fișe de roman**) o zi (kafkiano-urmușiană) ca... oricare alta: „A avut o zi ternă, fără nimic deosebit. Pentru a nu știu câta oară simțea că viața lui nu are, aproape, nici un sens. Plecă spre casă. Luă metroul și, după ce ușile vagonului se închiseră, simți o căldură în mâna stângă. Când se uită mai bine, văzu că mâna stân-

gă, cu care se ținea de bara verticală, s-a înverzit și arăta ca o creangă de alun tânără. Întoarse ochii spre cealaltă mână, în care ținea servieta, dar acolo nu văzu nimic; mâna lui dreaptă nu mai exista. Îngrozit, privirea îi lunecă în jos, spre picioare, pe podeaua metroului și, spre surprinderea lui, acestea stăteau într-o apă, care curgea cu putere pe sub el. Avea pantalonii suflecați, iar picioarele nu mai semănau a picioare de om: erau două picioare de masă. De masă venețiană. Din lemn de trandafir.”

LITERATURA ȘI ARTA Nr. 4 (3821), ianuarie 2015



♦ „Naiul lui Vasile Iovu - scrie **Nicolae Dabija** (în)cântat de naiul artistului - e o aripă cu ochi, care zboară pe dinlăuntrul tău. De la o bătaie de inimă la alta, de la o zare a sufletului la cealaltă. Îi comparăm melodiile cu o ploaie pe o câmpie toridă, cu o ninsoare care se lasă peste o arătură. Pentru că - mai înainte ca acestea să se audă inegalabilul interpret face ca acestea să se vadă. Așa cum ochii au și ei auz, urechile noastre, atunci când cântă Vasile Iovu, încep să vadă.”

♦ **Vasile Netea** povestește, în **Bloknotes**, despre impresiile unui român întors acasă, din Suedia, pentru că nu s-a putut adapta la rigorile peisajului... social: „Parlamentarii suedezi nu au privilegii, nu se bucură de imunitate. Parlamentul este unicameral. Parlamentarii au la dispoziție câte o garsonieră deținută de stat, de aproximativ 40 mp. (living și dormitor), cu spălătorie comună pentru rufe, la care este necesară o programare din timp (!). Nu există personal de serviciu, secretară, consilier sau mașină la dispoziție, cu șofer. La noi, cum e?”

În Suedia, controlul cetățenesc este suveran. Fiecare parlamentar are un dosar în care poți găsi tabloul întregii sale activități. Toate aceste dosare se găsesc într-o singură cameră, în care accesul e permis oricărui solicitant. Fiecare cetățean are dreptul să verifice cheltuielile politicienilor, actele contabile emise de guvern și declarațiile de impozit pe venit ale premierului. În anii '90, vicepremierul Mona Sahlin a cumpărat o ciocolată și câteva obiecte, folosind cardul guvernamental. «Cazul Toblerone» a avut drept efect pierderea funcției de către acest demnitar. La noi, cum e?”. Păi, e bine și la noi; politicienii ne spun că trăim bine și noi, din ce în ce mai fericiți, îi credem!



CAFENEUA LITERARĂ

Anul XII, nr.1 (144)/ 2015



♦ **Alex Ștefănescu** interpretează (magistral), teatrul lui Matei Vișniec (**Conu' Leonida față cu literatura lui Matei Vișniec**): „Piesele lui Matei Vișniec sunt bizare, inclasificabile, ca textele celor mai nonconformiști și sfidători scriitori (onirici, suprarrealiști, adepți ai literaturii absurdului ș.a.m.d.). Și totuși, ele nu se înfățișează ca un act de nesupunere sau provocare. Se desfășoară în fața cititorilor calm, civilizat. Este ca și cum o muzică demonică ar fi interpretată la pian, într-un salon, de un muzician sobru și respectuos față de asistență, îmbrăcat în frac.” (...) De fapt, conchide criticul: „Teatrul lui Matei Vișniec este mai mult literatură decât teatru. În principiu, orice spectacol cu o piesă de-a sa (oricât de bun ar fi regizorul) dezamăgește. Actorii care, cu greutatea corpului lor, fac să troznească dușumeaua scenei și ale căror voci izvorăsc din adâncurile umede ale gurilor au o concretețe brutală, incompatibilă cu frumusețea abstractă a acestei creații dramaturgice. Replicile din care se compune ea încântă mai mult dacă sunt auzite în imaginație decât dacă sunt auzite cu adevărat.”

♦ Sub titlul **Postmodernismul, un modernism de post**, se reia o parte din răspunsul lui **Alex Ștefănescu** la ancheta **Poezia Postmodernă**, publicată în *Cafeneaua literară* nr. 11/2012: „Pentru mine, optzeciștii în ansamblu, ca membri ai unei mișcări, au ceva antipatic. Se simte că au fost instruiți de critici literari cinici cum anume să se afirme ca scriitori. Au învățat astfel, de la mentorii lor, să nu devină nici în treacăt propagandiști ai PCR (ceea ce este frumos), dar și să evite conflictele cu cenzura, refugiindu-se într-o literatură mărunță, minimalistă sau livrescă sau ludică (ceea ce este urât). Mulți dintre ei mi se par imaturi la nesfârșit, un fel de adolescenți bătrânicioși, cu blugi îmbrăcați peste reumatism și gută. Textele lor reprezintă un fel

de jocuri literare studențești, care aveau farmecul lor la seminarii, dar care prezentate azi ca ... operă sunt rizibile. Îmi mai displace la generația optzeci convingerea multora din componenții ei că au dus literatura cu un pas înainte (ecuația fiind aceasta: cine vine după Nichita Stănescu îi este superior lui Nichita Stănescu).”

♦ Grupajul de poeme semnat de Valeria Manta Tăicuțu reprezintă nu doar un semnal de vârstă ci și unul de talent: „aici este ploaia care mă desparte/ de lucruri;/ cerul se face rotund când curge/ înlăuntrul pupilei,/ nu-l mai văd când devine/ una cu plânsul.” (**aici**)

CONFESIUNI

Anul III, Nr. 23, ianuarie 2015

Revista apare la Târgu Jiu, fiind editată de Centrul Municipal de Cultură „Constantin Brâncuși” (Director - **Doru Strîmbulescu**, redactor-șef **Gheorghe Grigurcu**, tehnoredactarea, de excepție, fiind realizată de **Rodica Teiș**).

♦ „Adesea ne îmbătăm mai mult de lucrurile pe care nu le putem face decât de cele pe care le putem face, de lucrurile pe care nu le-am făcut decât de cele pe care le-am făcut deja. E sensul ascendent al spiritului, nesățios mai mult de sine decât de făcut.” – notează Gheorghe Grigurcu în **Pagini de jurnal**.

♦ Din grupajul de poeme, semnat de Li-viu Ion Stoiciu, desprindem un fel de poveste a personajului autorial, care locuiește în oglinda zilei de 19 februarie: Nu te mai gânde la nimic. Stai suspendat în Univers,/ spui. Nici la Dumnezeu nu mai știu la/ ce să mă rog, ce să-i cer, fii liniștită - intru în biserică/ și ies, habar nu am ce caut... Mă simt/ ca-ntr-un lan de lalele, copleșit. Fără orientare,/ mi-am pierdut și ultimul/ dram de bun-simț, nu mă așteaptă nimeni, nicăieri, am/ pierdut pe toată linia. În fiecare zi/ mă despart de mine însumi. Degeaba. Sunt/ înrolat și în războaiele dintre mușuroaiele de furnici,/ până aici am ajuns – sfârșitul e la un pas,/ nu mai știu cine sunt. Mă repet în tot ce fac și gândesc./ Poate că ar trebui să fii rebotezat. «Să treci pe o altă treaptă. Sau într-o altă/ ierarhie». Dincolo de mine? Puterile, Domniile și Stăpânii/ din cer vor veni să ajute./ O să ți se toarne pe cap apă păstrată/ în biserică în Săptămâna Patimilor, cum fac oamenii/ cu bolnavii psihici, îți voi fi eu naș - în noaptea de Înviere, în cimitir./ O iei de la capăt așa, rebotezat. Îți torn eu apă sfințită/ pe cap, tu să te dezbraci de hainele vechi/ și să le arunci, să rămâi așa cum te-ai născut... Țip:/ arată-mi întâi greșeala! Ți-o/ arăt, dar ieși întâi cu totul din tine în-

suți. ” (Ieși din tine)

♦ În dialogurile sale cu amintirea, doamna **Magda Ursache** ne oferă, cu adevărat, **Ceva mai bun decât tăcerea**: „Petru Ursache și-a simțit libertatea de opinie amenințată și a afirmat-o deschis, nu fără argumentare temeinică: « Spre ce ne îndreptăm? Spre o neocolonizare prin inducerea ideilor corect-politice, fără replică? Nu tradiție, ci ... tranziție! » Sătul de gândire captivă, de învățământ ideologic, a urât conceptul de corectitudine politică, descifrând în el alt tip de cenzură, alte standarde potrivnice nouă, dar la care trebuie să ne aliniem.

Ipocrizia «corecților» care se lasă «corecți», cuvântul exact fiind dresaj, l-a scârbit peste

măsură. «Am scăpat de unanimitatea gândirii comuniste, de ridicolul comunist, de prostia comunistă, mi-a spus, de deceniile de telejurnale, decantate, de laude, ca să ne lăsăm iarăși dirijați, intimidati, înfricoșați? Nu ți se pare că Primăvara Europeană e Cântarea României pe invers?» Și încă: «Mă tem că limba moartă (de lemn) pe care am preluat-o cu toții, în afară de propagandiști, a rămas vie.» Avea dreptate. Și cum au multiplicat noile discursuri foștii receptivi la discursuri și plene ceaușiste! Băieții aștia ascultători, turtele ideologice. Ieri, propagitatori, azi – formatori de opinie; ieri, sovietolatru, azi – europeniza(n)ți, foarte euroizați.»

REVISTA FEREASTRA

Adresa:

Str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13A

Telefoane: 0244251144

Director: 0722653808; redactor-șef: 0769210763

E-mail:

lmanailescu@gmail.com

revista.fereastr@gmail.com

DIRECTOR: Emil PROȘCAN

REDACTOR-ȘEF: Lucian MĂNĂILESCU

REDACTORI:

*Emil NICULESCU, Florin URSULEANU,
Mihai LOVIN-CĂȘOCA*

CORRESPONDENȚĂ:

Maria Cornelia TOMA, Nicoleta TUDORACHE



La acest număr au colaborat (în ordine alfabetică)

Laurențiu Belizan (pag. 44 – 45)

Silvia Bitere (pag. 46)

Ani Bradea (pag. 45 – 46)

Codrina Bran (pag. 15 – 16)

Alan Brownjohn (traducere Ioana Sabău, pag. 33)

Melania Cuc (pag. 34 – 37)

Florentina Loredana Dalian (pag. 16 – 17)

Al Jurcan (pag. 32)

Ruxandra Dobre (pag. 50)

Mihai Lovin-Cășoca (pag. 38, 56 – 60)

Lucian Mănăilescu (pag. 3 – 6, 17, 22, 39)

Corina Militaru (pag. 41 – 43)

Emil Niculescu (pag. 7 – 9, 29 – 32)

Emil Proșcan (pag. 1, 18, 39)

Ion Roșioru (pag. 51 – 52)

Constantin Roșu – Pucu (pag. 25 – 28)

Cătălin Spătaru (pag. 43)

Al. Stănciulescu Bârda (pag. 22 – 23)

Liviu Ioan Stoiciu (pag. 10 – 14)

Nicolai Tăicuțu (pag. 24)

Florin Ursuleanu (pag. 47 – 48, 53 – 54)

Lidia Vianu (pag. 3 – 6)

Carmen Mădălina Zafiu (pag. 49)

► Tipar executat de

EDITGRAPH Buzău

Buzău, fdt. Filantropiei nr. 37

Tel.: 0720.14.43.48 ; 0724.53.43.29

Fax: 0238.727.520

E-mail: editgraph@gmail.com

office@editgraph.ro

ISSN 1844 - 2749

